زێباریێ و دیرۆك..
راستی و رویدان

رزا زبێر زێباری

★ زێبارێ و دیرۆك.. راستی و رویدان

★ نڤیسەر: رزا زبێر زێباری

★ دیزاین: مسعود محمد

★ پێداچوونا زمانی: محمد عبدالله

★ بەرگ: احمد بیری

★ تیراژ: 500 دانه

★ هژمارا سپاردنێ: (2016) – یا سالا 2012

★ چاپا دوێ: 2012

★ چاپخانا: چاپخانا هاوار

زێیاریٚ و دیرۆك... راستی و رویدان

١

پەیڤا نڤیسەری

بۆچی مە هزر دبەرهەڤکرنا ڤێ پەرتووکێ دا کر؟ .. براستی من ڤیا هندەك راستیا ئاشکرا بکەم کو هەتا نوکە خەلکێ مە بشێوەیەکێ دی ڤەدگێرن مخابن هەرکەسێ شیا دو سێ رێزا بنڤیسیت لدەست پێکێ خۆ ب زێباریان دکەتە نڤیسەر چونکی چ کەفتیە بەر پێنڤیسێ وی یا نڤیسی مخابن گەلەك رویدان بەروڤاژی کەتینە بەر چاڤێن خەلکی, من ڤیا مێژویا زێباریا و داستان و قەهرەمانی و خەلەتیێن زێباریان ئەنجام داین دڤێ پەرتووکێ دا دیار بکەم ب باوەرم پتر ژ چوار سەد شەهید زێباریا گوری کوردایەتیێ کرینە و دشۆرەشێن بارزان هەتا کو ئەیلول و گولان و سەرهەلدانێ دا ژی وەکی گەلەك عەشیرەتێن دی دگەل رێبازا بارزانی دا بوینە ئەگەر کێماسیەك هەبیت هیڤی داریـن ببورن هندی لبیرامن و بیرهاتنێن من هەمی یا کەفتیە دڤێ پەرتوکێ دا سوپاس بو هەرکەسێ هاریکاریا مەکری بۆ ئەنجام گەهاندنا ڤێ پەرتوکێ (زێبارێ و دیرۆك... راستی و رویدان)

رزا زبێر زێباری

گوندێ شەرمن / کوردستان هاڤینا سالا 2010ێ

زانا وسەرۆك و ناڤدارێن زێباریان د مێژوویێ دا[1] :

ژێدەر ئاماژێ ددەنە هندەك زانا و سەرۆك و ناڤدارێن زێباریان ژ وان مرۆڤێن ب ناڤ بانگ:

1- ئەبوبەكر عەلی هەمدلی-زێباری مەلا: زانایەكێ گوندێ هەمدلێ یە , ئەڤ گوندە سەر ب هۆزا زێباریانە یاكو سەر ب میرنشینا بادینان ڤە ئەڤی زانای هەلبەستەك كو تێدا پەسنا بەهرام پاشایێ مەزن دكەت ل (1126-1182م/1714-1786)..

2- ئەحمەد زێباری , مەلا: ئەڤ زانایێ دینی د پشكا دویماهییێ یا سەدێ دوازدێ یێ مشەختی دا ژیایە, ئەڤی زانای مایتێكرن د مالباتا دسەلات ددەستی دا كر و بایرەم بەگ پالدا داكو ژبن راسپاردە و بریارێن كورێ مامێ خۆ پاشایێ بادینان ئیسماعیل پاشایێ ئیكێ كورێ بەهرام پاشای دەركەڤیت..

3- ئەحمەد شنی زێباری: خەلکێ گوندێ شنییێ یە ل دەڤەرا زێباریان پەسنا ڤی زانای د (الشجره الزيوكيه) دا هاتیە و دبێژیت , ماموستاییێ مە یێ هەژی و ژ راساتا و هویربین..

4- حەسەن کورێ یوسف زێباری: زانایەکە خەلکێ ئاکرێیە, رێباز نەقشەبەندی یە, گەلەك مرید هەبوون, ل سەدێ سێزدێ مشەختی ژیایە..

5- جەوهەر ئاغا نەقەبوکی: سەرکردەکێ زێباریە, ئەڤی سەرکردەی دگەل مەزنەکێ دی یێ زێباریان کو ناڤێ وی عەزۆ ئاغا سەفتی یە بەرسینگێ ئەو لەشکرێ محەمەد پاشای میرێ کۆرە هنارتی بۆ داگیرکرنا دەڤەرا زێباریان گرت لێ ل دویماهییێ لەشکرێ میرێ کۆرە دەڤەر هەمی داگیر کر..

6- حاجی ئاغا: پاشاییێ زێباری, ل سەدێ دوازدێ مشەختی ژیایە, ئەڤە ئێك ژ وان کەسانە یێن کو محەمەد تەیار پاشا کورێ ئیسماعیل پاشا هنارتی داکو هاریکاریا وی بکەت تاکو بگەهیتە دەسەلاتێ ئامێدییێ پشتی مرنا بابێ وی ل سالا 1213ك/1798ز..

7- حەمزە زێباری: برایێ عەلی زێباریە, کو ئێکە ژ سەکردێن هۆزا زێباریان , ل پشتی نیڤا دویماهییێ ژ سەدێ دەهێ مشەختی ژیایە..

8- خان عەبدال زێباری: ژ سەرکردێن هۆزا زێباریانە شۆرش لسەر پاشایێ بادینان سەعید خان بەگ کورێ سەعیدی(1093-1111ك/1682-1699ز) راگەهاندبوو..

9- سلێمان ئاغا زێباری: ئێك ژ سەرکردێن هۆزا زێباریانە, دگەل هێزەکا زێباریان بەرسینگێ لەشکرێ میرێ کۆرە گرتبوو ئەڤەژی ل سالا 1250-ك/1834ز بوو ..

10- عەبدولا شۆشی زانایەکێ باشە, خەلکێ گوندێ شۆشێ یە, گەرۆکێ کورد تاها بالیسانی دەمێ سەرەدانا یەحیا بەگێ دای ل سەدێ دوازدێ مشەختی عەبدولا شۆشی دیت و ب ناڤێ رێزدارێ زانا و وەلیێ چاك ناڤکر..

11- عەلی ئاغا تەتەر ئاغا زێباری: ئێك ژ سەرکردێن هۆزا زێباریانە سەرکێشیا لەشکرێ زێباریان دژی لەشکرێ محەمەد پاشای میرێ کۆرە کریە, یێ بزاڤ دکر کو بگەهیتە باژێرێ ئامێدیێ, شەرەکێ دژوار دناڤبەرا هەردو لایاندا هاتە رویدان و نزیکی 400 کەسان ژ هەردو لایان هاتنە کوشتن, لێ ل دویماهیێ لەشکرێ میرێ سۆران ب سەرکەڤت ..

12- مەلا خالدێ زێباری: کورێ حوسێن کورێ مەلا حاجی یێ زێباری خەلکێ گوندێ شنیێ یە ل دەڤەرا زێبارێ خودانێ بیتا سیسەبانێ، بابێ وی ل دەمێ محەمەد پاشایێ میرێ بوتان دەڤەرازێبارێ هێلایە مشەختبویە بۆتان کورێ وی (خالد) ل سالا 1170ك 1756ز ل بۆتان ژ دایك بویە ل وێرێ خواندی

یە ومەزن بوویە ل سالا 1220ك -1805ز چوویە بەر دلوڤانیا خودێ مروڤەکێ زانا و سوفی و نڤیسەر بوو دو پەرتوکێن دەستنڤیس ل پاش خو هێلاینە ئێك ل سەر کەرامەتێن شێخێ خو (ئەحمەد ئەلرەشیدی) یا دی شیرەتن بو کورێ خو حسێنی، ئێك ژ سەرکردێن زێباریانە ژ نیڤا دویماهیێ ژ سەدێ دەهێ ژیایە, ئەڤی سەرکردەی پشتەڤانیا بەهرام بەگێ کورێ سولتان حسێن والی دکر و بوزانین دناڤبەرا بەهرام بەگێ و برایێ ویدا ناکۆکی هەبوو . ئەڤە ژی پارچەیەکە ژ هەلبەسەکا وی:

فەلەك ناکەت د گەل من یاریێ قەت

خلاس نابم ژ ئاه و زاریێ قەت

خەمیرا من ژ موهرێ موهر خانە

نەشێم ئێدی بکەم ئینکارێ قەت

دلێ سۆزەك ژ عەشقێ تێدا نەبیت

بکێر ناهێت بکەت سەرداریێ قەت

تەوافا گەردەنێ من کر بوو

ژبیر ناکەم ئەوێ ئێك جارێ قەت

ب حەفت ئاڤان بشو لاغەرێ خۆ

نەکە دەعوا خۆ تو ل زێبارێ قەت

13- عومەر زێباری: ژسەرکردێن هۆزا زێباریانە, ژنیڤا دویماهیێ ژ سەدێ دەهێ و دەسپێکا سەدێ یازدێ مشەختی (16-17) ژیایە هەڤالبەندیەکا موکوم دناڤبەرا وی و دناڤبەرا

میرێ بادینان سولتان عسمان بەگێدا هەبوو. میرێ بادینان پشتەڤانیەکا ب هێز یا لەشکری بۆ عومەر زێباری دکر دژی لەشکرێ میرێ هەکاریان محەمەد بەگێ ل سالا 1113ك-1701ز ل دویماهیێ لەشکرێ عومەر زێباری ب سەرکەفت ..
14- محەمەد کورێ جحۆك زێباری: یاسین ئەلعومەری بۆ وی دبێژیت, زانایێ شافعی, هەروەسا دبێژیت, ئەڤی زانای فەتواییێن باژێرێ ئاکرێ ب ستویێ خۆڤە گرتبوون ل سالا 1159ك-1747ز وەغەر کریە..
15- محەمەد کورێ حەسەن زێباری: زانا بوو دبوارێ ستێر ناسیێ دا, ناڤێ وی ددەست خەتێ (الجغمینی فی النهایە) دا بڤی رەنگی هاتیە, محەمەد کورێ حەسەن, کورێ ئەحمەد ,کورێ حسن کورێ محەمەد کورێ حەسەن کورێ عەبدولا کورێ داود زێباریە ,ئەڤەژی ل سالا 1076ك- 1665ز نڤیسیە..
16- یاسین ئاغا زێباری: ئێك ژ سەرۆکێن لەشکرێ ئیسماعیل پاشایێ میرێ ئاکرێ بوو, یاسین ئاغای شەرەکێ دژوار دژی لەشکرێ میرێ سۆران کرو بەرگریەکا ب هێز ژ ئاکرێ کرو هەمی رێك و دەریك لێ گرتن و زیانەکا مەزن گەهاندێ, دەمێ میرێ سۆران ئەو تەنگاڤ کری و رەخ و روییێن کەلها ئاکرێ گرتین, یاسین ئاغا بێی دو دلی وەکی شێران ژ کەلهێ دەرکەفت و هێرش کرە لەشکرێ میرێ سۆران , لێ موخابن ئێك ژ ئەفسەرێن میرێ سۆران کو ناڤێ وی عەبدولا ئاغا بوو گوللەیەك لێدا و

هاتە كوشتن و ب كوشتنا وى لەشكرێ میرێ سۆران كەلها ئاكرێ ل سالا 1832ێ ز ستاند. مكریانی دبێژیت: یاسین ئاغا سویار چاك بوو, رەنگێ وى یێ ئەسمەر بوو ب دژواری هێرشی دوژمنان دكر, ب مێرانی بەرگری ژ كەلها ئاكرێ دكر هژمارەكا مەزن ژ بناڤ و دەنگترین زەلامێن میرێ سۆران كوشتن.

دەمێ شەر دناڤبەرا ئیسماعیل پاشایێ دوێ و میرێ كۆرەدا ل ئاكرێ دەستپێكری ل دویماهیێ ئیسماعیل پاشا نەچاربوو ل سالا 1832ز بەرەف هۆزا زێباریان بچیت و زێباریان ئەو حەواندو پاراستنا وى كر هەتاكو گەهشتیە ئامێدیێ ..

ئێتووت: ل گوندێ ناڤبری شەرەك دناڤبەرا میرنشینا بادینان كو پێك هاتبوو ژ هۆزێن ,زێباری بەرواری مزوری و سلێڤانەی ب سەرۆكاتیا ئیسماعیل پاشا كورێ محەمەد تەیار پاشاو سوپایێ ئوسمانی ب سەرۆكاتیا محەمەد پاشا ئینجە بەیرەقدار...

* دەرگەهێ زێبارێ: دەرگەهێ رۆژهەلاتێ یێ باژێرێ ئامیدیێ یە , ناڤێ وى دەرگەهی ئاماژەیە بۆ هۆزا زێباریان ژبەركو دكەڤیتە بەرامبەری هۆزا زێباریان ..

* جل قەدر: سەركردەیەكێ لەشكری یە, ددەمێ خۆدا دەڤەرا بەرواریان داگیركرو بەرەڤ دەڤەرا نێروەیان هات و داگیر كر پاشی بەر ب دۆلا سپنەی و نەهلێ هات, لێ هۆزا زێباریان بەرسینگێ وى گرت پاشی میرێ بادینان زوبەیر پاشا هێزەك ژ

هۆزێن ,مزۆری , سليڤانەی و ئێزديان فرێكرنە هاريكاريا وان و شەرەكێ دژوار ل گۆپيتكێن چيايێ گابێرك دناڤبەرا واندا دەسپێكر و چل رۆژان ڤەكێشا و ل دويماهيێ جل قەدر ب دەستێ سەركردێ لەشكرێ زێباريان عومەر زێبارى ل سالا 1113م-1701ز هاتە كوشتن...

(1) ئەڤ نڤیسینە ژ بەرتووکا (المعجم التاریخی لامارە بهدینان)، یاکو ژ لایێ دکتور عماد عبدالسلام رووٛف ڤە ل چاپخانا حاج هاشم ل هەلێرێ هاتیە چاپکرن و هاتیە وەرگێران ....

زێیارێ

زێبارى دهێنه ناسين ب دوو ناڤان و هەردوو لێك جياوازن مينا زێبار: وەكى ئاخ و عەرد زێبارى؛ وەكى خەلك، زێبارى ل گەلەك دەڤەرا يێن هەى بۆ دەرڤەى ئاخا زێبارێ كوچبەر بوينە, مينا دەڤەرا ێزاخۆ ل سەدەيێ 15 چووينە دەڤەرا زاخۆ هۆزا بليجانيان ل دەڤەرا گوليا و ل (شەرنەخێ _ موسل _ ناڤكورێ_ هەتا كو كوردستانا ئيرانێ و توركيا هەنە هەتا كو زێبارييێن جهى و مەسيحى ژى هەنە كو نوكە ل ئێسرائيل و هەمى دونيايێ دژين).

زێبار ناڤێ دەڤەرێ يە و دەڤەر ناهێتە ڤەگوهاستن كو ل دەرگەهێ ئامێديێ هەتا دگەهيتە سنورێ گوندێن شێروان ژلايێ رۆژهەلاتێ ڤە و زنجيرا چيا يێ شرينێ هەتا ناڤكورێ سنورێ دەڤەرا زێبارێ يە وەكى دەڤەرێن (بۆتان_ سەرحەد_ هەكارى) و زۆر دەڤەرێن دى يێن كوردستانێ ، و هەركەسێ لسەر ڤێ دەڤەرا كو مە ديار كرى يێ ئاكنجى بيت زێبارى يە ، زۆر عەشيرەت ناڤێن وان دگەل دەڤەرێن وان دجياوازن بەلێ دەمێ تو ژێ دپرسى ئەو ناڤێ جهێ خۆ نابێژيت بۆ نموونە دێ بێژيت: " ئەزێ هێلا سەرحەدێ مە" يان" بۆتانم" يان "هێلا هەكاريامە"

.

دیسان زێبار بڤی رەنگی دەڤەرەکا مەزنە و سنۆرەکێ بەرفرەه ب خۆڤە دگریت و خەلکەکێ زۆر ل ڤێ دەڤەرێ دژیت وەکی (باژێرێ ئاکرێ، دەڤەرا بنیێ، زێبار ژووری ، زێبار ژێری ، بەرۆژی، نزاری، بەرێ گارەیی، صبنە و دەشتازێ) ب هەر حال مە ڤیا ببێژین کو زێبار دەڤەرەکا بەرفرەه ب خۆڤە دگریت وەکی عەشیرەتەکا مەزن بەلێ ناسناما خەلکێ لسەر دژیت ژێکجودانە بۆ نمونە خەلکێ دەڤەرا هەکاری هەمو هەکارینە بەلێ هەر دەڤەرکێ ناڤێ خوییێ جودا یێ هەی وەکی چەلێ-جولەمێرگێ ئامێدیێ پنیانشی = دەڤرا زێبارێ ژی هەروەکی ڤان هێلا دهێتە هژماردن

* ناڤێ زێبارێ ژ کیرێ هاتی یە ؟

هۆزا زێبارێ ★

ئـــەڤ بناڤکرنـــە د (مەســـالك الابصـــار) و شـــەرەفنامەیێ دا ب ڤـی رەنگـێ خـوارێ هاتیـە، نڤیسـەرێ شـەرەفنامێ دبێـژیت، پـەیڤا زێبـار ژ (زێ) کـو نـاڤێ رویباریـە و دبێـژنێ رویبـارێ هـار ئـانکو رویبـارێ دیـن، و (بـار) یـان کـو کنـار یـان رەخ، و نـاڤێ هـۆزا زێبـارێ ژ ڤـێ چـەندێ هاتیـە. ئـانکنجییێن ڤـێ هـۆزێ د ناڤبـەرا ئـاکرێ و زێ یـێ مـەزن دا د ئاکنجینـە و ل نـك کـەلها بـاژێرە، کـەلها شـوش، کـەلها عمرانـی کـو ل ژێـر دەسـتهەلاتا هـۆزا زێباریـان. ژ لایـەکێ دیڤـە عمرانیـە کـو دهێتـە ناسـکرن ب کـەڤناریا خـو ل دورمانـدورا مووسـل، ئـەڤ راسـتیە ژی سـەمعانی، و ابـن اسـیر بنـاڤکرن. هـۆزا زێبـارێ یـا ناڤـدارە ب چـاندنا مێـوێن تـری. سـەرۆکێ ڤـێ هـۆزی ژی مـەحمود ئاغـا زێباریـە و ئێـك ژ ئەنـدامێن جڤاتـا نوونـەرێن عیراقێ بوو

وەك د پەرتووکێن دیرۆکێ دا هاتی زێبار ژ دوو برگان پێك هاتیە " زێ " ئـانکو (رویبـار) و " بـار " ئـانکو (هـەردوو لایێن رویباری) و ل دویڤ گۆتنـا دان عـەمرێن زێبـارێ دبێـژن ژ نـاڤێ زێربـار یـانکو ئاخـەکا ب خێـر وەکـی بەرهـەمێن چـیایی نمونەژی (مازیێ، کەنگروکێ ،سماقێ ،و زۆر خێراتێن دی) .

هەر د كەڤندا ناڤێ (زێبار) دمێژوویێ دا هاتیە بو نموونە:
ناڤێ زێبار د فتوحاتێن ئیسلامێ دا ل سالا 17ك بەرامبەر 638ز هاتیە پشتی كو موسلمانان سەركەفتنێن مەزن ب دەستخوڤە ئیناى و عوتبەیێ كورێ فەرقەدێ سەلەمی هاتیە مویسل هێزەك ب سەرۆكاتیا عەبدولایێ كورێ خەتابی هاتە ئاكرێ – زێبار. (1)

لسەر دەمێ میرگەها بادینان (عەشیرەتا) زێبار ب هێزترین عە شیرەت هاتیە ل قەلەم دان و لبەر زیرەكاتی و لێهاتی یا زێباریا دەرگەهێ رۆژهەلاتێ ل كەلا ئامێدیێ ب(دەرگەهێ زێبار) بناڤ كربو و هیچ دەمەكێ زێباری نەكەفتینە بن دەسهەلاتا چ میرا بەلكو هەردەم ملكەچێ بریارێن خۆ یێن عە شیرەتێ و سەرۆكێن خۆ بوینە ل دەڤەرێن جودا جودا یێن زێبارێ , لسەر دەمێ میرگەها بادینان زێبارێ زۆر پێشكەفتن بخۆڤە دیتیە ژلایێ زانستی و ئیداری و سەربازی ڤە زۆر زانا و شارەزا لێ پەیدا بوینە وەك هۆزانڤانێ مەزن " خالد ئاغا زێباری "مەلا حسن زێباری" و "مەلا پیرجب" و زۆرێن دیتر ، و هەر دكەڤندا زێباری ب راستیێ و دادپەروەریێ هاتینە ناسین و ملكەچێن ئاینێ ئیسلامێ بووینە بەلێ هەروەسا میرگەها بادینان ب هاریكاری یا زێباری یا زۆر دەسكەفت و سەركەفتن بدەستڤە ئینااینە، لبەر وێ چەندێ كو عەشیرەتا زێبارێ بناغەكێ سەرەكی بوو بۆ وێ میرگەهێ .

وەك مـە ئامـاژە پـێ كـری زێبـاری ئـاین پـەروەرن بـەلێ لـدەمێ رفتارەكـا نەدادپـەوەری بێتـە ئەنجامـدان دژی هـەر ئاینـەك یـێ دیتر هەڤكاری یا وی ئاینێ كرییە وەك دیرۆك بۆ مە ڤـەدگێریت لدەمێ (میر محەمەد)ی كو دهێتە ناسین ب (میرێ كۆرە) فەرمانا ئێزدیا راكری و هێرش ئینایە سەر ئێزدیـا و(علـی بـەگ و حسـن بەگ) كوشتین كو د وی دەمی دا سنوورێ ئێزدیا دگەهشتە دیانـا نێزیكـی رەوانـدزێ ب تنـێ عەشـیرەتا هاریكـاری یـا ئێزدیـا كـری زێباری بون, و لبەر ڤێ ئەگـەرێ (مـیرێ كـۆرە) ل سـالا (1814) زاینـی لەشـكرەكێ مـەزن ئامـادەكر و رەوانـەی زێبـارێ كـر بـۆ تۆلڤەكرن و نـەهێلانا سـەرۆكێن زێبـاری یـا و داگیركرنـا زێبـارێ چونكی هەردەم ركەبەریا میرێ كۆرە دكر و هیچ دەمەكی سـەرێ خۆ نەچەماند بۆ مـیرێ كـۆرە, و مـیرێ كـۆرە لەشـكرێ خـۆ كـرە دوو بەش , بەشەكێ وی لەشكری ژلایێ باكوورێ رەخـێ بـەرۆژێ رۆژهەلاتێ ڤە بێتە سەر زێبـارێ (دەڤـەرا بـارزان) و بەشـێ دیـتر ل باشووری ژلایێ (ئاكرێ) هێرشێ بكەتە سەر زێبارێ .

لەشكرێ بەرەف ئاكرێ هاتی ب سەرۆكاتی یا " حسن رەشـوان"ی بو و لەشكرێ زێباریـا ب سـەرۆكاتی یـا "سلێمان ئاغـا"ی بـو كـو دهێتـە ناسین ب "سەلٚمان ئاغا" و نۆكەژی ل سەرێ ئاكرێ خـەل و چەپەرێن وی هەنە بناڤێ "سەلٚمان ئاغای " .

ل جهەكی ل ئاكرێ لەشكرێ زێباری یـا ب خەنجـەرا هێـرش كـرە سـەر لەشـكرێ مـیرێ كـۆرە و زیانـەكا مـەزن ب هـەردوو لەشـكرا

دکەڤیت و ل وی جهی نیزیکی (400) کەس گیانێ خۆ ژ دەست ددەن و لبەر ڤی شەری ناڤێ وی جهی کریە "کەڤرێ قەصابی " لناڤ باژێرێ ئاکرێ هەروەسا لەشکرێ میرێ کۆرە تۆپا خۆ دانابوو سەر گرەکی ل ئاکرێ و ناڤێ وی گری بوویە(گرێ توپا), دڤی شەرەی دا لەشکرێ (میرێ کورە) هیچ سەرکەفتنێ بدەستڤە نائینیت و لدوماهیێ ناچاردبیت پەنایێ دبەتە بەر پیلانان و دکەڤیتە دان و ستاندنا دگەل زێباری یا و پشتی زێباری پشت راست کرین هەردوو نوینەرێن زێباری یا عەزۆیێ صەفتی و جەهوەر نەقەبی مێڤان دکەن و ب دیلی دگرن و رەوانەی رەواندزێ دکەن و پشتی میرێ کورە بریارا کوشتنا هەردوو گەرناسا ددەت و ب ژەهرێ دکوژیت و شەر بەردەوامی پێ دهێتەدان لسەر زێبارێ لدوماهیێ (سەلێمان ئاغا) ژی دهێتە شەهید کرن و لەشکرێ زێباری یا شکەستنێ دخۆت و بڤێ چەندێ لەشکرێ میرێ کورە نیڤا زێبارێ داگیردکەت بەلێ لەشکرێ میرێ کورە ئەوێ ژلایێ باکووری هاتیە سەر زێبارێ شکەستن خوار .

پاشان لەشکرێ میرێ کورە دگەهیتە ئامێدیێ و ل کەلا ئامێدیێ شەرەکێ مەزن دهێتە کرن دناڤبەرا زێباری یا و لەشکەرێ میرێ کورە زێباری پشتەڤانیێ ل پاشایێ ئامێدیێ (علی ئاغا) دکەن, یێ زێباری ل وێرێ شەهید دبیت نۆکە ژی (چەپەرێ علی ئاغا) یێ زێباری یێ بەرنیاسە ل ئامێدیێ

هەروەسا ل سالا 1701 زاینی لدەمێ بەرواریا پەیمانەك گرێدای کو خەرجا باجا میرێ بادینان نەدەن, میرێ بادینان داخاز ل سەرۆکێ زێباریا کر کود (خەرج) ێ ل بەرواریا وەرگرن سمایل ئاغا یێ کورێ عسمان ئاغا کورێ یوسف بەگ زێباری ب سەرکرداتیا هێزەکا300 چەکدارن دکەت و بەرف ئامێدیێ برێکەفتن وی زەمانی سەرۆك عەشیرەتێ زێباریا شێخ ئومەرێ کوری ئوغزبەگ کورێ یوسف بەگی بو وەختێ گەهشتینە سەرگەلێ پاشایێ ئامیدیێ پێشوازیەکا گەرم لێ دکەت پشتی ریکەفتین ل گەلیێ مزیرکا سەرکەفتن بۆ دە ڤەرا بەرواریا (نورالدین بەگێ بەرواری) هاتە بەراهیکێ و داخاز ل (سمایل ئاغا) یێ زێباری کر لەشکرێ خۆ بزڤرینتەڤە و بتنێ وی مهڤان دکەن و دبێژن ئەم دێ خەرجیا پاشای دەین و حەوجەی لەشکری نییە, لەشکرێ زێباریا زڤرییەڤە ب تنێ (50) چەکدار مان بەرەڤ (کەلا قومریێ) ریکەفتن بەلێ تیاری یا و بەرواری یا خیانەت لێ کر کولانا ناڤ گوندی (100) چەکدارێن تیاریا بوسە بۆ دانا و بخەنجەرەکێ (سمایل ئاغا) دهێتە کوشتن د وی شەری دا (50) زێباری دهێنە کوشتن و (99) تیاری و هەتا نوکە سەرهاتی و شعر و پێ گۆتنێن وی شەری ماینە .
پاشی شەرەکی مەزن دهێتە رویدان دناڤبەرا زێباریا و هە کاریا فەرماندێ هەکاریا (چل قدر) ب دەستێ شێخ ئومەر زێباری دهیتە کوشتن ئەڤەژی تولڤەکرنا رویدانا شەرێ قومریێ بو

پشتی حکومەتا عوسمانی ئیدارا دەسهەلاتا بادینان گرتیە دەست دامو دەزگەهێن ئیداری یێن زێبارێ پشتگوه ئێخستن چونکە جهەکێ ئاسێ بو و رێڤەبرنا کاروبارێن هاولاتیان ژبەر هندێ دەستهەلاتا زێبارێ ماڤە د دەستێن ئاغا دا..

شەرێ مەزن ل گوندێ هیتوت لومانا دەڤەرا دهوکێ هاتیە رویدان دناڤبەرا زێباریا و لەشکرێ (عبدالباقی پاشا)ی والیێ موسل ل سالا 1776 والیێ موسل هێزەکا مەزن بسەرپەرشتیا وی ب مەرەما داگیرکرنا ئامێدیێ ل سەر رێکا خۆ زیانێن مەزن ل گوندێن کوردان دان هێزەکا زێباریا ب سەربە شتیا احمد ئاغا زێباری و هێزەکا بەرواری ب سەرپەرشتیا خالد بەگ برواری دگەهنە بەراهیکا لەشکەرێ داگیرکەر لگوندێ هیتوتێ لومانا شەرەکی مەزن دهێتە کرن دوی شەری دا عبد الباقی پاشا الجلیلی والیی موسل ب خۆ دهێتە کوشتن ب دەستی زێباریا.

***http://ar.wikisource.org**

(1)- **البلاذری – فتوح البلدان، لجنة تحقیق التراث، منشور مکتبة الهلال (بیروت** 1983) **ص**323.

- **الهمذانی، کتاب البلدان، مطبعة بریل، لیدن** 1885، **ص** 128

مالباتا ئاغايێن زێباريان

يوســف بــەگ بــاپيرێ مــەزن ل ســالا 1620 ل گونــدێ چاربوتێ چويه بەر دلوڤانيا خودێ و گۆرێ وی هەتا نوكه يێ بەرنياسه, وەكی ديار دبێژن كو ئەڤ مالباته ل كوردستانا باكوور هاتيه و ژعەشيرەتا (پنيانشيانه) بەلێ لديف لێگەريانێن مه و گەلەك گۆتنێن دی دبێژن ئەڤ مالباته ب دروستی ل زێبارێ بوينه لسەر دەمەكێ مشەختی كوردستانا باكوور بوينه جارەكادی پشتی چەند بەرەبابان ڤەگەريايـنەڤ جهێ باب و باپيرێن خۆ و هندەكێن دی ل ناڤ عەشيرەتا پنيانشيا ماينەڤه مالا (مستەفا زێدان) ل گوندێ (خرواته) دمينن و دبنه سەركێشێن پنيانشيا حەتا نوكه لناڤ پنيانشيان سترانان ب دۆلا زێبارێ دبێژن

كوشتنا حاكمێن سیاسیێن ئنگلیزی

حکومەتا ئنگلیزی زۆر یا بهێز بو ل وی سەردەمی داخاز ل فارس ئاغیێ زێباری کر کو هەر گوندەکێ زێباریێ دەه مالێن فەلێن تیاری بحەوینن و دگەل وان بژین بەلێ فارس ئاغا رازی نەبو ژ بەر هندێ و بحەجەتا هندێ کو دەنگێ تڤەنگەکێ ل چیاییێ (پیرس) ی و ئێك ل چیاییێ (شرین) ێ هاتیە پشتی وێ تەقێ حاکمێن ئنگلیزی هێرش کرە سەر ئاغاییێن زێباریان و شێخێن بارزان و گۆتن دڤێت خودانێن وێ تەقێ ب دەنە دەستێ مە ب زویترین دەم یانژی دێ شێخێ بارزان و فارس ئاغای دەست گیرکەین چ رێك نەمان کۆمبونەك دناڤبەرا زێباریان و بارزانیان هاتە کرن و کوشتنا حاکمێن ئنگلیز هاتە راگەهاندن کو بکوژن.

فارس ئاغا برایێ مەزنێ مەحمود ئاغای رێکەفتنەك دگەل شێخ ئەحمەدێ بارزانی کر کو حاکمێن سیاسی یێن ئنگلیز بکوژن ل رێکەفتی(1919/11/14) ێ (مەحمود ئاغا زێباری) دگەل (محەمەد سەدیق بارزانی) ژ لاتا (قورەبەگی) نزیك گوندێ بیرە کەپران هەردوو حاکمێن سیاسی کابتن (سکوت) و کۆلۆنێل(بیل) کوشتن پاشان دگەل محمد سەدیق بارزانی مەخفەرا بیرە کەپرا ستاند پاشان ئاکرێ ژی ستاند پشتی حەفت رۆژا سەربازێن

ئنگلیزی هێرش کره سەر ئاکرێ و زێباریان ئاکرێ بەردا پاشـان (فارس ئاغا و مەحمود ئاغا) هاتن بۆ زێبارێ وەسا خۆ دیت کـو بتنـێ مانەڤـە بـۆ بەرسـینگ گرتنـا هێـزا مـەزنترین حکومـەتا جیهـانێ ژ بـەر حکومـەتا ئنگلیـزی پاشـان نەچـار بـون دەڤـەرا زێبـارێ بـەردا قەسـتا دەرڤـە ی عێراقـێ بکـەن پاشـان جـواب دا زێباریا گۆت هەر کەسێ بشێت دگـەل مـە بهێـت بـلا بهـێن ئەڤـە ئەم چوین رۆژا پاشتر هەتا دوو سەد بنەمالا خۆ ئامادەکر دگـەل بچـن ل وی سـەردەمی دەوار پەیـدا نـەبون گەلـەك مـال ل پشـتا گاییێن جووتی کـرن بـۆ نموونـە دبێـژن (خێڤـە) مختـارێ گونـدێ سرانییێ مالا خۆ لسەر پشتا گـایێ جـووتی بـارکر و هـەمی ب پیـا رێکەفتن ل زێیـێ مـەزن دەربـازبون بـۆ دەڤـەرا رێکانیـا ل وێـرێ هندەك نێرەوەیی هاتنە نـك فـارس ئاغـای گۆتـە فارسـی هشیاربە دێ هنـدەك هێنـە بـەراهیا تـە دیـار بـو هنـدەك دیڤـەلانکا خـۆ ئامادەکربو ل گوندێ (هێتیتێ) کو رێکێ لزێباریان بگـرن پاشـان رێکو رێك دەست ب شەرەکێ کر دگەل خۆ فرۆشا پاشان دگەهنـە گوندێ (سینیا) لناڤ نێرەوەیا شـەڤەکێ لـوێرێ دمیـنن حکومـەتا عێراقێ دگەل هندەك دیڤەلانکێن خۆ دەوروبەرێن گوندی گرتـن و زێبـاری د بـێ ئاگاهـەبون ل درەنگـی شـەڤ قەرەچـەك دهێتـە گوندی حکومەت ئەوی قەرەچی دگریت داکو کەس بڤـێ پیلانـێ نەحەسـیێن وەختـەکی ئـەو قـەرەچ خـۆ ژ دەسـتێن وان قورتـال دکەت و دهێتە گوندی و خەبەری ددەتە زێباریان کو هـەر چـوار

رەخـێن گونـدی دگرتینـە فـارس ئاغـا هـەمیان کـوم دکـەت و ڤـی خەبەری ئاگەهدار دکەت و دبێژیتێ: "رابن پێش خێزانا بکـەڤن رێیا خۆڤەکەن" ، لپێشیا هـەمیا مـەحمود ئاغـا دەرکـەفت وچـوو پاشان ئەسکەندەر نعمت بـانی گەهشـتەڤێ و پاشـان سـێ کەسـێن دی لدویف وان را چۆن و پاشان هەموو لەشکر گەهشتێ و چوون بو سەرێ سینیا ب شەرەکێ کورت رێکا خـۆ ڤـەکر, پێشـی فـارس ئاغـا دەربازببیـت گۆتـە نعمـت بـانی: " تـو لـدویف خێزانـا وەرە ئەگەر تە زانی ئەو نەشێن دەرباز ببن تـو بدەسـتێن خـۆ خێزانـا من و یا مەحمود ئاغای بکوژە داکـو نەکەڤنـە د دەسـتێ دوژمنـی دا پاشــان مالبــاتێن دی یــێن زێباریــا بکــەیفا وانــە هەرکەســێ خێزانا خـۆ بکوژیـت یـان نـە" و لسـەرێ سـینیا شـەری دەسـت پێکـر و هـەمی زەلـّام رابـون هـەتا کـو خێـزان دەربـاز کـرین و قورتال بون ، پشتی شەرەکێ دژوار دگەل رێکانیا قورتال دبـن و دگەهنە گوندێ (هورەمارێ) مالا سیتوییێ هورەماری و کـورێ وی عوسمان زۆر هاریکاریا زێباریا دکر پاشی مالا خـۆ دگـەل زێباریـا دبەت دچن بۆ (گەڤەرێ) ل کوردستانا باکوور د وی دەمـی دا (سمکوییێ شکاك) دزانیت کو فارس ئاغا ئاغییێ عەشـیرەتا زێباریـا یێ کەفتیە بەرتەنگییێ سەد چەکدارا دهنێریتە گەڤەرێ و داخاز دکەت بچیتە نك سمکوییێ شـکاك ل ئیرانـێ هـەر دێ وی دەمـی دا سمکوی دگەل عەجەما شەربو، پشتی کو فارس ئاغـای دگـەل وان زێباریا دبەن بۆ ئیرانێ دگەهنە دەڤەرا (شـەکلیاز) کـو وی دەمـی

شــەربوو دناڤبــەرا شــكاكا و عەجــەما دا وەكــى ديــار زێبــارى دپەيادەنە و شكاكى هەمى د سويارن وان چ هزر بۆ ڤان پيادا نەدكر دڤيا كو وان ببەن بۆ نك سمكويێ شكاك چونكى لەشكرێ سمكوى چواردە هزار سيار بون دگەل حەفت تۆپا ، پاشان گۆتە زێبارىيان ئەگەر هوين وەكى پەيادە بشێن گەليێ هە بستينن زۆر باشە فارس ئاغاى گۆتە برايێ خۆ مەحمود ئاغاى هێشتا يێ جحێل بو دڤێت تو وى گەلى بستينى مەحمود ئاغا رابو هندەك جحێل ئامادەكرن هێرش كرە وى جهى و فەرماندێ عەجەما لوێرێ كوشت ناڤێ وى (كازو) بو ، ئەو گەلى ستاند پاشان سەركەفتنە سەرێ چياى كەفتنە هنداڤ مەيدانا شەرى ئانكو پشتا عەجەما گرت نەشيان خۆ رزگار كەن و شكاكى كەفتنە دناڤ وان دا هەتا كو هەمى كوشتين و تولێن خۆيێن سالا ژێ كرنەڤە، پشتى كو زڤرين و هاتينە نك سمكويێ شكاك گەلەك بديتنا فارس ئاغاى خۆش حال بو ژ بەر زيرەكى و لێهاتيا زێباريا سمكوى داخازا خزماتيێ ژ فارس ئاغاى كر فارس ئاغاى گۆتە سمكويێ شكاك :" نوكە ئەز كۆچبەرم ئەز لڤێرە نەشێم خزماتيێ دگەل تە بكەم هەكە ئەز چومەف سەر عەردێ خۆ هنگى ورە بخازە دێ دەمەتە"، ل وێرێ ما بۆ دەمێ شەش هەيڤا پاشان فارسى ڤيا ڤەگەريت سمكويێ شكاك داخاز ل فارسى كر كو نەچيتەڤە وگۆتە فارس ئاغاى دێ تە كەمە واليێ (ورمێ) بەلێ فارس رازى نەبو و ڤەگەرياڤە ، پشتى كو زڤرين و

هاتینەف گوندێ (هویکێ) ل زێبارێ دبینن کو زێبار هەمی یا هاتیە سووتن وێران کرن بتنێ گوندێ بیرە کەپرا نەهاتیە سووتن ب هەر حال فارس و مەحمود ئاغا جارەکادی زڤرینەڤە و زێبار ئاڤا بیەڤە هنگی سمکویێ شکاك داخازا خویشکا فارس ئاغای کر (ئەسما) پێشکێشی سمکویێ شکاك کر ژ ڤێ ژنێ سمکوی کورەك هەبوو بناڤێ (تاهر خان) کورێ سمکویێ شکاك خوارزایێ زێباریانە و هەتا وی دەمی دناڤبەرا وان و حکومە تێ دا شەربو، لەشکرێ لێوی و جاشێن حکومەتێ ب هێزەکا مەزن هێرش ئینانە سەر زێبارێ هێزەکا مەزن ل گەوریا (سەڤرەی) برێکەفتن بۆ گەلیێ نیێ و هاتنە سەر گوندێ نپاخیێ جهێ قەسرا مەحمودئاغای پشتی شەرەکێ مەزن زیانەکا بێ وێنە ب لەشکرێ دوژمنی کەفت مەلیك (تاتا) دڤی شەری دا هاتە کوشتن و تەرمێ وی ل بیرا (خوارکێ) نزیك گوندێ نپاخیێ هێلا وشکەستن و رەڤین و گەلەك چەکێ دوژمنی کەفتە ددەستێ زێباریان دا دوی شەری دا زێباری پتر بهێز کەفتن ، دوو سال و شەش هەیڤێن رەبەق شەر دگەل زێباریا هاتە کرن بەلێ چ چارە پێ نەبرن پاشان فارس ئاغا کرە (نوینەر) نایب و برە بەغدا پاشی دەست پیلانێن خۆ دکەنەڤە و جگارەکێ ب ژەهر دکەن ددەنە فارس ئاغای سەودا سەر دکەن ول دوماهیێ ل سالا (1941) چوو بەر دلۆڤانیا خودێ و ل قەبرستانا (هویکێ) دهێتە ڤەشارتن ل زێبارێ .

مەحەمەد ئاغایێ با پیرە گەورێ مە پێنج کوڕ هەبون
(فارس، مەحمود، ئەحمەد، خالد و حەجی)

مەحمود ئاغا زێباری

بێ شك فارس ئاغا برایێ مەزنترێ بو و هەمیا رێزەکا تایبەت لێ دگرت و چ جار لبن فرمانێن وی دەرنەدکەفتن ملەتی ڤیانەکا زور دگەل هەبی مروڤەکێ ب هەیبەت بی بو خوش رحمەکا زێدە دگەل ملەتی هەبی حەتا د پەرتووکا (مذکرات فواد عارف)دا سکرتێرێ مەلك غازی دبیژیت کو مەلك غازی یێ (معجب) بوو ب کەسایەتیا فارس ئاغا زێباری و میران قادر بەگ ئەڤە ل سالێن 1938 مەندوبێن لە بەغدا پشتی کو فارس ئاغا زێباری ل سالا 1941ێ چوویە بەر دلوڤانیا خودێ مەحمود ئاغا هاتە جهێ وی رێڤەبرنا عەشیرەتێ کر مەحمود ئاغا ل سالا 1880ێ هاتیە سەر دونیایێ ژ کورێن محمەد ئاغای بتنێ فارس ئاغا ژ وی مەزنتر بو.

ئێك ژ سالوخەتێن مەحمود ئاغای حەز ژ مەزناتیێ نەدکر کەسێ هزر نەدکر کو ئاغایە دیسان وەکی مللەتی خو دهژمارت و رێزو حورمەت ددانە هەر کەسەکی ، ل نك وی

هەمی وەکی ئێك بون ئەگەر مرۆڤەك ل دیوانا وی روینشتبا و گوهێ خۆ دابا ئاخفتنێن وی دا بێژیت چەوا مەحمود ئاغا بڤێ هەیبەتا خۆڤە ڤان ئاخفتنا دکەت چونکی ئاغا هەیبەتا خۆ هەبو مەحمود ئاغای سوحبەت دگەل زارۆکا دکر وەکی زارۆکا ودگەل مەزنا وەکی مەزنا هەر ئاریشەکا هەبا پێ دل تەنگ دبو ، ئەگەر لسەر مالا وی با یان یا زێباریەکێ فەقیر با ودگەل مللەتی خۆ عاجز نەدکر وەکی ئەم دزانین زۆر سەرۆك عەشیرەتا یان ئاغایا زولما ل مللەتێ خۆ کری تەنانەت کوشتن ژی یا دگەل کری بەلێ ئاغایێن زێباریا پتر ژ (400) سالە سەرۆکاتیا عەشیرەتێ دکەن ئێك مروڤ بدەستێ وان نەهاتیە کوشتن زۆر سەرهاتی و سوحبەت ل گوندێن بانیێ و نەپاخیێ هەنە ئەو گوندێن مەحمود ئاغا لێ دژی مابەینا هەردو گوندا بتنێ 20 خولەکن و کۆچك لهەردوو گوندا هەبوو .

جارەکێ مەحمود ئاغای مرۆڤەك عاجز کر ل کوچکا وی دەرکەفت ب سل بوونی، مەحمود ئاغای بێهنا وی نەدهات ئەگەر ئێك ل کوچکا وی دەرکەفت با یێ سل دڤێت دلێ وی هەر خۆش کرباڤە مەحمود ئاغای کیسکێ خویێ تویتنێ هەلگرت و بدیف وی مرۆڤی راچوو ،وەختەکێ نزیکی وی مرۆڤی بو و گازی کریێ راوستە نەچە جگارەکێ ل کیسکێ من یێ تویتنێ تێکە نەکو ب فەرشا پێغەمبەری دێ تە عاجز کەم لوی سەردەمی کو تە جگارەکا تویتنێ ل کیسکێ ئێکی تێکربا کەرب وکین نەدمان و د

پێك دهاتنـه ڤـه هـەر وەكـی چ نـەبوی سـويندا مـەحمود ئاغـای فەرشـا پێغەمبـەری بـو هـەر جـار ئـەڤ سـويند دخـوار (فەرشـە) يانكو(شەملكاپێغەمبەری) "سلاڤێن خودێ لسەر بن ؛.

مەحمود ئاغا مرۆڤەكێ تـەماع نـەبو زۆر حـەز ژ مـالێ دونيايێ نەدكر ئەگەر ئەڤرۆ قەتيابا خودێ كەريمە بو سـوبەهی د دويروكـا ئاغـايێن زێباريـا دا ئاغـا ل زێبـارێ ملـك نەبويـە چ گونـدێن زێبـارێ تـاپو نەكرينـە لسـەر نـاڤێن خـۆ وان ژی وەكـی مللەتی ئەگەر زەڤيەك هەبا يان خەلكی هاريكاريا كۆچكێ كربا.
مللەتێ زێباريا هاريكاريا ئاغايێن خۆ يـا كـری و تاپويـا دايـێ بـۆ كوچـكێ وەكـو بررنجـی و گـەنمی ئـەو ژی بـۆ كوچـكێ دهاتـە مەزاختن چۆنكی هەر مێڤاندارىەكا مەزن بـا يـان مشـەختەك بـا يـان خـودان خوينـدارەك بـا يـان ئاريشـەكا گونـدەكی دگـەل گوندەكی هەبا ل كۆچكا مەحمود ئاغای كوم دبـوون هـەتا هەكـە كەسەكی سەربازی نەكربا و دەما پوليس هاتبان تەبيلغ بو ئێكـی ئينابا داهێنە كۆچكا مەحمود ئاغای وئەگـەر خرابـی بـو مللـەتی تێدا هەبا مەحمود ئاغـای قـەبوول نـەدكر چـونكی هـەمی وەكـی كورێن خۆ حساب دكرن و شولێن مللەتی هەمی لنـك وی دهاتنـە چارەسـەركرن ، ژبلـی هنـدێ مـەحمود ئاغـا مروڤـەكێ دلسـوز و كورد پەروەر بو زۆر حەز ژ ئازاديێ دكر و گەلەك داستان دگـەل بـارزانيێ نـەمر تۆماركرينـە مينـا داسـتانا بنـاڤ دەنگـا (شـيڤە هرچێ) ل نزيك باژێركێ دينارتێ.

مەحمود ئاغای گەلەك قاچاغچی و ئەشقی و مەحكوم دناڤ مالا خۆدا حەواندینە و زۆر ل وان ب خێزان ڤە بوینە, ل زێبارێ گوندەك هەبو دگۆتنێ (بابولا) لڤی گوندی بتنێ ئەو مال بون ئەوێن ل كوردستانا توركیا دهاتن درەڤین ژبەر زولما حكومەتا توركا و قاچاغ و مەحكوم و ئەوێن زوگورد دناڤ قەسرێ دا دنڤستن و د درێژایا دیرۆكێ دا ئێك كەس نەدا دەستێ حكومەتێ چ جە نەبون خۆ بحەوینن بتنێ زێبار جهێ وان بو ب تایبەت مەحمود ئاغا, گوندێ بابولا جهەكێ ڤەشارتی بو چ جارا حكومەت ب ڤی گوندی نە حەسیا كویێ ل زێبارێ زۆر كوردێن كوردستانا توركیا لنك مەحمود ئاغای دهاتنە حەواندن مروڤێن مەزن و خودان هەیبەت مینا سەرۆك عەشیرەتا بۆ نموونە عبدالله ئاغا شەرەفانی ل سالێن چلان پتر ژ سالەكێ لنك مەحمود ئاغای بوو، سلیم ئاغایێ بێسفكی (سلیمێ مستێ) پشتی كو كەمبەلان كوشتی دو سالان ل نك مەحمود ئاغای ما یێ قاچاغ بەرامبەر مەزنترین دەولەت ئەو ژی بەریتانیا بو هەتا كو عەفویا وی ژ حكومەتێ وەرگرتی و ب دەهول و زورنا بریەڤ گوندێ بێسفكێ یانژی تەها بامەرنی و باقی بامەرنی هەردو ڤیادیێن شۆرەشا كوردی بون ودگەل بارزانی نەمر دابون ل كومارا مهاباد پشتی كو هەلوەشیایی و بارزانی هاتیە دناڤ ئاخا عێراقی دا پشتی چەند رۆژەكا دا چیت بۆ رۆسیا ئەڤ هەردوو كەسە زڤراندنەڤە داكو حزبا پارتی رێك

و پێك بێخن و رێكخستنا خۆ بكەن پشتی شكەستنا ب كوردان كەفتی بەرێ ڤان كەسا دا زێبارێ لنك مەحمود ئاغای چونكی هەردو ژلایێ رژیمێ ڤە حوكمێ سێدارەدانێ ل سەر بون باقی بامەرنی لوێرێ نەما بەلێ تەها بامەرنی بۆ دەمێ دو سالا لنك مەحمود ئاغای ما پاشی نەخۆشیەكا پیس گرت و ل دوماهیێ لخەستەخانا مویسل چوو بەردلۆڤانیا خودێ، عبدالعزیز حجی مەلو بەرامبەر حكومەتێ ب سێدارەدانێ هاتبوو سزادان پتر ژ سالەكێ ل دەڤ مەحمود ئاغای ماڤە، گەلەك پێدڤیە كو سوحبەتا مەحمود ئاغای و عبدالعزیز حجی مەلوی ب بێژین ئەڤ سوحبەتە جەسارەت و چاڤ نەترسیانا مەحمود ئاغای دیار دكەت.

رۆژەكێ جاب بۆ مەحمود ئاغای هات كو سەرەدانەكا سەرۆكێ وی سەردەمی یێ عیراقێ (نوری سعید)ی بكەت وەرگێرێ (مترجم) وی یێ نەساخ بو كەس نەبو دگەل مەحمود ئاغای بچیت وەكی وەرگێر گۆتە (عبدالعزیزحجی مەلۆی) تۆ دگەل من وەرە ببە وەرگێرێ من لنك سەرۆكێ عێراقێ عبدالعزیز گەلەك شەپر زەبو بەلێ نەشیا دلێ مەحمودئاغای بهێلیت و زانی كو مەحمود ئاغا خیانەتێ لێ ناكەت رابو دگەل وی چوو بەغدا، دوو رۆژا ل ئوتێلێ مان پشتی كو بویە دەمێ دیدارێ دگەل سەرۆكێ عێراقێ پێكڤە چوونە ژوور پشتی كو نوری سعیدی خێرهاتن پێ كری، گۆتە مەحمود ئاغای " گەلەك راپۆرت ژلایێ

پارێزگارێ موسل ڤە یێ لسەر تە هاتی کو تۆ قاچاغا دحەوینی و هندەك ژوان ب سێدارەدانێ یێن هاتینە سزادان دڤێت تو وان کەسا بدەیە دەستێ مە و تەسلیم بکەی" ڤان ئاخفتنا عبدالعزیز یێ دکەتە کوردی و بۆ مەحمود ئاغای دبێژیتەڤە مەحمود ئاغای گۆتە عبدالعزیزی (مالا من مالا حکومەتێ یە وهەر کەسێ لبەرحکومەتێ برەڤێت قەستا مالا من دکەت و ئەز دبەرا دبێژم کو هزرێن خراب دسەرێ وی دا دروست نەبنەڤە و حکومەت فایدەی لێ بکەت) .

پاشان نوری سەعیدی گۆتە مەحمود ئاغای تە مرۆڤەکێ تاوانبار یێ حەواندی دڤێت تو وی مرۆڤی تەسلیم بکەی ناڤێ وی عبدالعزیز حجی مەلۆیە دڤێت ئەو بگەهیتە جەزایێ خۆ تە چ دڤێت ئەم دحازرین هاریکاریا تە بکەین ، عبدالعزیزی جارەکادی ئەڤ ئاخفتنە بۆ مەحمود ئاغای کرە کوردی مەحمود ئاغا پێ کەنی گۆتە سەرۆکێ عێراقێ عبدالعزیز نەگەلەکێ دویرە ئەڤە یە مابەینا من تە یێ تەرجما ئاخفتنا من وتە دکەت عبدالعزیزی گۆتە نوری سعیدی هەرسێ بێ دەنگ مان و بسەرسورمانی سەحکرە مەحمود ئاغای و عبدالعزیزی پاشان مەحمود ئاغای گۆتە نوری سعیدی دڤێت تۆ عەفو بکەی من یێ دگەل خۆ ئینایە نك تە وکەسەك نا ناسیت بەلێ بۆ خاترا من دڤێت ڤێ سزایێ لسەر راکەی یان من لجهێ وی سێدارە دەن سەرۆکێ عێراقێ گەلەك شەپرزەبو پاشان مەحمود ئاغای

سویندا خـۆ خـوار و گـۆت ب فەرشـا پێغەمبـەری چ رێـك نینـە پێدڤی یە تۆ ئازاد بکەی ئێکسەر نوری سعیدی تیلـەفۆنا مـەلیك (وصی) خالێ مەلیك فەیصەلێ دوویێ کر و سوحبەتا خـۆ دگـەل مەحمود ئاغای بۆ ڤـەگێرا هـەر وێ رۆژێ مەرسـومەکێ مەلـەکی دەرئێخست و عبدالعزیز حجی مـەلو هاتـە ئـازاد کـرن پشـتی کـو لنــك ســەرۆکێ عێراقــێ دەرکــەفتین مــەحمود ئاغــای گۆتــە عبدالعزیزی "بو خۆ هـەرە بـاژێری ژمێژەیـە تـۆ نەگـەریای ئـەز ژی دێ چمە هوتێلێ " .

هەر مالباتەکا مەزن یان سەرۆك عەشیرەتەکێ دەستورێ خۆ یێ هەی دەستورێ ئاغایێن زێباریان تایبەت مەحمود ئاغـای مللـەتێ خۆ وەکی مالباتا خۆ حساب دکـرن فـەقیر و زەنگین وەکـی ئێـك بـون مـرۆڤ دشـێت بێـژیت کـو دیموکراتیـەکا دروسـت هـەبو ل هەرجهـەکێ بـان چ لرێکـێ یـان کوچـکێ کەسـی نـەدزانی کـی مەحمود ئاغایە.

وەکی کەسـەکێ نورمـال بـو ل بـەر هنـدێ ئەگـەر زێبـاری چـەند پێش کـەفتبان چـەند پلێن بـاش وەرگرتبـان دنـاڤ حکومـەتێ دا هـەر دا بێژنـە مـەحمود ئاغـای ئەزبـەنی مـەحمود ئاغـا ل سـالا 1946ێ بویـە ئەنـدامێ پەرلـەمانێ عێراقـێ نوینـەرێ دەڤـەرا ئـاکرێ بـو و گەلـەك پـرۆژێن خزمـەت گـوزاری لسـەر داخـازا مـەحمود ئاغـای بـۆ ئـاکرێ هاتنـە کـرن بـۆ نموونـە (ئاڤاکرنـا

خەستەخانا ئاكرێ یا گشتی و ئاڤاكرنا قوتابخانا (عقـره الاولی) و گەلەك قوتابخانێن دی و پرۆژێن بەرچاڤێن دەڤەرا ئاكرێ).

قاسدێ بارزانی بۆ مەحمود ئاغای

كـەمال فـەوزی ئێكـە ژ مالباتـا بـەدرخانیان ل مسـرێ پشتی كو بارزانی دچیتە رۆسیا و ل (تاشقەند) ێ ئاكنجی دبیت كەمال فەوزی سەرەدانا وی دكەت ل تاشقەندێ بارزانیێ نـەمر داخـازەكێ ل كـەمالی دكـەت كـو سـەرەدانەكا كوردسـتانا عێراقـێ بكەت و بهێتە دەڤـەرا زێبـارێ بـەلێ خـۆ دیـار نەكـەت كـو ژلایـێ بارزانی ڤە یێ هاتی كو بچیتە گوندێ بانیێ لنك مەحمود ئاغای و بێـژیت ئـەز قاچـاغم ئێـك سـەر مـەحمود ئاغـا دێ حـەوینیت پشتی چەند رۆژەكـا خـۆ بگەهینیتـە (سـەلیم خـان بیرەكـەپری) ئەوژی هەر ئاكنجیێ گوندێ بانیێ یە خۆ دیار بكەت كـو ژلایـێ بارزانی ڤە یێ هاتی و سەروبەێ خێزانا بارزانی بزانیت كـا ژیانـا وان چەوا دبوریت پشتی كو كمال فەوزی گەهشتیە زێبارێ و خۆ گەهاندیە مالا مەحمود ئاغای رۆژەكێ دچیتە نـك سـەلیم خـانی و چـێرۆكا خـۆ بـۆ دبێـژیت پشـتی كـو سـەلیم خـانی زانـی ئـەڤ مرۆڤە ژ لایێ بارزانیێ نەمر ڤە یێ هـاتی گۆتـە مـەحمود ئاغـای كو كەمال فەوزی نە قاچـاغ و مەحكومـە بـەلكو قاسـدێ بـارزانی نەمرە, ل شەڤەكا هاڤینی لسالا 1950 ێ مـەحمود ئاغـا دگـەل

هەر چوار كورێن خۆ چوونە مالا سەلیم خانى و دگەل كەمال فەوزى روينشتن لدەسپێكێ كەمال فەوزى گۆتە مەحمود ئاغاى بارزانى گەلەك سلاڤێن لتە كرى و ئەزێ هاتیم سەروبەرێ دەڤەرێ و خێزانا وى بزانم دیسان داخاز لتە كریە كو چاڤێ تە لدەڤەرێ هەبیت دیسان ئەگەر پرسیارا حالێ مە بكەن ئەم زۆر دباشین و ب ئانەهیا خودێ زۆر نەمایە دێ بسەر بلندى ڤەگەریێن بۆ كوردستانێ.

خولێن ثەرلەمانێ عیراقێ لسەر دەمێ فارس ئاغا و مەحمود ئاغا ئەندام ثەرلەمان:-

فارس ئاغا زێبارى

خولا حەفتێ ل 1937 / 2/27ێ **هەتا**

1937/6/27ێ

خولا هەشتێ **ل** 30/**كانونا ئێكێ** 1937**ێ هەتا** 1939/2/22

مەحمود ئاغا زێبارى

خولا یازدێ **ل** 1947/3/17**ێ هەتا** 1948/2/22ێ

خولا دوازدێ **ل** 1948/6/12**ێ هەتا** 1952/6/30ێ

خولا سێزدێ 24/**كانونا دوویێ** 1953**ێ هەتا** 1954/4/28ێ

خولا چواردێ 1954/7/22**ێ هەتا** 1954/8/3ێ

خولا پازدێ 1954/9/16**ێ هەتا** 1958/3/27ێ

خولا شازدێ   ل 1958/5/10**ێ هەتا** 1958/6/9**ێ**

بـارزانی و زێیـاری

بارزان گوندەکە دکەڤیتە سـەر سـنۆرێ دەڤـەرا زێبـارێ ل بن زنجیرا چیایێ شرینێ, ماله شێخا بارزان لدویف (کتـاب اعـلام الکـورد منیرالبصـری) ل سـالا 1825ێ لسـەر دەمـێ (شـێخ عبدالله کورێ ملابکر) کە دهێتە ناسین ب (تاج الـدین) تـەکیا ل گونـدێ بـارزان دانایـە شـێخ تـاج الـدین دبیتـە بـابێ شـێخ عبدالسلامی یێ ئێکێ شێخ محمد دبیتە کورێ شێخ عبدالسلامی شێخ عبدالسـلام و شـێخ ئەحمـەد و مـەلا مستەفا دبنـە کـورێن شـێخ محمـدی براسـتی مالـەکا ب (جـە سـا رەت) بوینـە و ل وی سـەردەمی فـارس ئاغـایێ زێبـاری و مـەحمود ئاغـای گەلـەك هاریکاریـا بـارزان یـاکری زێباریـا هـەر ب شـێخێن خۆدانایـنـە و مالەکا پیرۆزن, چـونکی جهـێ تـەکیایێ بتنـێ گۆتاربێـژین ئـاینی بون, هەر زێباری هاریکارێن مالا شێخی بوون بونمونە جارەکێ ژ بەر لەشکرێ روسی کو دناڤ ئاخا عیراقێدا.

بنەمالا شێخێن بارزان بۆ دەمێ سالەکێ هاتنـە دنـاڤ زێباریـان دا ل مـالا مـەحمود ئاغـای بـون ل گونـدێ بـانیێ و هـەر ل گونـدێ ناڤبری خویشکا وان (عتیکا) چوو بەر دلوڤانیا خودێ و تـازی ل مزگەفتا بانیێ بو و، فارس ئاغا و مەحمود ئاغا لسەر ڤـێ تـازیێ

دروینشتی بوون, هەژیە بێژم کو گۆرێ وێ نوکە یێ ل گۆرستانا گوندێ بانیێ پاشان مەحمود ئاغا زێباری مالە شێخا بارزان زڤراندنە ڤە سەر مال و ملکێن وان, شێخ محەمەد بارزانی چوو بەر دلۆڤانیا خودێ و کورێ وی شێخ عبدالسلام ل جهێ وی هاتە دانان شێخ (عبدالسلام)ێ بارزانی زانایەکێ مەزن و قەهرەمان بوو دەست ب کوردینیێ کر و دژی حکومەتا عوسمانی راوەستا و شۆرەش بەرپا کر ب سەدان کەس گەهشتنە شۆرەشێ پشتی کو حکومەتا عوسمانی گەلەك بەرتەنگ کری هەر چوار دۆرێن دەڤەرێ گرتن و (شێخ عبدالسلام) مشەختی ئیرانێ بوو ل وێرێ ب خیانەت هاتە گرتن و ل 4 **ئیلۆنا سالا** 1914 **ێ ل باژێرێ مویسل هاتە سێدارەدان و پاشان برایێ وی شێخ (ئەحمەد) ێ بارزانی ل جهێ وی روینشت و بیە خودانێ تەکیایێ و لسەر دەمێ شێخ (ئەحمەد)ێ بارزانی دیسان شۆرەش بەرپاکر دگەل برایێ خۆ مەلا مستەفایێ بارزانی دژی حکومەتا عێراقێ راوەستان و پەیرەو و پروگرامەکێ هەژی بۆ مللەتێ خۆ دانا لێ موخابن ل** 11**ێ کانونا دوویێ ل سالا** 1969**ێ ئەحمەد شێخ چوو بەر دلوڤانیا خودێ.**

مەلا مستەفا بارزانی ل سالا1903 هاتیە سەر دنیایێ

هەر د زارۆكینیا خۆدا حەزا ئازادیا وەلاتی ددلدا بو یە و هەر دەسپێكا (حزبا هیوا) تا سالا 1946 داستان لدیف داستانێ دژی دوژمنا ئەنجام داینە پاشان حزبا (پارتی دیموكراتی كوردستان) دامەزراندیە و پشتی كومارا مهاباد ئاوارەی رۆسیا بویە بۆ دەمێ 12 سالا ، پاشان ڤەدگەریت و مەزنترین شۆرەشێ بەرپا دكەت ل 11 ئیلۆنا سالا 1961ێ، بارزانی نەمر فەخرا مللەتێ كوردە و ناسناما كوردایەتی یە بەلێ موخابن ل 1 ئادارا سالا 1979 ل نەخوشخانا (جۆرج تاون ل واشنتون) دچیتە بەردلوڤانیا خودێ .

پەیوەندیێن شێخێن بارزان دگەل ئاغاییێن زێباریان

فارس ئاغا و مەحمود ئاغایێ زێباری گەلەك پشتەڤانێن شێخێن بارزان بوینە و بەردەوام بەرێ زێباریا دایە تەكیا بارزان بۆ وەرگرتنا (تەریقەتێ) ل جهێ كو بچنە تەكیا بریفكان یان تەكیا شێخێن سورچیان بۆ نموونە مەحمود ئاغای تەریقەت ل شێخ (عبدالسلام)ی وەرگرتیە.

پەیوەندی دناڤبەرا زێباریان و بارزانیان دا

وەکی مە پێش وەخت گۆتی کو پەیوەندیێن زێباریان و بارزانیان گەلەك ب هێز بون وەختێ گەریانا بارزانی یا ب ناڤ و دەنگ لە سالا 1944 ل سەرانسەری کوردستانێ ل دەڤەرا سۆران و بادینان بۆ دەست پێکرنا شۆرەشێ هەرسێ کورێن مەحمود ئاغای (تەتەرخان, زبێر, عمر) دگەل دابون وەختێ چوینە (قەسرا ماکوسا) کەسەکی پێشوازی لێکر و شیعرەك گۆت: (بەخێربێی بو ماکوسان، فەخرت پێ ئەکەن ئەهلێ بالەکیان) و چوونە مالا محمد ئاغایێ وەلاشی و مالا قادر ئاغایێ گرکوروستا ، و ل دڤەرا بادینان لە سالی 1945 مەحمود ئاغا د گەل سێ کورێن خۆ د گەل دابونە بۆ دەڤەرا مزوریا ل گوندێ بلان - مرێبا پاشان چوینە دەڤ میرێ ئێزدیا کوچکا باعدرێ ل وێرێ قاسدەك ل زێبار گەهشتە وان ئاگادارکرن کوشەرە لسەر قشلا مێرگە سورێ ئاگەهدارکرن کو ئولی بەگ یی شەهید بوی جارەکا دی ڤەگەریانە دەڤەرا زێبار شەڤەکێ ل گوندێ باکرمان مان و شەڤا دویێ گەهشتنە گوندێ نپاخیێ ل مالا مەحمود ئاغا شەڤێ ل وێرێ بوون رۆژا پاشتر تەکبیرا خۆکر کو حازریا خۆ بکەن بۆ شەری ل گەل حکومەتا عراقێ, مەلا مستەفا چوو بوو نك شێخ ئەحمەد بارزانی ل وارێ هۆرێ دا کوبریارا وی وەربگریت، ل رۆژا باشتر ڤەگەریاڤە گوندێ بیراکەپرا و جاب دا

مەحمود ئاغای کو هێزا زێباریان بهێت بۆ گوندێ هەرنێ، رۆژا پاشتر هێزا زێباریان ب سەرپەرشتیا مەحمود ئاغا زێباری گەهشتە گوندێ هەرنێ. هەر ل وێرێ ژی مستەفا قوتا دەڤەرابارزان گەهشتە گوندێ هەرن دگەل ئێك قوەت رێکەفتن بۆ دەڤەرا نەهلێ بارەگایێ خودانا گوندی شکەفتێ ل وێرێ لەشکر دابەشکرن هێزا زێباریا ب سەرپەرشتیا قورتاس ئاکرەی سەر لەشکرێ مەحمود ئاغای بو سەرێ ئاکرێ هەر ل رۆژا پاشتر ئەڤێ هێزێ هەمو رەبیێن حکومەتێ ل سەرێ ئاکرێ گرتن رەشاش برنویەك ستاند دگەل هندێ فرۆکێن حکومەتێ دە ست ب بومبەبارانێ کرن ل گوندێ مالا مەحمود ئاغای لێ بانیێ ونپاخیێ پاشان ئەو رەشاش د گەل خۆ بر بو بەرڤانیکرنێ ژ گوندێن زێباریا دژی فرۆکێن حکومەتێ دڤی شەری دا بارەگایێ بارزانی دانا گوندێ (شکەفتێ) ل دەڤەرا نەهلێ ل وێرێ سەر پەرشتیا شەری دکر دڤێ داستانێ دا مەحمود ئاغا دگەل ژمارەکا زۆر یا زێباریا دگەل بارزانیا پێکڤە شەرێ حکومەتێ دکر لیوا (عمر علی) کو ل ئاکرێ رێکەفت بۆ دینارتێ ل ناڤبەرا گوندێ گویسکێ و هەشتکا خۆ ل بەرسینگێن دوژمنی گرتن و ب دەهان سەرباز هاتنە کوشتن و ئێخسیر کرن زۆر کوشتی مانە ڤە دمەیدانا شەری دا داستانەکا سەرکەفتی ئەنجام دا ب دەست و بازکێن لەشکرێن زێباریای و بارزانیان. شەر هەریێ بەردە وام بوو - کاغەزەك ل دەڤ شێخ ئەحمەد بارزانی بۆ بارزانی هات

پشتی ئەو کاغز خواندی گازی مەحمود ئاغای کر بتنێ د گەلئێك رونشتن وەکی کوم بونەکا زێدەیا نهێنی کر بریاردا شەر بهێتە راگرتن گۆتە مەحمود ئاغای ئەز دێ چم تو بمینە ملەتێ خۆ خراب نەکە چاڤێ تە ل ملەتێ تە هەبیت و ل بارزانیان ژی هەبیت هەکە هەوجەی رەخێ هەوەببن و مابەینا خۆ حکومتێ خوشبکە ڤە انشاء الله دێ مە بەردەوام هاژ ئێك هەبیت دبیت رێکا من یا دویرببیت وەخاترا خۆ خاست ئەو بو چو ئیرانێ و ئێك دی نەدیدنەڤە چۆ بو ئێکەتیا سوڤیەت. خەلکەك یێ نزیك مەحمود ئاغا د گەل حکومەتێ دا بوون دیت کو ل ناڤبەرا مەلا مستەفایێ بارزانی و مەحمود ئاغای رۆژ بۆ رۆژێ یا بهێز دکەڤیت و سەرکەفتنێن مەزن ب دەست ڤەهاتن شەری دژی لەشکرێ حکومەتێ ل دەڤەرا زێبار نەهلێ, دڤێت ڤێ نهێنیێ ئاشکرا بکەین کو (ئەحمەد ئاغای) ئەڤ پەیوەندیە گەلەك پێ نەخۆش بو و پشتی بوینە خزمێن ئێك ژ بەر کو (ئەحمد ئاغا)ی هندەك ئاریشێن عەشیرەتی وەکو حوکمداری دگەل برایێن خۆ هەبو، و گوندێ هویکێ دگەل زێبارا ژێری ئەوی ئاغاتی لێ دکر و لبن دەست هەلاتا وی بو، ڤیا هندەك ئاریشا دناڤبەرا مەلا مستەفا یێ بارزانی و مەحمود ئاغای دا چێکەت ل وی سەردەمی ئانکو لسالا (1945)ێ شۆرەشێ شکەستن خوار و مەلا مستەفایێ بارزانی ئاوارەی ئیرانێ بو ول دامەزراندنا کومارا مهاباد دەورەکێ کارا هەبو پشتی کو کومارا مهاباد هەلوەشیای

بــارزانى دگــەل هــەڤالێن خــۆ ئاڤــا ئاراســى بــرى و چــوونه (سـۆڤيەتىٚ) بـەس دوى سـەردەمى دا ل دەڤـەرا بـەرۆژى هنـدەك مرۆڤان ب راستى كارێن خراپ ل دەڤەرىٚ بەلاڤ كرن داكو شولێن نه رەوا بكەن بتنىٚ بۆ هندىٚ دا كو دلىٚ مـەحمود ئاغـاى نـەخۆش بكەن هەتا دووماهيىٚ كوشتن كرى دەمىٚ (ئەحمەد بەگىٚ) كورىٚ ئالۆى بىٚ ئەگەر هاتيـە كوشـتن كـورىٚ ئـالۆى دبيتـە خزمـىٚ مـالا شێخێن بارزان و خوارزايىٚ زێبارىيايه مالا وان ل گونـدىٚ (رێـزان) بو بەرى كو بێتە كوشتن جارەكىٚ دايكا وى (حەبسـەخان) هاتـە نك مەحمود ئاغاى داكو سەرەخوشيىٚ ل مـەحمود ئاغـاى بكـەت, چونكى خێزانا مەحمود ئاغاى (بـەدريا) چـوو بـو بـەر دلۆڤانيـا خودىٚ, گۆته (ئەحمەد ئاغاى) كورىٚ مـن ئامانـەتى تەيـە دڤێـت چاڤىٚ ته لىٚ هەبيت و سوزىٚ بدەيه من" گۆتـىٚ "پشت راسـت بـه كـەس چ نابێژيتـە كـورىٚ تـە" وەكـى مـە گـۆتى چـوار مـرۆڤ ل گونـدىٚ هـويكىٚ سـەر بـەردايى كربـون و هـەر كـارىٚ وان دڤيـا ئەنجامـد دا وەكـى دزيـىٚ ل دەڤـەرا بـەرۆژى ل دوومـاهيىٚ كـورىٚ ئالوى بىٚ هيچ ئەگەرەك هاته كوشتن بتنىٚ دڤێـت ئاشـكرا بكـەم كو (ئەحمەد ئاغاى) دگوت كو من دەست دكوشـتنا كـورىٚ ئـالۆى دا نەبو وبىٚ ئاگاداريا مـن ئـەڤ كوشـتنه هاتـه كـرن بـەلىٚ چـنه گۆته وان مرۆڤێن ئـەڤ تاوانـەكرى و چ ئيجرائـات ژ وان مرۆڤـان نەهاتنه وەرگرتن و ل گوندىٚ خـۆ نـه دەرئێخسـتن ، كوشـتنا ڤـى كورى گرێيەكا ئالۆز دروست كر دناڤبەرا بارزانيان و زێبارىيـان دا

رۆژ بـۆ رۆژێ مابـەینا (ئەحمـەد ئاغـا)ی و (مـەحمود ئاغـا)ی نەخۆش بو و گەلەك رویدان ل دەڤەرا بارزان هاتنـە ئـەنجام دان ل وی سـەردەمی شـێخ ئەحمـەدێ بـارزانی ل زینـدانا بەسـرا یـێ گرتی بو و مەلا مستەفا ل رۆسیا بو.

هــەتا رێكــەفتنا 14 تــەمۆزا 1958ێ حكومــەتا مەلــەكی هەلوەشـیا و یـا كومـاری هاتـە شـوینێ پاشـان مـەلا مسـتەفایێ بـارزانی ڤەگـەریا عێراقـێ و هاتـە بـارزان ب هزارەهـا ژ كـوردان سەرەدانا بارزانی كـرن بیرامـن دهێـت بـاپیرێ مـن مـەحمود ئاغـا چوو سەرەدانا (شێخ ئەحمەدێ) برایێ مەزن یێ مەلا مستەفایێ بـارزانی ل بـارزان و دوو شـەڤا مێڤـانێ وان بـو، براسـتی شـێخ ئەحمەدی گەلەك كەیف ب مەحمود ئاغای دهات.

هەر لسەر ڤان ئاریشا زۆر یێ نەچوو ل سـالا 1959ێ ئەحمـەد ئاغایێ زێباری بدەستێ بارزانیا هاتە كوشتن لبەرامبەر قوتابخانا (الشرقیه) ل باژێرێ مویسل لڤێـرە ئاریشـا بارزانیـان و زێباریـان دەسـت پێكـر دومـاهییێ شـەر دناڤبـەرا زێباریـا و بارزانیـا هاتـە راگەهانـدن و زۆر كـەس دناڤبـەرا هـەردوو ئالیـان هاتنـە كوشـتن بارزانیان چـەك هـەبو و گەلـەك مـرۆڤێن خـۆ بچـەك كـرن وزۆر كورد دگەل وان دا بون و شیان هەر چار رەخـێن زێبـارێ بگـرن ب هاریكاریـا (نێروەیـا و دوسـكی ژووریـا و ئامێـدیا) هـەر دڤـی ماوەی دا (فارس)ێ كورێ فارس ئاغای ئەوێ ژهەمیا بچویك تـر ئــەوێ ناڤــدار ب (ئــەڤۆ) دگــەل ســی هــەڤالێن وی ل گونــدێ

ســـەرۆکانییێ بدەســـتێ ڤـــی لەشـــکری دهێنـــە کوشـــتن لســـالا 1960ێ).

شەرەکێ مەزن دهێتە کرن ل گوندێ شـەهێ سـێ زێبـاری دهینـە کوشـــتن و ل رەخـــێ دویڤـــە شـــەر ل گـــەلیێ زنتـــا و دینـــارتێ دهێتەکرن د ڤی شەری دا دو دهێنە کوشتن و دوو سالان ڤەکێشا پتر ژ (60) کەسان دناڤبەرا هەردوو رەخا هاتنە کوشتن .

زێباری نەشـیان شـەرێ ڤـان هـەمی عەشـیرەتان بکـەن لـدوماهییێ نەچار بون زێبار چولکر و چوون بۆ باژێرێ مویسل و ل گـەرەکا (المنصور) ئاکنجی بون ، حکومـەتا عێراقـێ داخـازا زبێـر ئاغـایێ کورێ مەحمود ئاغای کر کو هێزەکا زێباریـا ئامادەکـەت بـۆ (پـرا مەندان) دناڤبەرا ئاکرێ و مویسل نزیك چیاییێ (مەقلوب) دا کـو پێشمەرگە وێ پرێ نە پەقینن پشتی ڤێ هێزێ جهێن خۆ گرتـی هەر پسمامێن وی شکایەت ل زبێر ئاغای کر و گۆت ئەڤە خزمێ مەلا مستەفاییێ بارزانی یە باوەریا خـۆ پـێ نـەئینن دێ پـرێ بـۆ پێشمەرگا بەردەت پشتی مە دەڤەرا زێبارێ هـێلای و بـێ مـال و حال بوین بەلێ ل پێش چاڤێن حکومـەتا عێراقـێ مـالا مـەحمود ئاغای هەر خزمێن مـەلا مسـتەفاییێ بـارزانی بـون و باوەریـا خـۆ پێ نەدئینا ئەم دڤی حالی دا مـاین دخانـا خیانـەتێ دا بەرامبـەر رژێمـێ چـونکی ئـەم خـزمێن مـەلا مسـتەفاییێ بـارزانی و خـالێن مسـعود بـارزانی بـووین دڤـی مـاوەی دا گەلـەك ئاریشـە بۆمـە دروستکرن .

پرۆپاگندە دژی زێباریان

زۆر جارا مە ژ خەلکی گوهـ لێ دبیت و هەتا کو دەزگەهێن راگەهاندنێ ژی کو عەشیرەتا زێباریان زۆر زولما ل خەلکێ سڤیل کری بۆ نموونە گوندێ فەلا (ئەرەدنا) یان ژی (زێوکێ) کو گەرەکەکە ژ باژێرێ ئاکرێ لڤێرە مە ڤیا بۆ خەلکی ئاشکرا بکەین وئەڤ هەردوو رویدانە بۆ خەلکی بەروڤاژی دهێنە بەحس کرن یانکو چەند کەسێن خراب دێ خرابیەکێ کەن عەشیرەتەکا مەزن دێ ب وێ خرابیێ دهێتە تاوانبار کرن.

رویدانا گوندێ (ئەرەدنا)

لسالا 1963ێ زێباری چوون بۆ دەڤەرا ئامێدیێ و چ ئاریشە دگەل فەلێن ئەرەدنا نەبون بەلێ هندەك فەلێن ئەرەدنا هاتنە سەر جادا دهۆك - ئامێدی هاتنە پێشیا زێباریان و داخاز ل (زبێر ئاغای) کر کو دگەل وان بچن و مێڤانێن وان بن بۆ نانێ نیڤرۆ و ترومبێلەکا قەمەرە دگەل خۆ ئینا بو داکو (زبێر ئاغای) لێ سویارکەن هەتا گوندی و هێزا زێباریان ب پیا بهێن هەتا گوندی بەلێ (زبێر ئاغا) ل ترومبێلا وان سویار نەبو ئەو ژی ب پیان هات، کەسێ هزرا خیانەتێ ژ وان فەلا نەدکر و ب دلخۆشی دچوون بۆ گوندێ ئەرەدنا و یا بەرچاڤە کو فەلە خیانەتێ ناکەن هەتا کو مەتەلەکا مەزنا یا هەی دبێژن (ل مالا جوهی خوارنێ بخۆ ، هەرە مالا فەلەی بنڤە) بەلێ مخابن فەلێن گوندێ ئەرەدنا بەروڤاژی ڤێ پەندێ دەرکەفتن .

دەمێ کو زێباری گەهشتینە گوندی و وەرزێ زفستانێ بو ، دونیا یا مژ گرتی بو بەرێ وان دا قوتابخانا گوندی بو نان خوارنێ چونکی ژمارا وان زۆر بون بەلێ زێباریان قەبیل نەکر گۆتن بلا هندەك خوارنێ بخۆن پاشی ئەم دێ خوین نیازا وان ئەو بو کو زێباریان بکەنە دقوتابخانێ ڤە و ل رەخێ گوندی ژمارەکا زۆر یاچەکدارا ئامادەکربون کو هەمیان بکوژن یان ئێخسیر بکەن

وەختـەکێ مرۆڤـەکێ زێبـاری چـوو دەسـت ئـاڤێ لرەخـێ گونـدی دیت کو ژمارەکا زۆر یا چـەکداران یـێ خـۆ نەپـەن کـری و یـێ ل هیڤیا ئیشارەتەکێ.

پێشی کو ئەو مرۆڤ بزڤریت وان چەکداران تەقە لێ کر و زێباری پێ حەسیان کو ئەڤە پیلانە بۆ وان دانـای زوی ب زوی شـیان ل گوندی دەرکـەڤن و مـژو عـەڤرێن زڤـستانێ هاریکاریـا وان کـر ل سـەر هنـدێ را چـار زێبـاری هاتنــە کوشـتن و ژمارەکـا زۆر ژی برینـــدار بـــووون, پشـــتی دەمـــەکی مـــرۆڤێن وان کوشـــتیان و برینداران چوونە گوندێ ئەرەدنا ب مەرەما تولڤـەکرنێ، هەژیـە بێـژین کـو یـا دورسـت نـەبو وە بکـەن چـونکی هـەمی خـەلکێ گوندی یێ ئاگادار نەبو ب ڤێ پیلانێ بەلێ وەکی دبێژن (کو ئاگر بەربو ئاقاری تەڕ و هشك پێکڤـە دسوژن), ئـەڤێن کـو خیانـەت کری گەهشتنە حەقێ خـۆ هاتنـە کوشـتن بـەلێ دخـەم بـارین بـۆ وان فەلێن بێ گونەه ئـەوێن هاتینـە کوشـتن بـەلێ ئـەو ژی بونـە قوربانی خیانەت کاران .

رویدانا دل تەزینا زێوکا ئاکرێ

(محەمەد حجی شریف) خەلکێ گەرەکا زێوکا بو ل ئـاکرێ ئــەڤ مرۆڤــە مامۆســتایێ مــە بــو ل گونــدێ نپــاخیێ ل ســالا 1959ێ و خێزانا خۆ دگەل خۆ ئینا بو , باپیرێ من مـەحمود ئاغای رێزەکا تایبەت بۆ ڤی مرۆڤی دادنا بیرا مـن دهێـت (احمـد حجــی شــریف)ی جفتــەك هــەبو هــەمی رۆژێ دچــوو کــەوا مرۆڤەکێ زۆرێ وێرەك بوو .

ل رۆژا ئینــێ 1967\4\7 کەســەکێ زێبــاری بنــاڤێ (جعفــر بابکر) خزمێ مەبو چوو دوکانـا نـاڤبری ل (مقێمـێ) رویدانـەك نە دیار دناڤبەرا وان دا دورست بو (احمد شریف)ی دەبانجـەك ل (جعفــر)ی دا و کوشــت مــالا مــە ل مویســل بــو مــە هــای ژ ڤــێ سوحبەتێ نەبو پشتی کو خەبـەر گەهشـتیە (زبێـر ئاغـای) ئـەز دگەل هاتمە ئاکرێ براستی هندەك کەسا کارێن خـراب و نـەرێك کربون و هندەك بێ گونەه کوشتبون ژ وانا هندەك قوتـابی بـون ، وەختێ کو ئـەم گەهشـتینە ئـاکرێ ئـەڤ رویدانـە هاتبونـە کـرن مخابن (زبێر ئاغا) زۆر تورە بوو ب هەجـەتا (جعفـر) ی هنـدەکا ئەڤە بدەرفەت دیت کو (زبێر ئاغا)ی پێش چاڤێن خـەلکی کـێم بکەن ل ناڤ ئاکرەیا و کوردا.

بێگومان ڤێ کارەساتێ دەستێ رژێمێ تێدا بو بلا خەلکێ مە بزانن (زبێر ئاغای) گۆت ئەو کەسێ کو تاوانبار ل نزیك گوندێ خەردسێ کوشتی ئەڤە تول ڤەکرنبوو مەپێ خۆش بو بەلێ ئەو خەلکێ بێ گونەه کوشتی ئەو نە ژ مەنە دیسان مە ڤیا بێژین کو هەتا نوکە ئەم خەم بارێن وان کەساینە ئەوێن بێ گونەه هاتینە شەهید کرن و هەر دوی دەمی دا(زبێر ئاغای) گۆت ئەوێن کو ئەڤ کارەساتە ئەنجام دای زێباری نینە و ئەم وەکی زێباری نا هژمێرین بۆ نموونە زێوکەیی زۆر تێکهەلێ (زبێر) ی بین بەری رویدانێ ب دوو رۆژا(بکر) زێوکی دگەل سێ مرۆڤێن وان ل مالا(زبێر)ی بوون ل مویسل .

نڤیسەر د بیر و دیتنێن خۆدا کی یە؟

ناڤێ من یێ دورست رزا زبێر مەحمود زێباری یە
لسالا 1948 ل گوندێ نپاخییێ سەر ب دەڤەرا زێبارێ هاتیمە سەر دونیاییێ ل وی سەردەمی مالا باپیرێ من (مەحمود ئاغا) ل وەرزێ زڤستانێ دچوو گوندێ نپاخییێ و ل وەرزێ هاڤینێ ئەم ڤەدگەریاینە گوندێ بانییێ چونکی گوندێ نپاخییێ جهەکێ کویرە بەفر لێ نەدکەفت لبەر هندێ ئەم د مابەینا گوندێ بانییێ و نپاخییێ دا دژیاین.
ل سالا 1953 قوتابخانە هاتە گوندێ نپاخییێ و ئەز چوومە قوتابخانێ ئێکەم ماموستا دەمێ هاتیە گوندێ مە ناڤێ وی (زەکی شهاب) بو خەلکێ دهوکێ بو ل وی دەمی ترومبێل نەبوون ، ژیان گەلەکا سەخت بو ماموستا ل قەزا ئاکرێ ل دەوارا سیار دبون شەڤەك و رۆژەکا هەتا دگەهشتنە گوندێ مە ، مالا مە دقەسرەکێ دا بو باپیرێ من (مەحمود ئاغا) دگەل بابێ من(زبێر) و هەرسێ مامێن من (تەتەر) و (تەیب) و (عومەر) ئەم هەمی دخانیەکێ دا دژیان بابێ من دگەل هەرسێ مامێن من یێن دایکەکێ بون ، پشتی کو داپیرا من (بدریا) چوویە بەر دلوڤانیا خودێ(مەحمود ئاغای) ژنەکا دی ئینا ب ناڤێ (ئامینا) کچا (حسێن ئاغایێ بلانی) دیسان ژ ڤێ ژنێ چار کورێن

دی هەبون (هشیار – سەباح-جەمال- عنتەر) بۆ زانین (هشیار زێباری) وەزیرێ دەرڤەیێ عێراقێ یە ژ بەر هندێ ئەز ل مامێن خۆ ئەوێن ژنا دوویێ مەزنترم وەکی عەمر.

ل وی سەردەمی (سعید قەزاز) پارێزگەرێ مویسل بوو و باپیرێ من (مەحمود ئاغا) (مندوب) ئانکو ئەندامێ پەرلەمانێ عێراقێ بوو، هەلبژارتنێن سالانە مەرکەزی دهاتە دانان (مەحمود ئاغای) داخازا قوتابخانێ کر و قوتابخانا مە ل گوندێ نپاخیێ بو ئەو قوتابخانە بۆ جهێ پویتە پێدانێ ژلایێ باپیرێ من ڤە ، حەزا وی ئەو بو کو ئەم هەمی دخواندەڤان بین لبەر هندێ گەلەك جارا دا بێژیتە مە هەرنە ناڤ گوندی دا زارۆکا بینن داکو بخوینین بیرا من دهێت ئەم زارۆك بوین دا چینە ناڤ گوندی داکو زارۆکا هان دەین بۆ خواندنێ بەلێ بابێن وان رازی نەدبون حەزدکر کو زارۆکێن وان فەقیاتیێ بخوینین، وەسا تێدگەهشتن کو قوتابخانە یان زانست زمانێ شەیتانیە, هەتا نوکە بیرا من ل وان هەڤالا دهێت کو ئەم پێکڤە بوین ل قوتابخانا نپاخیێ بۆ نموونە ئێك ژوان (خەلەف زێباری) بێژەرێ بەشێ کوردی ل رادیۆیا ئەمریکا ، (سعید مـلا محمـدامین) پرۆفیسور ل حکومەتا هەرێما کوردستانێ گەلەك ل وان بونە ئەڤسەر و دشەرێ عێراق و ئیرانێ دا شەهید بون .

براستی باپیرێ من گەلەك گرنگی ددا خواندنێ سەرەرای سەختیا ژیانێ ل دەڤەرامە چونکی دەڤەرا زێباری دەڤەرەکا

چیایی و ئاسێ یە نە دەڤەرەکا کشتوکالیە دڤیا تە پەز هەبا یان ژی بازرگانیەکا ب زەحمەت کربا هەتا تو شیابای بژی و ژیانا خۆ دابین بکەی بۆ نموونە کرین و فرۆتنا چەکی و فیشەکا ئێك بوو ژ کارێن رۆژانە ل زارۆکینیێ هەتا نوکە کرین و فروتنا چەکی یا دگوهێ من دا چونکی رۆژانە بەحس بەحسێ ڤان تشتا بو.

ل سالا (1959) مامێ من (تەیب) ئەمرێ خودێ کر ول گورستانا گوندێ هویکێ هاتە ڤەشارتن, ل سالا (1961) بارزانی ڤەگەریا و بریارا بەرپابونا شۆرەشا ئیلونا مەزن دا دوی دەمی دا ئاریشەك دناڤ بەرا بارزانیان وزێباریان دا پەیدا بو پشتی دوو سالا و ب ئێك جاری مە دەڤەرا زێبارێ هێلا ئەم هاتینە ئاکرێ سالەکێ من ل قوتابخانا (عقره الاولى) دخواند پاشان ئەم چووینە (گوبجەلیل) نزیك مویسل ناڤ شەبەکا چەند هەیڤەکا ئەم دناڤ مالا (حجی سمائیل) گوبجەلیلی دابوین پاشان ئەم چووینە مویسل باپیرێ من خانیەك بۆ مە گرت ل سەر رێکا (غزلانیێ) ل رۆژ ئاڤایا باژێرێ مویسل ئەو خانی یێ مرۆڤەکێ عەرەب بو ناڤێ وی (عمر العمری) بو بێگومان ئەم وەکو بنەمال باپیرێ من دگەل بابێ من وهەردوو مامێن من دناڤ وی خانی دا دژیان پاشی بابێ من (زبێر ئاغا) ل باپیرێ من جودابو ژبەر نەبونا جهی، ئەم دشقەکێ دا ئاکنجی بوین نێزیکی خانیێ باپیرێ من پشتی سالەکێ مە خانیەك بکرێ گرت ل

گەرەكا (زهور) سەنتەرێ باژێرێ مویسل دیسان مـن بـەردەوامی دا خواندنا خۆ و بومە قوتابی ل قوتابخانـا (المركزيـە) هـەتا كـو مـن پـۆلا سـێیێ نـاڤنجی بـدویماهی ئینـای ل هـەمان قوتابخانـە، پشتی هنگی رۆژ بۆ رۆژێ دلێ من لسەر خواندنێ ساربو هەتا كـو من هێلای براستی خەتا من بو و بابێ من گەلەك ژمن عاجز بو بەلێ ئەز جحێل بوم تازە پێ گەهشتی بوم و مـن تـرومبێلا خـۆ هەبو من پتر حەز ژ گەریانا دكـر و رۆژانـە دگـەل هـەڤالا مـژیل دبوم ، براستی لڤێـرە مـن دڤێـت ئـەز بەحسـێ هنـدەك هـەڤالێن خـۆ یـێن وی سـەردەمی بكـەم ئێـك ژ وان (فـەیزو سـەلیم خـان زێبـاری و جبـار و فریـق) هـەردوو كـورێن مـامێ مـن بـون ئـەم كومەكا هەڤالا بوین بەلێ بیرا من لناڤێن هەمیا ناهێتەڤە رۆژانـە پێكڤـە داچـینە بەغـدا مـە بـو خـۆ كـەیف دكـر هـزرێن سیاسـی دسەرێ مـەدا نـەبون , دا ل گەریانـەكێ ڤەگـەرێین ئێـك سـەر دا هزرا گەریانكا دی كەین ئـەو سـال دژیانـا مـن دا گەلـەك دخـۆش بون هەتا سـالا 1970 ل بـەیانا 11 ئـاداری ژبلـی دل خوشـیێ كو تەڤایا گەلێ كورد پـێ دل خـوش بـوی بـەلێ دوێ سـالێ دا بـابێ من (زبێر ئاغـا) نەسـاخ بـو پـاش بـابێ مـن و (محەمـەد كـەلحێ رێكانی و شێخ خالـد بامـەرنی) چوونە (لنـدن) بـۆ چارەسـەریێ دوی دەمـی دا هـزرا كـوردینیێ خـۆ ل سـەرێ مـن دابـو بـۆ مـن دیـاربو كـو رێبـازا بـارزانی رێبازەكـا پـیرۆزە دڤێـت ئـەم هـەمی دهاریكاربین دا كو ئـەڤ رێبـازە سـەر بگریـت رۆژانـە مـن هـزرێن

خۆ دکرن بۆچی ئەڤ ئاریشە دناڤ بەرا مە و بارزانیادا هەیە یان کو بۆچی ئەم دگەل مللەتێ خۆ دا نابین مانە ئەم هەمی کوردین ویا دیارە پێش چاڤێن عەرەبا هەمی کورد وەکی ئێکن تۆ دگەل وان دابی یان ژی دوژمنێ وان بی , بۆ نموونە جارەکێ ئەز و هەڤالەکێ خۆ دگەل ئێك دا بوین ناڤێ وی (محمد ئەمین پیرو) بو ئەم ل بەر دەرگەهێ مزگەفتێ دراوەستیایی بوین ل سەر پرا کەڤن ل مویسل من دیت مرۆڤەکێ پیرەمێر یێ کورد یێ بجەمەدانی و شال و شەپك قەستا مزگەڤتێ کر هێشتا نەچوویە ژوور ئەڤ مرۆڤێ کورد ب پالا ل دمزگەفتێ دەر ئێخست وجەمەدانیا وی کەفتە عەردی ئەز دناڤ ترومبێل دا بوم ئێکسەر من ترومبێل زڤراند و ئەز چووم من لێ پرسی بۆچی تو دەرئێخستی بەرسڤا من دا و گۆت مامو ئەز کوردم لبەر هندێ .

گەلەك نموونێن دی یێن بڤی رەنگی بۆ من بونە راستیەك کو کورد هەر کوردە چ پێشمەرگە بیت یان خولامێ وان بیت ، رۆژ بۆ رۆژێ کوردینی د دلێ مندا مەزن بو و رۆژەکێ ژ رۆژا ل سالا 1970 من بریار دا کو سەرەدانا بارزانیێ نەمر بکەم بێ کو مالا مە بزانن ئەز رابوم من دوو هەڤال ئامادە کرن داکو دڤێ سەرەدانێ دا دگەل من دا بن ئێك ژوان شەهیدێ نەمر (فیزو سلیم خان زێباری) و (حسێن علی بالەتەیی) بون ، من ترومبێلەکا بیجو هەبو مودێل 1967 ئەم هەرسێ سیاربوین و برێکەفتین بۆ هەڤلێرێ پاشی بۆ شەقلاوێ ل وێرێ ئەم چووینە

خوارنگەهەکێ داکو نانەکی بخوین من دیت کو (عیمادێ کورێ عوسمان بارزانی) یێ دخوارنگەهێ دا مە هەردووکا بەرێ خۆ دا ئێك و چاڤێن مە پێکڤە مان بێ گومان ئەڤە جارا ئێکێ بو مە ئێك و دوو دیتی ل دەڤەرا شەقلاوێ ئەم زێباری و ئەو بارزانی . ولبەر ئەم خویندارێن ئێکین مە خوارنا خۆ خوار و ئەم ب رێکەفتین بۆ (قصر السلام) ل وێرێ مرۆڤەك ناڤێ وی (ئەنس ئاکرەیی) بو شوفێر بو مە ترومبێلا خۆ هێلا و ئەم دگەل وی سیاربوین ترومبێلەکا لەندروڤەر هەبو جادە زۆرا تەسك بو زڤستان بو تەقنەکا زێدە هەبو نیڤەکا شەڤێ ئەم گەهشتینە (دیلمان) یان کو مالا بارزانیێ نەمر, (مسعود بارزانی) هاتە دەڤ مە چونکی دزاروکینیا خودا ئەز و ئەو هەڤال بوین پاشی ئەم چووینە مال گەلەك کەیفا من خۆش بو بەلێ بارزانیێ نەمر ل وێرێ نەبو ل کوچکێ بو لدەڤ مێڤانا هەتا درەنگی شەڤێ پاشی هاتە جهێ ئەز لێ و گۆتە من بخێر هاتی گەلەك کەیفا خۆ ب من ئینا جەنابێ بارزانێی نەمر گۆتە من تو چەوا هاتیە ڤێرە من ژی گۆت ب راستی مالا مە کەس نزانن کو ئەزێ هاتیمە ڤێرە چونکی بابێ من یێ ل لەندن و باپیرێ من یێ ل بەغدا کەسەك یێ ئاگادار نینە کو ئەزێ ل ڤێرە و دڤێت هەر دئەڤ شەڤەدا ئەز ڤەگەرێم بۆ بەغدا ، جەنابێ بارزانی گەلەك کەیفاوی هات و فەرمان کر گۆتە من مادەم تۆ هاتیە ڤێرە ب ئاناهیا خودێ هەموو ئاریشە دێ چارەسەربن دیسان فەرمان کر و گۆت دێ

چـەوا ڤـێ نیڤـا شـەڤێ چـیە بەغـدا مـن گـۆتێ ئەزبـەنی مـن ترومبێـل یـا هـەی و ئـەز لێ دهـاژوم فـەرمان کـر و گـۆت رێـك گەلەکا نەخۆشە تو نەشێی دەرباز ببی گازی مرۆڤـەکی کـر نـاڤێ وی (ئـەکو) بـو ئـاکرەیی بـو و بـاش بیرامـن دهێـت گۆتـە ئـەکوی ناڤێ تە ئەکویە یان ئاکویە ئەکوی گۆتێ نـەخێر ئەزبـەنی نـاڤێ من ئەکویە ئەمر کر گۆتێ ئـەکو دڤێـت تـو دگـەل (رزا) ی بچـی تـرومبێلا وی پـاژووی هـەتا بەغـدا پشـتی کـو مـە خـاترا خـۆ خاسـتی ئـەم هـاتین هـەتا (دار السـلام) ئـەکوی تـرومبێلامن هاژووت هەتا بەغدا ل وی دەمـی بـاپیرێ مـن (مـەحمود ئاغـا) ل هـوتێلا (مینـا) بـو ل بەغـدا خالـەکێ مـن لـدەڤ وی بـو نـاڤێ وی (ئەحمەد کەلحێ) رێکانی بو ,بەری هنگـی تەلـەفون بـو مـالا مـە کربو ل مویسل برایێ من (شیمال)ی بەرسڤا تەلەفونێ دا هێشـتا یێ بچیك بو ل برایێ من پرسی بو کا (رزا) ل ماله یا نه شـیمالی گۆتبییێ نەخێر ئەڤـە ژ دوهـی وەرە هاتیـە بەغـدا بـو نـك هنگـو ئەحمـەدێ کـەلحێ خـۆ بـێ دەنـگ کربـو و بـاپیرێ مـن پـێ نەحەساندبو پشتی کو ئەز گەهشـتیمە بەغـدا بـاپیرێ مـن گۆتـە من تو کیڤە چو بووی؟ وەکی ئەز پێ حەسیای ژ دوهـی وەرە تـو هاتیـە بەغـدا مـن ژی گـۆتێ راسـت بێـژی بـەلێ شـڤێ دی ئـەم ل هوتێلەکێ نڤست بوین باپیرێ من خۆ بـێ دەنـگ کـر پاشـی مـن ئەڤ سوحبەتە بۆ مامێ خۆ (تەتـەر) ی کـر و مـن گـۆتێ بـارزانی سلاڤێن ل هنگو هەمیا کری و من بریار یا دای کو ب ئێك جاری

ئەز بچمە دگەل جەنابێ بارزانی و داخازێ ل هنگو هەمیا دکەم کو دهاریکاربن داکو بشێین ئەوی دیوارێ دمابەینا مەدا بهەرفینین و باش بزانن دگەل حکومەتا عێراقێ یا ژخۆیە باوەریا وان هەرب مەناهێت و ئەم خزمێن ئێکین بلا کەیفا دوژمنا ب مە خۆش نەبیت پشتی من ئەڤ سوحبەتە بۆ مامێ خۆ کرین ئەز پێ حەسیام گەلەك کەیفا وی هات بەلێ ئەم ماین ل هیڤیا بابێ من دا ژ دەرڤەی وەلاتی بێتەڤە پشتی کو هاتیە مال مامێ من (تەتەر)ی ئەڤ سوحبەتە بۆ بابێ من کرنەڤە وەکی دیار کەسێ نەرازیبونا خۆ دیار نەکر حەتا با پیرێ من (مەحمود ئاغا) رازی بو , بو هەمیا یا دیار بو کو حکومەتا عێراقێ باوەری ب مە ناهێت ، خۆش بەختانە هەمی ل سەر هندێ رازی بون کو پەیوەندیێ ب رێزێن پارتی دیموکراتی کوردستان بکەن و سەرەدانا بارزانی بکەن هەر دوێ سالێدا بابێ من (زبێرئاغا) دگەل چل ترومبێلێن زێباریا سەرەدانا جەنابێ بارزانی کر ل حاجی ئومەران هەژیە بێژم کو بابێ من ل سالا (1966) پەیوەندی هەبو دگەل (حسو میرخان دولەمەری) هنگی فەرماندێ هێزا شێخان و ئاکرێ بو و پشتی سەرەدانا بارزانی کری ب راستی بارزانی گەلەك کەیف خۆش بو ، ئەز دشێم بێژم کو دل خۆشیا عەشیرەتا زێباریا ب گشتی بو دیسان باپیرێ من گەلەك پێ خۆش حال بو.

ئەڤ سەرەدانە دبەردەوام بون هەتا سالا (1972) دویٚ سالیٚ دا حکومەتا عیٚراقیٚ گەلەك هاریکاریا ئاغاییٚن زیٚباریان و سورچیان و هەرکیان کرن و جاش زۆرکرن داکو ئاریشا بۆ کوردان پەیداکەن، رۆژ بۆ رۆژیٚ مابەینا شۆرەشیٚ و حکومەتا عیٚراقیٚ نەخۆش بو هەر دویٚ سالیٚ دا بارزانی (زبیٚر ئاغا) کرە ئامر هیٚز ل دەڤەرا ئاکریٚ (حسو میرخان) کرە ئامر هیٚزیٚ شیٚخان ، دەڤەرا ئاکریٚ ب گشتی کەفتە ژیٚر کونترۆلا هیٚزا ئاکریٚ و بابیٚ من مرۆڤیٚن دل سۆز هەلبژارتن دناڤ عەشیرەتیٚن زیٚباریان و سورچیان و هەرکیان دا و جەنابیٚ بارزانی هزار (برنۆ) بۆ هیٚزا ئاکریٚ هنارتن و بابیٚ من ل سەر پیٚشمەرگەی بەلاف کرن و ئەز بۆمە بەرپرسیٚ ریٚکخراوەکا حزبی بناڤیٚ (ریٚکخراوا پیرس) ل گوندیٚ (شەرمنیٚ) ریٚکخراوا مە سەرب لیژنا ناوچا ئاکریٚ ڤە بو دوی دەمی دا ئەگەر تە پلا شەرەفا ئەندامەتییٚ نەبا تو نەدبوی بەرپرس بەلیٚ ئەز دەمیٚ ئیٚکەم جار چوویمە دەڤ جەنابیٚ بارزانی من خۆ کرە حزبی و هیٚشتا من شەرەفا ئەندامەتییٚ نەوەرگرت بو بەلیٚ (علی شنگاری) ئەز دانام بەرپرسیٚ ریٚکخراویٚ ، باش بیرامن دهیٚتە وان کادریٚن دگەل من دا یانکو دەستەیا کارگیٚری شەهید(عەبدولا قادۆ و شەهید فەیزو سەلیم خان و مستەفا دوستەکی) هەتا نوکە ییٚ ساخە و (مەلا یونس و مەلا ئەسعەد شوشی) ب راستی وی دەمی کیٚم کەس هەبون کو قەلەم هەبیت ژ بەر هندیٚ مە مەلا (ئەسعد شوشی) هەلبژارد چونکی

وی فەقیاتی خاند بو و قەلەمەکێ باش هەبو وەکی من گۆتی ئەم سەرب لیژنا ئاکرێ ڤە بوین و بەرپرسێ ناوچا ئاکرێ (محمد شریف کوسه) بو مخابن ل ڤان دوماهیا ئەمرێ خودێ کر ژبلی هندێ کو ئەز بەرپرسێ رێکخراوێ بوم گەلەك جارا ئەز ب نوینەراتیا بابێ خۆ دچووومه کومبونان, دوی دەمی دا قایمقامێ قەزا ئاکرێ (جلال خۆشناو) بو و ئەز یێ بەردەوام بوم و ئەم شیاین ل دویف شیانێن خۆ خزمەتا خەلکێ دەڤەرێ بکەین هەتا سالا 1974.

پەیدابوونا دوبەرەکییێ دناڤبەرا بارزانی و زبێر ئاغای دا :

ل ڤێرە من دڤێت راستیەکێ دیاربکەم کو دیارە هەتا نوکە گەلەك خەلك ئەگەرێن ڤێ خیلافێ نەزانن هەرئێك وەکی خۆ یێ تێگەهشتی بەلێ یا دروست ب ڤی رەنگی بو،مرۆڤەکێ رێکانی هەبو ناڤێ وی (شابو) بو و ل دەڤەرا (رێکانیا) یێ ئاکنجی بو, شابوی سێ زەلام کوشتن و دراستا شۆرەشێ دا یێ تاوانبار بو و بارزانی ئەمر دابو کو دڤێت شابو بگەهیتە سزایێ خۆ بروسکە دا هە می بارەگایێن پێشمەرگەی ئەڤ تاوانبارە بێتە گرتن ل هەر جهێ لێبیت .

ناسینا مە بۆ ڤی مرۆڤەی بڤی رەنگی بو .

ژنکەك دناڤ مالا مەدا بوو ناڤێ وێ (مریەم) بوو ئەڤ ژنە خوارزایا (شابو)ی بوو شووی ب مرۆڤەکێ زێباری کربوو ناڤێ وی (عبدالله سلیم) بوو و دگۆتنێ (عەدو) مالا وان ل گوندێ شوشێ بوو ل نزیك گوندێ شەرمنێ پشتی کو (شابو) هاتیە تاوانبارکرن ژلایێ شۆرەشێ ڤە هاتە گوندێ شوشێ مالا خوارزایا خۆ یانکو مالا (عەدو)ی باش بیرا من دهێت رۆژەکێ (عەدو) هاتە نك (زبێرئاغای) و گۆتێ (شابو)یێ داخاز کری کو بێتە دناڤ مالا تەدا بەلکی شۆرەش لێ خۆش ببیت دوی دەمی دا ئەزێ حازر بوم (زبێرئاغای) گۆتە (عەدو)ی (شابو) تاوانبارە ل دویف

بروسكا بارزانى نابيت كەسەك هاريكاريا وى بكەت و هەر جهێ ئەز بزانم كو (شابو) يێ لێ ئەز دێ دەستگيركەم و جابا وى فرێكە بلا نەهێتە دەڤەرا مە, چونكى ئەو د دەستێن من دا قورتال نابيت بۆ زانين (عەدو)ى نەگۆتە (زبێرئاغاى) كو شابو يێ ل مالا من و ئەم پێ نەحەسياين كو ناڤبرى يێ ل گوندێ شوشێ پشتى كو (عەدو) چوويە ڤە و گۆتيە شابوى كو (زبێرئاغا) تە نا حەوينيت ئێكسەر شابوى خۆ تەسليمى حكومەتێ كر چونكى رژێم يا نێزيكى گوندێ شوش بو، پشتى كو خەبەر گەهشتيە بارزانى كو شابوى يێ خۆ تەسليمى حكومەتێ كرى ل دەڤەرا ئاكرێ و درێكا سنورێ هێزا ئاكرێ را يێ قورتال بوى بارزانى زۆر عاجز بو كو (زبێر) يێ ئاگادارە ب قورتال بونا شابوى پاشان شۆرەشێ جابا (عەدو)ى فرێكر دا بزانن بۆچى خەبەر نەدا شۆرەشێ كو (شابو) دناڤ مالا وى دا بو (عەدو) گەلەك ترسيابو و خزمێن وى رێكەك بۆ دانابو دەما كو بەرتەنگ دبيت بلا بێژيت (زبێر ئاغاى) دزانى كو (شابو) يێ ل دەڤەرێ داكو شۆرەش (عەدوى) سزا نەدەن و ل دوماهيێ شۆرەش چ نابێژيتە (زبێرئاغاى) جەنابێ بارزانى گەلەك تورە بو من دڤێت ڤێ نهێنيێ ئاشكرا بكەم كو (زبێر ئاغاى) دەست د قورتال بونا (شابوى) دا نەبو سەر هندێ را جەنابێ بارزانى يێ حەق بو كو تورە ببيت چونكى دڤێت ئەو مرۆڤ ل سنورێ هێزا ئاكرێ قورتال نەببا ب هەر حال پشتى دەمەكێ (زبێر ئاغا)

هێـزا ئـاكرێ ڤەگوهاسـت بـۆ قەلعـەدزێ و مـامێ مـن تەتـەری بەرپرسـاتیا هێـزێ وەرگـرت پشـتی چـار هـەیڤا (زبێـر ئاغـا) گەلـەك بێـزار بـو ل بـەر هنـدێ بریـار دا كـو خـۆ تەسـلیمی حكومەتێ بكەت خۆ ئەگەر بهێتە سێدارەدان هەر دوی دەمی دا (لەتیف زێباری و محێ هـەركی) چـوونە نـك (سـعدون غیـدان)ی وەزیرێ ناڤخوییێ عێراقێ و گۆتنە (سعدون غێدان) ی ئەگەر تـو (زبێرئاغـای) دەسـتگیر نەكـەی ئـەم چـەتەیێ ناكـەین ل وی سەردەمی (لەتیف و محێ) دناڤ حكومـەتا عێراقـێ دا سـەنگا خـۆ هـەبو ، ئێكسـەر وەزیـرێ نـاڤخوییێ عیراقـێ بروسـكەك بـۆ ئـامر فرقەی فرێكر كو (زبێرئاغای) رەوانەی بەغـدا بكـەت پشـتی كـو ئـامر فرقـەی جابـا (زبێرئاغـای) هنـارتی ل مەنـدان ب راسـتی ئـامر فرقـەی گەلـەك قـەدرێ بـابێ مـن گـرت و مێڤـان داریـەكا مەزن بۆ بابێ من كر پاشـی گۆتـە بـابێ مـن (سـعدون غێـدان) ی داخـازا تـەیا كـری كـو سـەرەدانەكا وی بكـەی و بـابێ مـن گـۆتێ ئـەزێ حـازرم بـۆ هـەر جهـەكی , (زبێرئاغـا) ب تنـێ كـرە دنـاڤ ترومبێلەكێ دا و ئەو مرۆڤێن د گەل دا هنارتنە ڤـە و بـابێ مـن بـرە (أمـن العامـە) ل بەغـدا و زینـدان كـر بـێ كـو كـەس دگـەل باخڤیت پـتر ژهەیڤـەكێ كەسـێ چ ژ (زبێرئاغـای) نـەزانی كـا ل كـیرێ یـە پشـتی هنگـی هنـدەك مـەزنێن مویسـلی چـوونە نـك (صدام حسین)ی و داخازا (زبێرئاغای) ژێ كر كو سێدارە نـەدەن ل وی سەردەمی (احمد حسـن بكـر) سـەرۆكێ عێراقـێ بـو پشـتی

شـەش هـەیڤان (زبێـر ئاغـا) دەسـتە سـەر كـر وخانیـەك دایـێ ل بەغدا و ل هەر چار رەخـێن خـانی سـیخورێن ئـەمنێ زێرەڤانیـا بابێ من دكر كا كی دێ سەرەدانا وی كـەت و دەركـەفتن قەدەغـە بـو , هـەر دوێ سـالێدا یـانكو سـالا 1974 نـاكوكی د ناڤبـەرا رژیمـێ و شۆرەشـێ دا پەیـدا بـو ژبـەركو گەلـەك بەنـدێن بـەیانا ئاداریێ رژیمێ ژ پشت گوه هاڤێتن (11)

(ئەز و زیندان)

ئـــەز دو جـــار ل ســـەر كـــاودانێن سیاســـی هاتیمـــە دەستگیركرن ، جارەكێ ل مویسل ل گـەرەكا (زهـور) ئـەز ل مـال بوم وەختەكێ شەڤێ دوو ترومبێل هاتنە بەر دەرگەهی و گۆتـە مـن تـو رزای؟ مـن گـۆتێ بـەلێ گـۆتن دڤێت تـو دگـەل مـە بهێـێ پشتی من خۆ كاركری ئەز دگەل خۆ بـرم بـۆ رێڤەبـەریا مویسـل برمـە دژوورەكێـدا كـو ئەڤسـەرەكێ ئـەمنێ یـێ روینشـتی یـە و سۆپەكا (علاء الدین) یا ل بەر پێن وی چونكی زڤستان بو پاشـی ئەو سۆپە راكر دانا بەر پێن مـن و گۆتـە مـن بروسـكەكا بـۆ مـە هاتی كو تە دەزگیر كەین و هەر دوێ شەڤێ دا ئەز برمە زینـدانا گشتی (توقیف عـام) ل مویسـل هـەتا ئـەز زینـدان كـریم بـۆ دەم ژمێـر چـارێ سـپێدێ ، زنـدانی هـەمی د نڤسـتی بـون وەختـەكێ ئێك ژ وان زیندانیان هشیار بو و ئەز نیاسیم شۆفێرێ تەكسیێ بو ل ناڤ بازێرێ مویسل گۆتـە مـن تـە خێـرە تـو بۆچـی زینـدان كری من ژی گۆتێ بو خـودێ ئـەز نـزانم بەتانیـەكا خـۆ داف مـن گەلـەك خـۆش مـرۆڤ بـو حـەفت رۆژا ئـەز زینـدان كـرم بـێ (مواجهە) بێ كەس من ببینن مواجهە بو هـەمیان هـەبو ب تنـێ بۆ من قەدەغە بو، رۆژا هەشتێ دیسان ئەز كرمە د ترومبێلـەكێ دا من نـەزانی دێ مـن كیڤـە بـەن چونكی ترومبێـل یـا خیڤـەت

کـری بـو وەختـەکێ دو پـۆلیس هاتنـە خـوارێ و بـەرێ تڤنگـا دا سینگێ من و گۆتە من وەرە خوارێ هاتمە خـوارێ و نڤینـێن مـن ل سەر ملێ من بون من دیـت کـو ئـەزێ ل بـەر دەرگـەهێ قشلا ئاکرێ گەلەك مرۆڤ ل بەر دەرگەهی بون ژ وان هنـدەك خـزمێن مـن بـون دیـار بـو کـو گەلـەك کـەیفا وان هـات ژبـەر هنـدێ مـن نڤینێن خۆ هاڤێتن و پۆلیسا گۆتە من نڤینـێن خـۆ هـەلگرە مـن گـوهێ خـۆ نـەدا وان ئـەز چـوومە د قشـلێ دا پاشـی مرۆڤـەکێ ئـاکرەیی نڤینـێن مـن هـەلگرتن و بـو مـن ئینانـە د قشـلێ ڤـە ، رێڤەربەرێ ئاسایشا ئاکرێ ناڤێ وی (دیان بامەرنی) بـو ژوورەکـا دی بۆ مـن دابـین کـر و گۆتـە مـن هنـدەك راپـۆرتێن ل سـەر تـە هاتین لیژنەکا دویفچوونێ دێ ل مویسل هێت بۆ تە ، پشتی دەه رۆژا ئەو لیژنە هات و ئـەز برمـە دەڤ لیـژنێ ئێکـەم جـار لیـژنێ وێنەیەکێ بارزانی نەمر نیشا من دا ئەو وێنـە بـارزانییێ نـەمر ل رۆسیا کێشابو ب جل و بـەرگێن ئەفەنـدی بـاش بـیرا مـن دهێـت ئەو وێنە بو یـێ بـارزانییێ دەسـتێ خـۆ د بـەر لێڤـا چاکیتێ خـۆ راکری, گۆتە مـن تـە ئـەڤ وێنـە یـێ هنارتیـە وێنـەگریا (سـیپە) داکو هندەك وێنا ل بەر کۆپی بکەت مـن گۆتـە وان ئەڤـە ئێکـەم جارە ئەز ڤی وێنەی دبینم خۆش بەختانە چ بەلگە ل سـەر مـن نەبون و ئەز هاتمە بەردان ، پشتی هەیڤەکێ ئەز چوومە بەغـدا خـالێ مـن (محمـد کـەلحێ رێکـانی) گۆتـە مـن وەرە دا دگـەل مـن بچینە هوتێلا (اشتورا) پشتی ئەم چووینە ئوتێلێ ئەز ل لیـوانێ

روینشتم ل بەر تیلەفزیۆنێ وەختەکێ من دیت هندەك مرۆڤ هاتنە ژۆر و خودانێ هوتیلێ گۆتە وان زەلاما ئەڤەیە ئەز پێ حەسیام بەحسێ من بو، سێ سیخورێن ئەمنێ هاتن ئەز دگەل خۆ برم کرمە د ترومبێلەکا (فولکس واگن)دا پاشی خالێ من هات گۆتە وان زەلاما دێ رزای کیڤە بەن پاشی دگەل خالێ من ئاخفتن و ترومبێل برێکەفت ئەز برم بۆ سەربازگەها (رشید) پاشی ئەز برمە د ژوورەکێ ڤە زەلامەك یێ روینشتی بو زەنگا تێلەفۆنێ لێدا وی زەلامی تێلەفۆن هەلگرت و ب توڕەیی ئاخفت من گولێ بو یێ دبێژیت ئەز نەشێم بهێم مێهڤانەکێ ل دەڤ من دڤێت ئەڤ شەڤە ببەمە (گلالەی) گلالە یانکو کوشتن و بەرزەکرن, چونکی ئەو جهێ شۆرەشێ بو, پاشان ئەو کور دەرکەفت ، جارەکا دی هاتە ژۆر دیسان ئەز کرمە دوێ ترومبێلێ دا و برم بۆ رێڤەبەریا ئاسایشا گشتی ل بەر دەرگەهێ ئاسایشێ ئەز د ترومبێلێ دا هێلام ئەو چوونە ژۆر پشتی دەم ژمێرەکێ دیسان هاتن و ئەز برم بۆ ئاسایشا بەغدا پشتی کو ئەم چووینە ژۆر د بینم کو حەوشا دائیرێ یا پری زەلامە و هەمیا دەستێن وان ژپشڤە یێن گرێداینە و هەر ئێکی جەنتا ویا ل رەخ وی ڤە و سیخورەکێ ئاسایشێ یێ ل بەرامبەری وان ل سەر کورسیکەکێ روینشتی و پێن خۆ یێ ل سەر ئێك را هاڤێتین بو وان مرۆڤان دئاخڤیت پاشی ئەز ل پشت وی سیخورێ ئاسایشێ را برم بۆ ناڤ دائیرێ گەهشتمە ژۆر د بینم کو مرۆڤەکێ ل بەر

دیواری و ئێکی ملێ وی یێ گرتی و لوکه پەمبی یێ بچاڤێن وی ڤە دیار بو کو زیانا گەهاندیە چاڤێن وی پاشی ئەز برمە ل بەر دەرگەهێ ژوورەکێ و ئەو سیخورێ ئەمنێ دگەل من هاتی چوو ژۆرڤە و دگەل رێڤەبەری ئاخفت دیار بو گاڤ بۆ گاڤێ دەنگێ وان بلند بو ، دیار بو رێڤەبەرێ تورەیە جارەکا دی ئەز کرمە دناڤ وێ ترومبێلێ دا و ئینامەڤ سەربازگەها (رەشید) و برمە دوێ ژوورێ دا, بەرێ سپێدێ پاشی مرۆڤەك سەرکەفت بۆ سەربانی من گۆتە وی زەلامی" ئەڤە کی بو ؟" گۆت "ئەڤە رێڤەبەرێ مەیە" من گۆت" دێ شێم بینم ؟ " گۆتە من خۆ بگرە دێ تە بەمە دەڤ رێڤەبەری ، پشتی کو چوویە سەر بانی گۆتە من وەرە رێڤەبەرێ ل هیڤیا تە و ئەز برمە سەر بانی دژوورەکا مەزن دا ول دەڤ رێڤەبەری روینشتم پاشی جگارەك پێش کێشی من کر و گۆتە من ببۆرە من گۆتە رێڤەبەری" بۆچی هنگو ئەز دەستگیرکرم ؟ " گۆتە من ئەڤە حکومەتە شولا وێ ب ڤی رەنگی دخازیت پاشی چایەك بۆ من ئینا و ئەز دەرکەفتم ، من هزر نەکر کو ئەزێ ل نیڤەکا سەربازگەها رەشید و ترومبێل نینە و دەم ژمێر چواری سپپێدێ یە ب هەر حال ب پیا ئەز ل سەربازگەها رشید چووم حەتا ئوتێلا (اشتورا).

خیانەتكاریا جەزائیر

هــەیڤا (3) ل ســالا 1975 ێ رێكــەفتنا خیانــەتكاریا (جــەزائیر) د ناڤبــەرا (صــدام حســین)ی و شــاهێ ئیرانــێ دژی مللەتێ كورد هاتە مۆر كرن، ب راستی نەخۆشترین رۆژبــوو كو خەبەر گەهشتیە (زبێر ئاغای) گەلەك تورە بۆ سەرەرای هندێ كـو یــێ دەستەســەر بــو هــەر دگــۆت چــەوا پشــتی ڤــان هــەمی دەسكەڤتان دێ ئــەڤ خیانەتــە هێتــە كــرن و هــەر دوێ سالێدا ل رێكەفتی 1975/3/10 ێ باپیرێ من (مــەحمود ئاغــا) چــوو بەر دلوڤانیا خودێ و نەهێلا كو بابێ من ل سەر تازیا بــابێ خــۆ حازرببیــت و پێشــوازیا مێهڤانــان بكــەت ، ب راســتی رۆژێــن نەخۆش بون چونكی دەمێ تابیتا باپیرێ من ئینای بــۆ گۆرستانا ئاكرێ ب تنێ سێ ترومبێل دگەل تەرمێ باپیرێ من دابون وەكی نوكە بیرامن دهێت (عبدالله ئاغا) شــەرەفانی دگــەل جــەنازەی دا بو كەسێ نەدوێرا بهێت ژبەر حكومــەتا عێراقــێ تازیــا وی مــە ل مویســل دانــا، دویمــاهیێ ئــەز و پســامێن خــۆ ل ســەر تــازیێ رۆینشتین من دڤیا كو بێژم تازیا (مــەحمود ئاغــای) یــا چــول بــو كەس نەد وێرا بهێت ب هەر حال تازیا بــاپیرێ مــن خــلاس بــو و بابێ من هەر دوی حالی دا ما نەشیا ژوی خــانی دەركــەڤیت هــەتا ســالا 1975 ئــەو ســالا رێكــەفتنا جــەزائیر هاتیــە مــۆركرن دژی

مللەتێ کورد دناڤبەرا شاهێ ئیرانی و (صدام حسین)ی بێ گومان هەر کوردەکێ ب شەرەف خەم داربو.

دەمـا ئـەڤ خەبـەرە گەهشـتیە زبێرئاغـای باوەرنـەدکر و گەلـەك عاجز بو هەر دگۆت پشتی ڤان دەسکەفتا چەوا دێ ئەڤ خیانەتـە هێتـە کـرن ب هـەر حـال بـابێ مـن ماڤـە هـەتا سـالا (1976) هنگـی رێـك دایـێ کـو بزڤریتـە ڤـە دنـاڤ خێزانـا خـۆدا، دیسـان جارەکـا دی مـە مـالا خـۆ ئینـا گونـدێ شـەرمنێ، ب راسـتی دوی دەمـی دا گەلـەك شـکایەت ل زبێرئاغـای هاتنـە کـرن و راپـۆرتێن دیرو درێژ بۆ حکومەتا عێراقێ دچوون کـو زبێرئاغـا هاریکاریـا پێشـمەرگەی دکـەت بـۆ زانــین هنگـی دەسـپێکا شۆرەشـا ڤیـادا (موئەڤەت) بو و مەفرەزێن پـارتی زانـی ل دەڤـەرا مـە هـەبون ، پشتی ڤان راپۆرتـان و شـکاییێتان شـەڤەکێ ئـەز ل سـەر بـانی یـێ نڤستی بوم دەنگێ بابێ من هاتە گوهێ مـن کـو یـێ تورەیـە ئـەز رابوم کو ئەڤسەرەکێ سەربازی ناڤێ وی (مـلازم حسـین حنـەش) دگەل سـریەکا سـەربازی بـو یـێ دگـەل بـابێ مـن دئاخڤیـت ویـێ داخازێ ژ زبێر ئاغای دکەت کو دگەل بچیت بۆ سەرێ شەرمنـێ ، ئێکسەر ئەز ل سەر بانی هاتمە خوارێ ومن گۆتە ملازم حسـینی تە چ دڤێت گۆتە من یان دڤێت زبێرئاغا دگەل مە بهێت یـان دێ خانییێ هنگو (تفتیش) پشکنین کـەین مـن ژی داخـاز ژێ کـر کـو من ل شینا بابێ من ببەن هنگی رازی بـو و ئـەز دگـەل خـۆ بـرم بۆ سەرێ شەرمنـێ ، پشتی کو ئەز ژێ پرسیم کا بۆچی بـەلا خـۆ

ژمـه ڤەناکـەن ئەڤسـەری گـۆتیٚ خەبـەریٚ بـۆ مـە هـاتی کـو ئـەڤ شەڤە (فەیزو سەلیم خان و عەبدلا قادۆ زێبـاری) دیٚ هێنـە نـك زبێرئاغـای مـن گـۆتیٚ ئەڤـە کینـە ڤـان شـکاییٚتان ل مـە دکـەن (عەبدولا قادۆ و فەیزو) یێن ل ئیرانیٚ کیٚ ئەڤ خەبەریٚ سەروبن دایە هنگو ب هـەرحال ویٚ شـەڤیٚ ئـەز ل وێـریٚ مـام هـەتا بوی‌ـە سپێدە پاشی دەستویریا من دا.

مـن دڤێـت ببێـژم کـو دویٚ هـەیامیٚ دا گەلـەك شـکاییٚت ل زبێرئاغای هاتنە کـرن هـەتا سـالا (1977) پاریزگـاریٚ مویسـل (خالد کوبەیسی) جابا زبێرئاغای هنارت کو سـەرەدانا وی بکـەت پشتی کو چوویە وێریٚ (خالد کوبەیسی) گۆتـە زبێـر ئاغـای رۆژا (مەلا مستەفای) ی بۆری بەسە هاریکاریا پێشمەرگەی بکە هەکە دیٚ هێیە سـێدارەدان دڤـیٚ روینشـتنیٚ دا (تـەوفیق بـەرواری) یـیٚ حـازر بـو ئیشـارەتەك دا بـابیٚ مـن کـو دڤێـت هێـدی بەرسـڤا وی بدەت زبێرئاغـای گۆتـە (خالـد کوبەیسـی) ئـەزیٚ حـازرم کـو مـن سێدارەبدەن بەلیٚ ب عەدالەت ، ب هەر حال من ئەڤە گۆت ژبـەر وان شکاییٚتان بون ئەوێن ل زبێرئاغای هاتینە کرن.

هاریكاریێن زبێر ئاغای بۆ (قیادا موئەقەت) شۆرەشا كوردستانی

ل دەسپێكا شۆرەشا گولانا پێشكەفتن خواز و ل سەردەمێ قیادا (موئەقەت) (مستەفا چەلكی) دگۆڤارا مەتین دا یا ژمارە (104) دبێژیت ئێكەم روینشتن ل كوردستانێ ئەم دگەل زبێرئاغا زێباری روینشتین ول وی سەردەمی هەشت هزار دینار بۆ بارەگای حزبا پارتی لق1 و سێ هزار دینار بۆمەفرەزا پێشمەرگەی دەڤەرا ئاكرێ- ئامیدێ دانە مە بۆ زانین یازدە هزار دینار بۆ هنگی گەلەك زۆر بوون وەك هاریكاری.

وجارەكێ مەبلەغەكێ پارا دانەڤ بەرێز (خالد شلی) وەكی هاریكاری بۆ پێشمەرگەی ب راستی مە ئەڤ سوحبەتە نەدزانین هەتا ڤێ دوماهیێ كو زبێرئاغای چەند هاریكاریا شۆرەشا قیاداموئەقەت كریە ئەڤ ژ بلی هاریكاریا چەك و ڤەحواندنا كادرێن پێشمەرگەی ل دەڤەرا زێبارێ هەر ژ بەر هندێ گەلەك شكاییێت ل بابێ من دهاتنە كرن.

ل سالا (1980) و ل دەسپێكا رەمەزانا پیرۆز خەبەرەك بۆ بابێ من هات كو بچیتە ئاسایشا مویسل پشتی كو مە فتارا خۆ كری ئەم رێكەفتین بۆ مویسل پشتی ئەم گەهشینە ئاسایشێ مە دیت كو رێڤەبەرێ ئاسایشێ (سعد الاعزمی) یێ ل هیڤیا

زبێرئاغای ، ب راستی ئەز دگەل نەچومە ژۆر بەلێ برایێ من (شیمال) دگەل چوو ژۆر پشتی کو روینشتین و بابێ من و رێڤەبەرێ ئاسایشێ کەفتینە سوحبەتێ ، وەختەکێ ئەڤسەرەکێ ئاسایشێ ب ژۆر کەفت و گۆتە برایێ من شیمالی وەر ژ دەرڤە مە شولا ب تە هەی ب وێ هەجەتێ شیان کو برایێ من دەربێخن داکو بابێ من و رێڤەبەرێ ئاسایشێ ب تنێ د ژۆرڤە بمینن ، پشتی دەمەکێ کێم شەربەتەك بۆ بابێ من ئینا پشتی ڤەخوارنا شەربەتێ بابێ من دەرکەفت هێشتا ئەم د دائیرێ دا دەرنەکەفتینە بابێ من گۆت زکێ من یێ دسوژیت هندەك ئاڤێ بۆ من بینن منیش گۆتە بابێ خۆ خۆ بگرە نۆکە دێ چینە مالا مامێ مە تەتەری ل وێرێ ئاڤێ ڤەخۆ ، ب هەر حال ئەم گەهشتینە مالا مامێ مە, بابێ من دترومبێلێ دا نەدەرکەفت ئەز چووم من هندەك ئاڤ ئینا بابێ من دو گلاس ل دیف ئێك ڤەخوارن و ئەم رێکەفتین بۆ مال، ئەم گەهشتینە کومەلگەها (چرەی) و چایخانەك درێکێ دا بوو بابێ من گۆت ل ڤێ چایخانێ راوەستن دا تشتەکێ سار ڤەخوین، ب راستی زبێرئاغا چ چارا ل چایخانا نەدراوەستا ئەڤە ئێکەم جار بوو د ڤێ سەفەرێ دا (میکائیل نپاخی) دگەل مەدا بو پشتی ئەم ل بەردەرگەهێ چایخانێ راوەستاین دەرگەهێ ترومبێلێ ڤەکرو راهژیا دا کەڤیت (میکائیل نپاخی) ملێ بابێ من گرت و نەهێلا بکەڤیت پشتی کو بابێ من ل سەر کورسیکا چایخانێ روینشتی خودانێ

چایخانێ هاته نك بابێ من گۆتێ ئەزبەنی دی عەرەبێن شێخان هەمی كەلوپەلێ من یێ دزی, بابێ من گۆتە خودانێ چایخانێ (انشاء الله) خودێ دێ حەقێ من و تە ژ وان ستینیت ب هەر حال ئەم چوینە مال ودوێ شەڤێ دا بابێ من ل بەر تبلا پێ خۆ یا بەرانی نەشیا بنڤیت و رۆژا پاشتر ئەم چوینە مویسل داكو بچینە نك دكتور (عجیب علی) ئەم چوین دا دكتور (عجیب علی) بینینە مال بۆ بابێ من بەلێ مخابن دكتور (عەجیب) نەوێرا بهێت پاشی ب رێكا ناسیارەكی (حجی ئاغا زاخۆیی) مە شیا دكتور (عجیب علی) ب دزی ڤە بینینە مال پشتی دكتوری پشكنین بۆ بابێ من كرین ب تنێ هات دگەل مە روینشت و گۆتە مە نەخۆشیا زبێر ئاغای ئاسەوارێن ژەهرێنە بەلێ هشیاربن بلا كەس نەزانیت من پشكنینێن بابێ هنگو یێن كرین هەكە دێ من كوژن بەلێ ئەز دێ هندەك دەرمانا بۆ بابێ هنگو نڤیسم بەس هشیاربن بلا كەس نەبینیت ، دیسان هندەك دەرمانێن دی دێ نڤیسم بلا ئەو دئاشكرابن دەما كو سیخورێن حكومەتێ دهێن وان دەرمانا نیشا نەدەن ژ بلی ڤان دەرمانێن نورمال هەكە بزانن دێ من بەرزەكەن هەیامەكێ ئەم دوی حالی دا ماین هەتاكو پرچا سەرێ بابێ من هەمی وەریای و گەلەك لاواز بو ، دیسان گەلەك خەلكی سەرەدانا وی دكر ل سەرانسەرێ كوردستانێ ئەز دشێم بێژم ل سولەیمانیێ هەتا زاخۆ ل دویماهیێ حكومەتا عێراقێ بریار دا كو زبێرئاغای فرێكەنە

ئـەمریکا بـۆ چارەسـەریێ مـەژی گەلـەك هـەول ددان بـەلکی زبێرئاغای ل بەر دەستێ حکومـەتێ قورتـال بکـەین بـەلێ وەکـی دیـار هێـز دگیـانێ بـابێ مـن دا نـەمابو و حکومـەت گەلـەکا شەرمزاربو چونکی دەنگوباس بەلاڤ بون کو ژەهـر یـا دایـە زبێـر ئاغای ئەم نەچاربوین کـو رازی ببین پشتی چەند رۆژەکا ئـەز چوومە بەغدا بۆ حازرکرنـا پاسـەپۆرتان پشتی مـن پاسـەپۆرت چێکری و زبێرئاغـا ئینـا فرۆکـەخانا بەغـدا دا ب رێکـەڤین بـۆ ئەمریکا پاشان هندەك سیخورێن ئاسایشێ هاتنـە بـەراهیا زبێـر ئاغای ل فرۆکەخانێ و گۆتن ئـەڤرو تـو نەشـیێ بچیە ئـەمریکا دڤێـت سـوباهی سـەفەرێ بکـەن و بـەر ێ مـە دا خەسـتەخانا (مدينة الطب) پاشان رێڤەبەرێ ئەمنا شوعبە یا سیێ هاتـە نـك مە ناڤێ وی (طالب) بو بەرێ مە دا خەستەخانێ و دوو زێرەڤان دگەل مە هنارتن داکو چاڤدێریا مـە بکـەن مـامێ مـن (عـەمێ) گۆتـە وی مرۆڤـی ئـەم نـە حەوجـەی زێرەڤـانیێ نـە پاشـان رێڤەبەرێ ئاسایشێ گۆتـە مـامێ مـن هنگـو گەلـەك دوژمـن یـێن هەی دڤێت زێرەڤان دگـەل هنگـو دابـن و ل بـەر دەرگـەهێ ژوورا زبێـر ئاغـای بـن بیرامـن دهێـت ئێـك ژ وان زێرەڤانـا گـۆتی مـن چەك نیە مودیرێ ئاسیشێ دەبانجەك ل بەر تەنشتا خۆ ئینـادەر و دا دەسـتێ وی زێرەڤـانی و نـەهێلا ئـەم دخەسـتەخانێ دا دەرکـەڤین, رۆژا پاشـتر سـپێدێ نـوژدار هـاتن ل سـەر نەخۆشـا بگـەرێن مـن بهیسـت کـو یـێن بێـژن ئەڤـە نەخۆشـەکێ سیاسـیە

مەقسەدا وان زبێرئاغا بو چونکی ئەو ڤایشا نەخۆشخانێ یا دلی بـو و ل ژوورا ژمـاره (9) دابـو پشـتی دەمـەکێ وەختـێ وێ دەرزیکـێ هـات ئـەوا دکتـور (عـەجیب علـی) دایـه بـابێ مـن سیستەرەك هەمی دانا دهات و داکو دەرزیکێ بۆ بابێ مـن دانیـت برایێ من فەرزندە چوو دیف وێ سیستەرێ دا بهێت بۆ بابێ من دانییت بەلێ سیستەرێ گۆت ببـۆرە ئـەز نەشـێم مـن دەسـتێ خـۆ یێ بریندار کری پشتی کو برایێ من زڤری و گۆتـه مـه سیسـتەر نەشێت بهێت وەختەکێ برینپێچەك ب ژۆر کـەفت و دەرزیکـەك ددەسـتی دا بـوو گـۆت ئـەز یـێ ل شـوینا سیسـتەرێ هـاتیم داکـو دەرزیکێ بۆ دانم, دەرمان گۆری بو, زبێرئاغای ئێکسەر گۆتە مـه ئەڤ مرۆڤه یێ هاتی من بکوژیت ئەڤە سیخورێ ئاسایشێ یه ئەو مرۆڤ دڤان ئاخفتنا نەگەهشت ژ بـەر کـو کـوردی نـەدزانی دایکـا من گۆته بابێ مـن دیـارە سیسـتەر نەشـیایه بهێـت ل بـەر هنـدێ ئەڤ مرۆڤه یێ هاتی بابێ مـن گـۆت خـۆ ئـەز ناترسـم بـەلێ بـاش بـزانن ئـەڤ مرۆڤـه یـێ هـاتی مـن بکوژیـت ب هـەر حـال خـودێ چاڤێن مه هەمیا تاری کربون ، پشـتی کـو دەرزیـك بـۆ بـابێ مـن دانای ئێکسـەر بـابێ مـن ل سـەر تـەختی سـەرێ خـۆ بلنـد کـر و گۆت چاڤێن من تاری بون ئـەز دونیـایێ نـابینم ئـەم ل دیـف وی مرۆڤی رابـەزین بـەلێ خـۆ گەهانـدە (مەصعەدێ) و ڤورتـال بـو هەتا کو ئەم زڤرینەڤە مـن دیـت کـو بـابێ مـن یـێ شـهادێ ددەت وچاڤێن وی یـێن سـپی بـوین و سەروچاڤێن وی یـێن زەر بـوین

پاشی دەستێ من گرت و گۆتە من (عەبدوللا قادۆ) یێ ل دەرێ حەیوانەكێ ڤەدكوژیت بێژێ بلا بهێتە ژۆر منیش گۆتێ باب (عبدالله قادۆ) یێ ل ئیرانێ پاشان سێ جارا شەهدەدا دیاربو كو بابێ مە یێ دوماهی ئاخفتن دكەت ول رێكەفتی (1980/9/19 ئەمرێ خودێ كر و هاتە شەهیدكرن, ئەم گەلەك شەپرزەبوین مە زانی كو زبێرئاغا هاتە كوشتن و ل پێش چاڤێن مە ب هەرحال ئەم رابوین دا تەرمێ بابێ خۆ ببەینە خوارێ مەدیت هندەك هاتن خودانێن خەستەخانێ و داخازا پەتانییێن خۆ كرن ئەوێن مەدانایە سەر جەنازێ زبێرئاغای بەتانییێن خۆ برن ب هەر حال مەكرە دناڤ پشتا پیكەمەكێ دا و ئەم برێكەفتین بۆ ئاكرێ رۆژەكا گەلەكا نەخۆش بو ب هزارەها خەلكێ مە هاتنە بەراهیا جەنازێ زبێرئاغای و مە ل گورستانا ئاكرێ ل نك باپیرێ خۆ مەحمود ئاغای ڤەشارت و تازیا وی مە ل گوندێ شەرمنێ دانا ب حازربوونا هەمی خزم و كەس و كارا رۆژا دویێ یا تازیێ بروسكەك بۆ ئەرشەد زێباری هات كو بچیتە بەغدا دەمێ گەهشتیە وێرێ و ئێكسەر كرە وەزیرێ دەولەتێ هەر د وی دەمی دا شەرێ عێراقێ و ئیرانێ دەست پێكر گەلەك نەكێشا رژێمێ نەخشەكێ دی دانا بۆ نەهێلانا بنە مالا مە.

((كتابا السری (العشایر العراقیە – مدیریە الاستخبارات العسكری العامە – المعاونیەالاولی)) یا عەشیرێن كوردا كو حەتا

چ حەد د گەل حکومەتا عراقی دانە د ص122 هاتیە نڤیسین زێباریا کەتە دو بەش بەشەك دگەل حکومەتا عراقێنە بەشێ دی یێ زبێر ئاغا سەرۆکاتیی لێ دکەت دگەل (عصاتا) دایە یەعنی دگەل شۆرەشا کوردی د گەل ڤیادا موقە تە زوریێ هاریکارە.

بەحسێ وان سالێن 1978 وەختی شۆرەشا کوردی دەست ب شۆرەش کری ب ناڤێ ڤیادا موئەقەت هاریکاییێن زبێرئاغا یێن مە گوتی هەمو گەهشتبوونە مخابراتا حکومەتێ.

تیرۆرکرنا هەردو مامێن من (تەتەر و عەمێ)

ل رێکــەفتی 1981/11/19 ێ خەبــەرەك ژلایــێ (محســن خلیل دهێتە ناسین ب ئەبو عەلا) رێڤەبەرێ ئاسایشا باکووری ل هەڤلێرێ بۆ من و هەردوو مامێن مـن هـات کـو سـوباهی سـپێدێ بچینە دەڤ وی، سپێدەیا وێ رۆژێ مـن تەکسیەك گـرت و ئـەز ل شەرمنێ رێکەفتم بۆ مویسل داکو هەردوو مامێن خۆ دگـەل خـۆ ببەم بۆ هەڤلێرێ پشتی ئەز گەهشتیمە مالا مامێ خۆ (تەتەر)ی گۆتە من هەردو مامێن تە رێکەفتن بۆ هەڤلێرێ ئێکسەر ئەز ل دویـف وان چـووم و مـن ڤیـا کـو بگەهمـە مـامێن خـۆ د رێکـێ دا پاشـی ل هـەڤلێرێ ئـەم گەهشـتینە ئێـك و پێکڤـە چوینە دائـیرا ئــەمنێ ل دەڤ رێڤەبــەرێ ئــەمنێ گۆتــە مــە دڤێــت نەبێــژن کــو حکومەتێ زبێر ئاغا یێ کوشتی دەولـەت گەلـەك گرنگیـێ ددەتـە سـەر بنــەمالا هنگـو براسـتی گەلـەك بومـە ئاخفـت بـەلێ وەکـی دبێژن بۆ دیواری دئاخفـت چـونکی مـە دزانـی کـا چ ددلێ رژیمـێ دایـە دیسـان بومـە هـەر تشـتێ بکـەن هـەر ئـەو حکومەتـە ئـەوا زبێرئاغا کوشتی ب هەر حال پشتی ئەم لدەڤ رێڤەبـەرێ ئـەمنێ دەرکەفتین (تەتەر و عـەمێ) ل تـرومبێلا خـۆ سیاربون و گۆتـە من وەرە دا دگەل مە بچینە مویسل مـن گۆتـە وان نـەخێر ئـەز

نەشێم بێمە مویسل مـن تەكسیەكا گرتـی دڤێـت بچمە ئـاكرێ لدوماهیێ خاترا خۆ ژمن خاست و برێكەفتن مامێ من (عـەمێ) ترومبێل دهاژوت و (تەتەر) لسینگی روینشت بـو هـەردو بتنـێ بون پشتی هەر ئێك ژمە بۆ خۆ چوی ل رێكێ مـە ئـەو هـێلان و لكەلەكا (یاسین ئاغای) ئـەز راوەستام داكو تێشتێ بخۆم هێشتا من چ نەخوار بو مـن دیـت تـرومبێلا (تەتـەری و عـەمێ) ل مـە رابـوری و چـون بـۆ مویسل پشـتی مـە بـۆ خـۆ هنـدەك خوارنـا سەفەری چێكری دیسان ئەم رێكەفتین و لسەر پـرا (مەنگوبـەی) ئــەم گەهشـتینە تـرومبێلا وان و ئیشـارەت دامــە كـو پـێش وان بكەڤین لدەسپێكی من گۆتە وان ئەز ناهێمە مویسل بـەلێ مـن ل رێكێ هزرا خۆ گوهۆری وئـەز چومە مویسـل و درێكا شـێخان دا ئەز هاتمە ڤە گەهشتمە شەرمنێ كو و زارۆكان ل بـەر دەرگـەهێ مە تەپاپێ دكرن پشتی ئەز ل ترومبێلێ هاتیمە خوارێ من دیت كو ترومبێلەكا ل دویف مە دهێت و ئەو مروڤـێ دنـاڤ ترومبێلـێ دا گەلەكێ شەپرزەیە پشتی گەهشتیە دەڤ من ل ترومبێلێ هاتـە خوارێ و گۆتە من ل پشت پرا (مەنگوبەی) ترومبێلەكێ یێ خـۆ ل تــرومبێلا (عــەمێ و تەتــەری) دای و هــەردوو یــێن كوشــتین براستی من نەزانی چ بكەم ل بەر من بەرزەبو ئەز جارەكـادی ل تــرومبێلا خــۆ ســیاربومەڤە و رێكـەفتم بـۆ مویسـل پشـتی مـە جەنازێن وان ئینایـنەڤە و لـدەڤ بـاب و بـاپیرا ڤەشـارتین دلێ مـن لسەر حكومەتێ ساربو چونكی هزرا وان نـەهێلانا بنـەمالا مـەبو

پشــتی تیرۆرکرنــا زبێرئاغــای ســالەك و دوو هــەیڤ بــۆرین و هەردوو مامێن من تیرۆرکرن .

پشتی هنگی جارەکادی مودیر ئەمنێ (منطقة الشماليه) (محسن خلیــل) هاتــە دەڤ مــە و گۆتــە مــە دڤێــت چــاکیا خــۆ دگــەل حکومەتێ بکەنەڤە و ژڤانەك دانا داکو دگەل وی بچینە بەغدا ئەز و براییێن من (شیمال و فەرزندە) و(لطيف زێباری) چوینە بەغــدا و ل هــوتێلا بەغــدا ئــەم مێهڤــان کربــوین جــارەکێ ئــەز دەرکــەفتم مــن دیــت کــو مــودیر ئــەمن یــێ ل ســالونا هــوتێلێ روینشتیە بتنێ ئەز چوم من قەستا وی کر ئێکسەر گۆتە من تــو دزانی کو (ئەرشەد و لەتیف) ژێك عاجز بون مــن گــۆتێ ژبــەر چ گۆت (ئەرشەدی) گۆتە (لەتوی) تــو بۆچــی دگــەل بارزانیــا هــاتی, (مەقسە دا وی ئەز و هەردوو براییێن من بــوین) پاشــان مــودیری گۆتــە مــن دڤێــت هــەر بمیــنن پشــتەڤانێن حکومــەتێ چــونکی حکومــەت گەلــەك ئیعتیمــا دەتــە ســەر هنگــو دڤــان ئاخفتنــا دا (ئەرشەد و لتیف) هاتنە دەڤ مە ل هوتێلێ و ئــەم هــەمی پێکڤــە چوینە ئەمنا عام هنگی (فازل بەڕاك) رێڤەبــەرێ ئــەمنا عــام بــو ئەم برینە دژوورەکێ ڤە مێزەکا زڤڕۆك یا چوار گوشــە تێــدا بــو پاکیتەکا جگارێن چرۆت لسەر مێزێ بــو وەکــی ئــەژدەهایا دهاتــە پێش چاڤێن من, پشتی (فازل بەڕاك) بۆمە ئاخفتی و گۆتــە مــە هــین خــزمێن ئــێکن و مــرۆڤێن حکومــەتێ نــە پاشــی (ئەرشــەد زێباری) گۆتێ ئــەم خــزمێن ئــێکین ودێ هــەر مینــین خــزم بــەلێ

ئێك رێك نەبیت, من زانی بەحسێ بارزانی و حزبا پارتیە براستی من باوەری ب وان نەهات و ئەز گەهشتمە قەناعەتەکێ کو جهێ مە دناڤ حکومەتا عێراقێ دا نەما دڤێت ئەم خۆ هشیارکەین و دیارە کەسێ باوەری ب مە ناهێت و گەلەك دویر نینە مەژی وەکی باب و هەردوو مامێن مە بکوژن و ئێکسەر ئەم زڤرینە مال ل گوندێ شەرمنێ و مە بریار دا کو رێکا دروست هەلبژێرین ئەو ژی رێبازا بارزانی و پارتی دیموکراتی کوردستانە

گەهشتنا مە بۆ ناڤ ریزێن شۆرەشا گولانێ

و ل رێکەفتی (1982/1/22) دشەڤەکا زڤستانا دژوار دا ئـەم وەکی بنـەمال و هنـدەك مـالێن زێباریـا مـە مـالێن خـۆ هـێلان و خێزان مە دانە پێش خۆ ئەم رێکەفتین بۆ چیایێ سەرێ شـەهێ هەتا کو ئەم گەهشتینە وارێ (شارێلکێ) زارۆکێن مە گەلـەك بـێ سـەروبەر بـون ژبـەر بـەفرو بارانـا و نەشـیان ل رێکـێ بهـێن ل وێـرێ مـە دیهـەکا چـلی سـۆت و لبـەر ئـاگری مـە خـۆ هشـك کـر پاشـان مـە خـۆ گەهانـدە مـالا (حجـی حەسـەنێ شـەهی) و ل وێ شەڤێ ئەم ل وێرێ ماین سپێدێ ئەم رێکـەفتین بـۆ گـەلیێ پشـتا شەهێ مەفرەزەکا پێشمەرگەی هاتە درێکـا مـەدا نـاڤێ بەرپرسـێ وان (سـلۆ خـدر) بـو وان پێشـمەرگا هـاری مـە هنـدەك زارۆك هەلگرتن هـەتا گـەلیێ (نیـێ) ل گونـدێ (کافیـا) ئێکـە ژ گـەلیێن ئاسێ و کویر لدەڤەرا زێبارێ ومە بریار دا کو ل گوندێ (کافیـا) بمیـنین بـەلام خێـزانێن خـۆ لگونـدێن بـەرێ گـارێ بـەلاڤ کـەین هنـدەك خێـزان مەدانانـە گونـدێن(زێوکـا و ئێـك مـالێ) ل مـالا (یونس) ئێك مـالێ و هنـدەك مـە فرێکرنـە گونـدێ (شـێرانە) ل مالا (تەمۆ شـێرانەیی و حـەجی خورشـید شـێرانەی) و هنـدەك مە هنـارتن بـۆ گونـدێ (ردێنیـا ل مـالا محەمـەد رەشـید ردێنـی) وهندەك بۆ گوندێ (گویزێ) بڤی رەنگی مە خێزانێن خۆ بەلاف کرن وەئەم زورسوپاسیا خەلکێ ب شەرفێ گونـدێن بـەرێگارەی و

خیزانێن وان و زەلامێن وان دکەین کو زور زەحمت ب خێزانێن مە ڤەبرن ئەم وەکی زەلام ماینەڤە ل کافییا ل وی دەمی چ بارەگاییێن پێشمەرگەی لدەڤەرێ نەبون مە بارەگایەك دانا بۆ خۆ و ژمارەکا زور یا زێباریا پەیوەندی ب مەکر ئانکو بونە پێشمەرگە لدوماهییێ خزمێن مە ئەوێن دەست دگەل رژێمێ خەبەر بۆ رژیمێ بر کو بارەگایەکێ پێشمەرگەی یێ ل دەڤەرا زێبارێ دانای و زورینا خەلکێ مە یێ دچنە ناڤ رێزێن پێشمەرگەی ژبەر هندێ مە برایێ خۆ (فەرزندە) هنارت داکو رێکەکێ بۆمە پەیداکەت یان بۆ ئیرانێ یان بۆ تورکیا پشتی کو (فەرزندە) زڤری گۆتە مە رێك هەمی دئاسێنە ژبەر بەفرێ دڤێت خۆ بگرین هەتا رێك ڤەدبن پاشان شیمالێ برایێ من چو لقا ئێك داکو بومە هندەك جۆرێن چەکی بینین هنگی دکتور (جەرجیس) بەرپرسێ لقا ئێك بو خۆش بەختانە شیمال زڤری و دۆشکەك بۆمە هینای ئێکسەر مە دۆشکا خۆ دانا و مە کاروبارێ خۆ کر بۆ هەر پێش هاتەکێ هەر ژ رۆژا پاشترخەبەرەك بومە هات کو هێزەکا مەزن یا رژێمێ دگەل ژمارەکا زور یا جاشا گەهشتنە گوندێ (با مشمش) لدەڤەرا (نەهلێ) ویێ بزاڤێ دکەن کو هێرشەکا بەربەلاف بکەنە سەر دەڤەرا کافیا ئانکو بارەگاییێ مە و مەژی حازریا خۆ کر و ل هیڤیا هێرشا وان ماین بێگومان بۆ مە شەرێ مان و نەمانێ بو مە چ مەفەرێن دی نینە ژمارا پێشمەرگێن مە حەفتێ نەفەر

بون رۆژێ ئەم دچوینە چیای شەڤێ ئـەم دهاتینـە خـوارێ ژبـەر فرۆکێن دوژمنی .

پاشان قاسدەك ژ لایێ جاشاڤە هاتە دەڤەرێ داکو خەبری بدەتـە موختارێن گوندێ (بانیێ و سرانیێ و نپاخیێ) کو سوباهی دێ هێزەکـا جاشـا هێتــە دەڤــەرێ و دڤێــت کــورێن زبێــر ئاغــای و پێشمەرگێن دگەل وان دا لدەڤـەرێ بکەنـە دەرێ بتنـێ ئـەم دێ نانــەکێ لــوێرێ خــوین و دێ زڤرینەڤــە خــۆش بەختانــە ئــەو قاســدێ وان هنــارتی یــێ زێبــاری بــو پێشــی ئــەو بچــیتە نــك موختاران هاتە دەڤ من و بـومن نەخشـە و پیلانـێن جاشا گـۆتن من گۆتە وی قاسدی هەرە نك بەرپرسێن جاشا بێژێ من خەبەر دا موختاران بەلێ من (رزا) برێکێ ڤـە دیـت گۆتـە مـن بێـژە وان ئەگەر وان هزرا شەری هەیە بلا کەرمکـەن ئـەم دەڤـەرێ بـۆ وان چــول ناکــەین رۆژا پاشــتر (حجــی شــعبان) موختــارێ گونــدێ (کافیا) هاتە دەڤ من ل پشتا گوندی و هندەك هنگڤین بۆتێشـتێ بـومن ئینــابو هێشــتا مــن تێشــت نــەخواری پێشــمەرگەکێ گـۆت دەنگێ فرۆکا یـێ د هێـت ئـەز رابـوم مـن گـوهێ خـۆ دایـێ و مـن پێشمەرگە بەلاڤکرن بەرەبەرە دەنگێ فرۆکا نزیك بو دبیـنم کـو نوزدە فرۆکە یێ دەگەلیێ کافیادا سـەردکەڤن چـون هـەتا هنـداڤا گوندێ (بانیێ) جارەکا دی ژوردا هاتنەڤە ئەم پشت راسـت بـوین کومە نابینن چونکی ئەو چیا گەلەکێ ئاسێ بو و مـن خەبـەر دا پێشمەرگەی کو کەس تەقەی رەمیێ نەکەت کەنگی من تەقە کـر

هنگی پێکڤە دێ شەری کەین ئەز دگەل کومەکا پێشمەرگەی لبن بەرەکێ مەزن بوین ژ وانا (میکائیل نپاخی و طە رشید و حمید نپاخی) مەدیت فرۆکەکا دوژمنی لنزیك مە دادا مابەینا مە و فرۆکێ 200 میتەر بون پشتی کو دادای من دیت سێ کەس دفرۆکێ دا هاتنە خوار ئێکسەر ئەز رابوم من ساجورەکێ فیشەکا ل دەرگەهێ فرۆکێ دا جارەکا دی فرۆکە رابو بەرەف ئەسمانا و ئەو هەرسێ جاش نەشیان قورتال ببن بەلێ ئەم دویفرا نەچوین کەفتنە دجویا ئاڤێ دا ومەزانی رەڤین خۆ خلاس کرن پاشان وان فرۆکا ئینزال کر و چوار دۆرێن کافیا گرتن مە و دوژمنی بۆ شەر لدەم ژمێر (11) سپێدێ هەتا سێ و نیڤی ئێڤاری بەردەوام شەر بو سەرەرای هەمی چەکێ گران هەتا کو (تیزاب) هاڤێت خوش بەختانە مە شیا کو زیانەکا مەزن بگەهینینە دوژمنی و هەڤالەکێ مە برینداربو خەلکێ زێوکا بو ناڤێ وی (حسن زێوکی) بو و ئەو فرۆکا مە تەقە لێ کری چو ئاکرێ دادا خەبەر بومە هات کو سێ سەرباز دگەل ئەڤسەرەکێ هاتبونە کوشتن و ئەو ئەڤسەر خەلکێ مویسل بو ل گەرەکا جەزائیر یێ ئاکنجی بو. پشتی دەمێ بویە وەرزێ بهارێ مە مالێن خۆ ئینانەڤە وان گوندا و ئەم چوینە (توبا) جهەکە لپشت چیایێ کافیا لرەخ گوندێ زێوکا جهەکێ ب داروبارو ئاسێ بو پاشی مە خۆ ڤەگوهاست بۆ (کانیا گولێ) مە ل وێرێ مالێن خۆ دانان پشتی هەیامەکێ هێزەك بومە ل ئیرانێ هات (بابکر

زێبـاری و هشـیار زێبـاری و عبداللـه قـادۆ و سـلیمان هـەرنی و مهـدی سـلیم خـان) دگـەل دا پـتر ژ (100) سـەد پێشـمەرگان سـەرەدانا مـەکر ئـەز گەلـەك دل خـوش بـوم بـەلێ دلخوشـیا مـن گەلـەك نەڤەکێشـا چـونکی ئێـك ژوان پێشـمەرگان تڤـەنگا خـۆ سیارکری هێلابو پشتی کو هاتینه بـن کـەپرێن مـه ئـانکو مـالێن مـه گوللـەك ژ تڤـەنگا وی پێشـمەرگەی دەرکـەفت و ب تەنشـتا کـورێ مـن (گـارە)ی کـەفت هنگـی ژیـێ وی پێـنج سـال بـون و چ نوشدار نەبون ئەم حەیری مـاین ل وی سـەردەمی هێزەکا حزبـا شــوعیا ســەرب کــەرتێ دوویــێ هــەڤلێرێ ل بــارزان هــاتبو ڤەگوهاســتن بــۆ کافیــا و نوشــدارەك دگــەل وان دابــو نــاڤێ وی (ابراهیم) بو مـن کـورێ خـۆ بـرە سـەر رویبـارێ خـازری ل سـەر گیای رازانـد و نوشـداری بـرینێن وی درویـن و گۆتـە مـن ئەگـەر دەست نڤێژا وی یا زراڤ خوین دگەل هات دێ مریت ئەگەر نە ب ئاناهیـا خـودێ دێ یـێ بـاش بیـت خـۆش بەختانـە خـوین دگـەل نـەهات و سـێ رۆژا ئـەو نوشـدار دگـەل مـەدا مـا بـۆ دەرمانکرنـا برینێن کورێ من هەژیە ژبیر نەکـەم کـو(محمـد صـالح عبداللـه قــادۆ) دهــەوارا مــەهات چــونکی ئــەوژی نوشــدار بــو و بــۆ چارەسەرکرنا کورێ من پاشی مە داربەسـتەك دروسـت کـر و مـە دانـا سـەر پشـتا هێسـترێ چـونکی رهـا (العصـبە)یا گـارەی هـاتبو برین دڤیا ببەینـە ئیرانـێ حـەفت رۆژا هـەتا گەهشـتینە سـنورێ ئیرانێ پاشی مە تەسـلیمی مرۆڤـەکی کـر نـاڤێ وی (تـەها غریـب

ئاكرەیی) بۆ سەرپەرشتیا نەخۆشێن شۆرەشێ دکر دگەل دایکا وی برە (تەڤرێزێ) و نەشتەرگەری بۆ کرن و چارە سەریا وی باش هاتە کرن بەلێ مخابن پێیەکێ وی هەر سقەت بوو من دڤیا بێژم جهێ مە چیا بوو و گەلەکێ دیر بوو ژهەر خزمەت گوزاریەکێ بەلێ دلێ مە گەلەکێ خوش بو و سەبرامە پێکڤە دهات ئەز دشێم بێژم خۆشترین دەم بون دژیانا من دا ئەم نەهـ مال بوین و هەمی خزم و کەس و کاربوین مالا (میکائیل حسن نپاخی و مالا عبدالله بریندار سرانی و مالا صالح لاس نپاخی و بیلال میرا وغیاس خانو و حسن حجی سلیمان و مستەفا هاریکی و محمد تاهر هاریکی و حسن هاریکی و کریم کەکۆ عبدالله نپاخی) ئەم ئەڤ مالە لجهەکێ بوین ل گوندێ کانیا گولێ ل دەڤەرا کافیا خۆشترین جهـ بوو سەرەرای کێماسیا و دویر ل خۆشیان ئازادیێ ئەم پێشمەرگە بوین و مەفرەزێن پارتی زانی دامەزراند بون و جار جار داچینە دەڤەرا نەهلێ بۆ پەیداکرنا ئازوقەی پاشان لژنا ناوچا ئاكرێ هاتە دامەزراندن ل دەڤەرا کافیا و برایێ من (شیمال) بۆ بەرپرسێ ناوچێ و ئەز بوو مە بەرپرسێ بەشێ سەربازی مە حەفت رێکخراو هەبون هەر رێکخراوەك ژ (100) پێشمەرگان پێك دهات براستی مە وەکی ناوچا ئاكرێ رولەکێ بەرچاڤ هەبوو ژبۆ بەرگری کرنا دەڤەرا مە چونکی رژێم ب هەمی چەکێ خۆ یێ گران نەشیا بگەهیتە دەڤەرا مە ومە گەلەك داستانێن سەرفرازیێ تۆمارکرن.

داستانا شەرمنێ و شەهیدبوونا (شعبان غفار)

ل هەیڤا 11 سالا 1982 مە خۆ ئامادەکر بۆ چالاکیەکێ کو بهێتە ئەنجام دان ل گوندێ شەرمنێ تایبەت بۆ سەر گوندێ شەرمنێ چونکی پشتی چوونا مە بۆ ناڤ شۆرەشێ بارەگایێ جاشێن فەوجا ئێك دانا گوندی داوەت و شاهی گێران و دل خۆشیا خۆ دیار کر، وەکی مە گۆتی هێزەك بۆمە ل ئیرانێ هات (هشیار زێباری بابکر زێباری و عبدالله قادۆ و سلیمان هرنی و مهدی سلیم خان) دگەل پتر ژ 100 پێشمەرگان سەردانا مەکر بوو, هەر د وان رۆژاندا داستانێن سەرکەڤتی دژی رژێمی هاتنە ئەنجامدان پاشان مە کومبوونەك کر ژ بۆ خۆ ئامادەکرنا داسستانەکا مەزن بۆ سەر خالێن جاشان ل گوندێ شەرمن چونکە هێلینا جاشان بو ومە دزانی کو فرۆکێن جەنگی نا هێلن چالاکیا مە یا سەرکەفتی بیت ب هەرحال مە خۆ ئامادەکر کو زیانکێ ل بارەگا جاشان یێ ل ناڤ گوندێ شەرمنێ بدەین و وان مرۆڤێن دقەسرێ دا و ژی ب بزڤرینەڤە داکو درەحەت نەبن پشتی کو مە خۆ حازرکری رێکخراوا شەهید (شعبان غەفار) ئێك ژ رێکخراوێن زیرەك بو و (شعبان) خۆ ب خۆ عەگید بوو من دڤیا بێژم بۆ زانین کو شعبان غەفار بەرواری ژوریە و ب ئەسل زێباریە خەلکێ گوندێ شنیێ یە) پشتی کو

مە نەخشە و پلان داناین گرەك یێ لپشتا گوندێ شەرمن هەی دبێژنێ (گرێ گورگا) ئەز و شەهید (عبدالله قادۆ و بابكر زێباری و محمد محسن ئامێدی) چوینە وی گری چونكی رەبیەكا جەماعەتێن قەسرێ ل سەر وی گری بو و رێكخراوا شەهید (شعبان غەفاری)ی و نزیك 100 پێشمەرگان دگەل هێزا بەرگری ملی یا دەڤەرا ئامێدیێ ئەوژی دگەل ریكخراوا شعبان هاتبوون بۆڤێ داستانێ چونە سەرێ چیایێ گوندێ شەرمنێ و (شیمال زێباری) دگەل وان دابو پاشان مە گۆتە (شەعبان غەفاری) تو د گەل بیست پێشمەرگێن خۆ دگەل مەدابە چونكی مە خۆ ئاما دەكر بۆ هێرشێ و ئەوێن دی پشتا مە بگرن ب هەر حال (شعبان غەفار و ئەحمو باوەركی و عگید سپینداری) هاتنە نك من بەری هێرشێ ببەین ئەم هاتینە بەرامبەری گرێ گورگا ومە زێرەڤانێن جاشا دیتن من گۆتە شەهید (شەعبان)ی دڤێت ئەم خۆ بگرین وب هشیاری دو دو دەربازببین چونكی زێرەڤانێن وان دێ مە بینن ب هەر حال چوار پێشمەرگە دەرباز نەبون (شعبان غەفاری) خۆ نەگرت و ڤیا دەرباز ببیت و من گەلەگ داخاز ژێ كر كو خۆ بگریت بەلێ بێ مفا بو و گۆت ئەز دێ چم و لبن گڤاندێ هە دێ خۆ ل هیڤیا تە گرم پشتی كو پێشمەرگە دەرباز بووی پاشان ئەم دەربازبووین دبینم كو (شعبان غەفار) ل وێرێ نەمایە ومن پرسیار كر ژ هەڤالا گۆتن (شعبان) و هندەك پێشمەرگە چون بۆسەرێ گوندی دا ب

گەهیتـەڤ ریکخـراوا خـۆ د دەمـەكێ دا مروڤـەك ل رەبیـا جاشـا دەركـەفت هـاتبوو نێچیرا (كێڤرویشـكا) پێشـمەرگا گۆتـە وی جـا شی راوستە نـەخێر ئەو مروڤ رەڤی هەڤالا تەقە لێ كر و بریندار بوو و كەفت و جاش ب مە حە سیان پاشان بوو شەر و ل هـەمی رەخا تەقە هاتـە كـرن پاشـان ئـەو رەبیـا مـەزن هاتـە سـتاندن ب تنێ ئێك بریندار مە دا ئەوژی (ئەحمەد شاهین خەلكێ گونـدێ بیـێ یـا بـەرێ گـارێ) بـوو (شـعبان غـەفار و ئـەحمو بـاوەركی و عگیـد سـپینداری) دگـەل مـە ژوردا نـەهاتن ئـەو ل رەخـێ دی راچـوون داكـو بگەهنـەڤ مـرۆڤێن خـۆ بـەلێ د رێكـێ دا تویشـی كەمینـەكا جاشـا بـون پشـتی بوویـە شـەر (ئـەحمۆ بـاوەركی) بریندار بوو ژ زار دەڤێ ئەحمۆ باوەركی گۆت مـن گۆتـە شـەهید (شـەعبان)ی تـو بۆچـی شـەری ناكـەی ڤـان مرۆڤـا ئـەم كوشـتین (شـەعبانی) هـەر دگـۆت نـەخێر ئەڤـە هـەڤالێن مەنـە بـلا ئـەو شــەری بكــەن ئــەم بەرســڤا وان نــادەین مخــابن دوی شــەری دا (شعبان غەفار) شەهید بو و (ئـەحمۆ بـاوەركی) بریـندار بـوو ب تنێ (عگید سپینداری) ماڤە و عەگیدی ڤە ستا هەڤالین خـۆ كـر ل رێكخراوا شەعبانی دا كو بهێن و جەنازێ شەهید (شـەعبان)ی راكەن پشتی كو خەبەر گە هشتی كو شەعبان شەهید بو ئێكسەر پشتا مە بەردا و جا شا قەستا جهێن وان كر و سەر و سەر هـاتن كو پشتا مە بگرن وەختەكێ (بابكر زێباری) گۆتە من دڤێت ئـەم ڤـی گـری بـەردەین و ب زڤـرین هەكـە دێ مـە دۆر پـێچ كـەن ب

هەر حال ئەم چووین مە جهێ خۆ بەردا پشتی ئەم گەهشتینە برادەرێن خۆ ل پشت چیاییێ گوندی مە ژێ پرسی بۆچی هنگو جهێ خۆ بەردا گۆتە مە (شەعبان غەفار) شەهید بو هنگی مە زانی کو (شەعبان)ێ شەهید بووی و هەڤالێن وی جەنازێ وی یێ هێلای و چ رێك نەمان کو بچن تەرمێ شەهیدی بینین چونکە بۆ شەڤ و دەڤەر کەڤتە بن دەسەلاتا جاشان مخابن جەنازێ وی قەهرەمانی کەتە دەستێ رژێما بەعس لدوماهییێ درێکا حکومەتێ را تەرمێ شەهید (شەعبان غەفاری) برە دهۆکێ و ل وێرێ ڤەشارت.

داستانا سەریٚ باکورمان

داستانا سەریێ باکورمان ل 1983/3/23ێ

دەما کو هێـزا پێشـمەرگەی ل ئیرانـێ گەهشـتیە مـە ئێکسـەر مـە داستانەك تۆمارکر بارەگاییێ مـە ل گونـدێ کافیـا بـوو ل زڤسـتانا سالا 1982ێ من هێزەك دگەل خۆ بر چـومە ئێرانـێ ل شـنوییێ مامەڤـە بـۆ مـاوەی دوو هـەیڤان و ئـەو هێـزا ل دەڤـەرا زێبـاریێ خەباتا خویا رۆژانە دکر و خۆ ئاما دە دکر کـو چـالاکیەکا مـەزن ئـەنجام بـدەن دژی دوژمنـی ل دەڤـەرا ئـاکریێ هێزەکـا (جـیش شعبی) ل هنـداڤی گونـدێ باکورمـان ئـاکنجی کربـون (3) سـێ رەبیێن مەزن بۆ دروست کربون بـێ گومـان ل دولا نـەهلێ و نـاڤ گونـدێ باکورمـان جاش تێـدا بـون و بارەگـاییێ فـەوجا (1) ئێـك لگونـدێ شـەرمنێ بـۆ یـانکو پێـنج کیلـو مـەتران ل باکورمـان دویربـوون پێشـمەرگەی نەخشـە بـۆ داسـتانێ دانـا کـو وان سـێ رەبیـێن دوژمنـی را مـالن ب سەرپەرشـتیا هوشـیار زێبـاری کـو ل وی دەمی ئەنـدامێ مەکتـەب سیاسـیا پـارتی بـو وەکـی مـە گۆتـی ئەڤ هێزە ل ئیرانێ هاتبو ب نەخشەو پلانا بـابکر زێبـاری پشـتی نەخشە هاتیە دانـان هـەر هێـزەك بـۆ رەبیـەکێ هاتـە ئامـادەکرن بڤی رەنگی:

عبدالله قـادۆ زێبـاری و سـلێمان هـەرنی دگـەل بـاپیر ئامێـدی بـۆ رەبیا ئێك، مـلازم عابـد مـزوری بـۆ رەبیـا دو، شـیمال زێبـاری ب سەرپەرشتیا لژنا ناوچا ئاكریێ بـۆ رەبیـا سـێ لدەمـژمێر چـوار و نیڤێ ئێڤاری هەمی هێـزێن كو نەخشە بـۆ دانـای هێـرش كرنـە سەر رەبێن دوژمنی دو رەبیە دانە بـەر ئارپێچیان و تـۆپێن 57 ملیم و ب چەكێ (BKC) هێرشێ دەستپێكر مخابن هێزا دگـەل ملازم عابد مزوری نەزانی رەبیا وان كیشكە وانـژی هێـرش بـرە سەر رەبیا ئێك یا جماعەتێن عبدالله قادۆ زێباری هـەتاكو رەبیـە هاتیە ستاندن هنگی زانی ئەڤە نە رەبیا وانە پاشان هێـرش كـرە سـەر رەبیـا خـۆ بـەلێ مخـابن نەشـیان رەبیـا خـۆ بسـتینن و دو شەهید دان هێـزا لـژنا ناوچا ئـاكرێ دگـەل هێـزێن كـو ژ ئیرانـێ هـاتین زیانـەكا مـەزن ل دوژمنـی دا دگـەل دەسكەڤتەكێ بـاش و دەه ژ هێـزا دوژمنـی هاتنـە ئێخسـیر كـرن بـەلێ پێـدڤی یـە بـۆ دیرۆكێ دیار بكەین و قەهرەمانیا وان هەردو شـەهیدان بەرچـاڤ بكەین شەهیدێن نەمر (محمدعلی حسن زاهر زاویتەی و حەسـن كەكو حسێن ئێمینكی) كو دگەل هێزا ملازم عابد مـزوری هاتنـە شـەهید كـرن پشـتی كـو هـەمی هـەڤالان هـەوارێن سـەركەفتنێ راهێلای و هێشتا رەبیـا وان نەهاتیـە سـتاندن گەلـەك نەرەحـەت بون ودلێ وان یێ قەهرەمان قەبویل نـەكر رابـون هێرشـەكا كـێم وێنە برە سەر رەبیا ناڤبری ماخابن ئەو هەردو قـەهرەمانێن مـە ناڤێ وان گۆتی شەهید بـون بـەلێ چـاوا شـەهید بـوون پشـتی كـو

هێرشا وان سەرنەکەفتی و دوژمنی بـەرگیری ژخـۆ کـری و هێـزا جاشان دهەوارا وان هاتین محمد علی زاویتەیی بریندار بو پشتی کو پیشمەرگەی پاشکشی کری ئەو نەشیا خۆ قورتال بکـەت بـەلێ هەڤالێ وی قەهرەمان حسن کەکو حسین ئێمینکی نەهێلا و سۆز بۆ محمد علی دا کو یـان وی قورتـال بکـەت یـان دێ پێکڤـە مـرن پشـتی کـو جـاش گەهشـتینە وی جهـی وانـژی هێـرش کـرە سـەر پێشمەرگەی بتنێ کەکو و محمـدعلی مـابوون وان هـەردوکا شـەر دگەل جاشان کر هەتا کو حسن کەکو شەهیدکری پاشان هێـزێن جاشا و (جیش شعبی) گەهشتنە سەر جـەنازێ کـەکوی و هێشـتا محمدعلی یێ بریندار‌بوو پاشان هەردو کرنـە دبۆدیـا پیکەمـەکێ دا (محمدعلی بەرسڤا وان داڤە ب ئاخفتنێن خۆ گۆت شەرمە بـۆ هنگو ئەم هەردو کوردین ئەگەر هەوە خیرەت هەبیت ڤـێ دگـەل مە ناکەن من تەمام بکەن من بکوژن پاشان هـەردو برنـە ئـاکرێ و دانە دەستێ حکومەتێ پشتی هەیامەکێ محمـدعلی سـێدارەدا و شەهیدکر ژبەر هندێ دبێژین مخابنـە قـەهرەمانیا ڤـان هـەردوو پێشمەرگان دڤێ داستانێ دا بهێتە ژبیرکرن.

داستانا بركا ئینیٚ[٧]

ب راستی زور داستانێن سەركەڤتی ل دەڤەرا لق1 هاتنە ئەنجامدان ل دویڤ نەخشێن هەڤالێن بسبۆرێن شارەزا بۆ دانای وەكی داستانا دێرلۆك و چەند داستانێن دی ژی بەلێ من هەموو تۆمارنەكرینە ژ بە رهەر ئێكی پرتوكەك دڤێت ب تنێ كێمەك ئەڤێن لژنا ئاكرێ پێ رابوی نموونە وەكی ئەڤا بركا ئینێ كو گوندەكە دكەڤیتە دناڤبەرا دێرەلۆكێ و ئامێدیێ سریەكا سەربازێن رژێمێ ل وێرێ بو پشتی مە نەخشە و پلانێن خۆ دانای مە هێرش كرە سەر بارەگایێ وان و مە زیانەكا مەزن گەهاندە دوژمنی و (6) سەرباز دەستەسەركرن بەلێ پێشمەرگەكێ مە بریندار بوو ناڤێ وی (محمد زەكی) خەلكێ گوندێ بیێ ل بەرێ گارێ بوو براستی ل وی دەمی دوژمنی شەرێ چەكێ گران دگەل مە دكر تۆبەكا مەزن هەبوو دا ل سەرێ (باكورمان) دا دنان و جهێن كو مالێن مە لێ توب باران دكرن بەلێ ئەم لسەر چالاكیێن خۆ بەردەوام بوین رۆژانە مەفرەزێن مە دەردكەڤتن پاشی دوژمنی دەست ب تالانكرن و سوتنا گوندێن بەرامبەر شێلادزێ ل نزارێ ل دەڤەرا زێبارێ كر

وەکی گوندێن (سەرۆکانی و بیاڤێ و هلۆرا) خـەلکێ وان گونـدان هـەمی رەڤـین مـە هێـزەك ئامـادەکر داکو بـەرگریا خـەلکێ خـۆ بکـەین پشـتی ئـەم چـوینە دەڤـرا (دەشـتا زێ) هێزەکـا جاشـا ل گونــدێ (ســەرۆکانییێ) بــوو مــە زانــی کــو نــاڤێ بەرپرســێ وان (شـێخۆ) یـە خـەلکێ زاویتـەی بـوو مـە پێشـمەرگەك (سـلیمان بیبکر) یان ئـەوێ دبێـژنێ (سڤۆرە) فرێکـر و خـۆ کـرە هـاولاتی چـوو دەڤ وان و داخـازا ئـاڤێ ژێ کـر بـەلێ (شـێخۆ)ی گۆتـە وی پێشـمەرگەی ئـەز دزانم کـو تـو هـاولاتی نینـی مسـۆگەر تـو پێشمەرگەی بەلێ هەرە هەکە دێ تە کوژین پشتی کو هەڤالێ مە زڤری رۆژا پاشتر مـە خـۆ ئامـادەکر و هێـرش کـرە سـەر رەبیـێن دوژمنی خۆش بەختانـە مـە شـیا کـو زیانـەکا مـەزن بگەهینینـە دوژمنی و ب رەڤـا خـۆ را نەگەهشـتن بـەلێ مخابن پێشـمەرگەکێ مـە یـێ مێرخـاس شـەهید بـو نـاڤێ وی (شـێخ عوبیـد هـاریکی) دیسـان هەڤالـەکێ دی ب سـەختی برینـدار بـو نـاڤێ وی (محمـد عبدالمناڤ) بەرپرسـێ رێکخـراوێ بـوو ژبلـی هنـدێ کـو داسـتانەکا سـەرکەڤتی بـوو بـەلێ ئـەم ب خـەمگینی هاتینـە ڤـە ژ بـەر وان هـەردو هـەڤالێن مـە پشـتی دەمـەکێ کـێم مـە خـۆ ئامـادەکر بـۆ رەبیێن گوندێ (بیاڤێ) و پێش وەخت مە دو پێشمەرگە فرێکرن بۆ رێکێ بۆمە ئاشـکراکەن ئێـك ژوان (صـادق گـویزی) بـوو بـەلێ رەبیـێن دوژمنـی هـەڤالێن مـە دیـتن و پێحەسـیان پاشـان داخـازا هـەڤالێن مـەکر کـو بچـنە دەڤ وان بـەلێ پێشـمەرگێن مـە رازی

نەبوون پاشی ئەو هاتنە دەڤ هەڤالێن مە وگۆتنە پێشمەرگێن مە ئەم دزانین کو هوین پێشمەرگەنە بەلێ ئەم ژی کوردین مە نەڤێت شەری دگەل هنگو بکەین ومە بۆ هنگو گەلەك فیشەك (عتاد) یێن ئینیاین پشتی کو هەڤالێن مە زڤرین مەدیت گەلەك فیشەك و زەخیرە بۆمە ئینابون مەژی رێز ل داخازا وان گرت مە شەرێ وان نەکر من دڤیا بێژم لوی دەمی وەکی بەریکانەکێ پەیدابیو دناڤبەرا رێکخراوێن مەدا چونکی ئیزگێ دەنگێ کوردستانێ رۆلەکێ بەرچاڤ هەبو ژبۆ پەخش کرنا بزاڤ و چالاکیێن پێشمەرگەی پشتی کو ئەم ژ داستانەکا سەرکەفتی دزڤرین دا ستڕانێن (شڤان پەروەری) لێدەن وهۆزانا ب پێشمەرگەی بێژن بەحسێ وێ چالاکیێ کەن ئەڤجا هەر رێکخراوەکێ دڤیا پتر ژ یادی چالاکی هەبن بەلێ داستانا ژ هەمیا مەزنتر ل سالا 1987 ێ هاتە تۆمارکرن ل ناحیا (دێرەلۆکێ) ئەڤ داستانە نە بتنێ ژئەنجامدانا لژنا ناوچا ئاکرێ بوو بەلکو لژنا ئاکرێ و شێخان و دهۆك و ئامێدی و زاخۆ ب سەر پەرشتیا لقا (1) بەشداربون پشتی نەخشە بۆ ڤێ داستانێ داناى ل رەخێ نزاری لژنا ئاکرێ و شێخان و زاخۆ دانان و ل رەخێ رۆژئاڤایێ دێرەلۆکێ لژنێن ئامێدی و دهۆك دانان داستانەکا مەزن بو و گەلەك ڤەکێشا ئەز دشێم بێژم دربەك مەزن بو ناڤ چاڤێن رژێمێ و زیانەکا مەزن ب دوژمنی کەفت و هەتا دوازدە

پێشـمەرگە شـەهید بـون ئەڤـە هنـدەك نموونـە بـون ل بـزاڤ و چالاكیێن مە.

لسالا (1982)ێ هەتا سالا (1988)ێ ئەڤ چالاكیە بـەردەوام بـون و مـە شـیا كـو بـۆ دوسـت و دوژمنـێن خـۆ دیاركـەین كـو شۆرەش دێ یا بەردەوام بیت وهـەردەم پێشـمەرگە یـێ ئامادەیـە بـەرگریێ ل مللـەتێ كـورد بكـەت پاشـی رژێمـا بـەعس چ رێـك نـەدیتن ژبلـی شـەپۆلا ئـەنفالان و سـوتن و تالانكرنـا گونـدێن كوردسـتانێ لـەوما ل رێكـەفتی 28/8/ 1988 شـەپۆلا ئەنفالان ل سەرانسەرێ دەڤەرا بادینان دەست پێكر.

(ئەنفال)

ل دەسپێکا هەیڤا (7) سالا 1988 ئەز ب سەرەدان چومە ئیرانێ بۆ کارەکێ فەر لنك جەنابێ سەرۆکی ومالەکا مـن دگـەل بچیکا ل رزاییێ بوو دا کو سەرەدانا وان ژی بکەم ئەو مـالا مـن یـا ئیرانێ لبەر زارۆکان بـوو دا کـو بخوینن پشتی مـن کـارێ خـۆ ل ئیرانێ بدوماهی ئینای جارەکا دی ئەم ڤەگەریاین بۆ کوردستانێ ئەم گەهشتینە سنورێ تورکیا ل (گرێ سور) ل دەشتا (بـەرازگر) ئەم سەر شەرەکێ دژوار هەلبوین دناڤبەرا پێشمەرگەی و جاشـا و دڤی شەری دا مخابن چوار پێشمەرگە شـەهیدبون ئێـك ژ وان شـەهیدان برایـێ ئەشـقی رێزانـەی بـوو مـن نیاسـین ئـەم هـەتا بیست مرۆڤان بوین و مە ئەو شـەهید ڤەشـارتن ژ بـەر هـەڤالێن مـە زور دوەسـتیای بـون وئـەز (6) شـەش رۆژا لـدەڤ (سـعید نـادر)ی بـوم ل گونـدێ (دەریـا سـور) ل سـەر رویبـارێ سـنورێ عراقێ و تورکا نەدهێلا ئـەم دەربـاز بـبین نـەجارەکێ و دو جـارا (سەعید نادری) داخازا تورکا کر کو رێکێ بدەنەمە ب هەر حـال رێکا مە بەردا کو ئەم دەربازببین پشتی ئـەم گەهشـتینە (کافیـا) جهێ بارەگاییێ مە رۆژا پاشتر خەبەر بومە هات کـو رژیمـا ژ نـاڤ چویی یا خۆ بەرهەڤ دکـەت و هێزەکا مـەزن یـا ئینـای بـۆ سـەر دەڤـــەرا بادینـــان بـــۆ ئەنجامـــدانا ئـــەنفالێ ل رێکـــەفتی 1988/8/25ێ هـەر چـوار رەخـێن مـە هاتنـە گـرتن مـەژی

چەند بروسكەك بۆ مەكتب سەرۆك لێدان كو حكومـەتا عێراقـیٚ ئەم یـێن چـوار دوٚر كـرین وان بەرسـڤا مـەدا كـو خـوٚ راگـرین و دەڤـەریٚ چـول نەكـەین هـەتا كـو ئـەم نەچـاربوین و چ مەفـەر نەمای هنگی بروسكە بۆمە هات كـو دەڤـەریٚ بـەردەین و خێزانـا دەرباز كەینە گوندێن (تێـل و شـنگێلیٚ) دەڤـەرا (مزیریـا) لبـەر هندیٚ كو (سلیم ئەسعەد) دگەل كومەكا پێشمەرگان لویٚ دەڤەریٚ بوون بۆ ئێمن كرنا ریكیٚ ب هەر حال ل 8/25/ مە خێـزانێن خـوٚ كـوم كـرن و هنـدەك دەوار مـە ئامـادەكرن هنـدە كەلوپـەلیٚ پێدڤی مە دگەل خوٚ ئینا ل شەڤا 26/25 ئەم رێكـەفتین هـەتا ئـەم گەهشـتینە سـەر رویبـاریٚ زیٚ ل گونـدیٚ (شـنییٚ) مـەدیت خەلكەكیٚ ئێك جار زور ییٚ لـوێریٚ بگـرە ژخـەلكیٚ ئـاكریٚ هـەتا قەزا شێخان هندەك شیان دەرباز بـبن و هنـدەك مانەڤـە ب هـەر حالەكیٚ ئەم شیاین دەرباز ببین شەهید (عبدالله قادۆ) هاتە نـك مە و گۆتە من دڤێت هندەك پێشـمەرگان بزڤرینینـەڤ زێبـاریٚ و هندەك دگەل خێزانا دا بن و بچن بۆ چیاییٚ شـرینیٚ ئـەز دگـەل خیزانا مام شەڤیٚ ئەم گەهشتینە سەریٚ چیاییٚ شـرینیٚ خێـزان و زارۆكێن مە گەلەك مانـدی بـون ئـەو دو رۆژ بـو ئـەم ب رێكـیٚ دهاتین بیٚ راوەستیان و بیٚ خوارن و ڤـەخوارن ب هـەر حـال مـە گـۆت ئـەم ژمرنـیٚ خـلاس بـوین پاشـی ئـەم هاتینـە گونـدیٚ(داویـدكا) گونـدەكیٚ مزویریایـە هێشـتا مـە بـاریٚ دەوارا نـەدانای خەبەرەك بۆمە هات كو لەشكریٚ عێراقیٚ گەهشتە واریٚ (هۆریٚ)

ئـانكو زور نـەمايـە بێنـە هنـداڤ گونـدێ (داويـدكا) مـە چ رێـك نـەمان ژبلى گەليێ (پالانە) و ل وێرێ بچين بۆ گونـدێ (مێـرۆز) ئەڤە دو شەڤ و دو رۆژە بێ راوستيان و خوارن و ڤـەخوارن ئـەم لرێكـێ دهـێين جارەكـا دى و ل ئێڤاريـەكا درەنـگ ل گونـدێ (داويدكا) رێكەفتين ول بەرێ سپێدێ گەهشتينە گەليێ (پالانـە) و ل وێـرێ مـە هنـدەك پێشـمەرگە هنـارتن دابـزانن ل گونـدێ (مێرۆز)ێ چ هەيە پشتى كو هەڤاليێن مە زڤرين گۆتن (مێـرۆز) ژى يـا هاتيـە گـرتن ل وێـرێ ئـەم گەلـەك بەرتـەنگ بـوين مـە نەزانى بەرێ خۆ كيڤە بدەين پاشان بداڤـە رستێ ئـەم دەربـازى دەڤەرا (رێكانيا) بـوين ئـەم دو دەمـژمێرا لهيڤيـا ژنكـەكێ مـاين لسـەر رويبـارى هـەتا كـو زارۆك بـوى ئـەز ب بـاوەرم يـا دەڤـەرا شێخان بوو پاشى هەتا ئەم هەمى دەرباز بـوين شـەڤ بسـەر مـەدا هـات هنــدەك زەلام دگــەل مــەدابون بــۆ شــەهرەزايا رێكــێ و هەلگرتنا زارۆكان و د دەمـەكى دا وانـژى خـۆ ل مـە بـەرزەكر ب هەر حال ئەم ماين بتنێ و مە سەرێ رێكا خۆ نـەدزانى نوكـەژى دەنگێ ڤيژيێن زارۆكان ل برسادا يـا دگـوهێ مـن دا ل وێ شـەڤێ مە زانى كو دوژمنى هەر چار دۆرێن مـە يـێن گرتـى مـە خێـزان دگەل هندەك گەنجان هنـارتن بـۆ دەڤـەرا رێكانيـا رەخـێ دى يـێ رويبارى جارەكا دى ئـەم زڤـرين بـۆ گـەليێ (پالانـە) ئـەم (35) زەلام بوين ومـە هـەميا خـۆ لـبن بـەرەكێ مـەزن ڤەشارت بـوو و هەر چوار رەخێن مە جاش و خۆ فرۆشان ئارمانجانێ دكر و ئەم

دبن وی بەری دابوین درەنگی شەڤێ ئەم دەرکەڤتین و چونکی شەهرەزاییێ مە خۆ ل مە ڤەشارت مە بریار دا جارەکا دی بچینە گوندێن (داویدکا و تێل و شنگێلێ) گوندێن مزویری ژووریا ئەز پێشکەفتم و هێدی هێدی هەڤال ل دویف من هاتن من دڤیا بێژم کو ئەم نزانین کا خێزانێن مە چ بسەری هاتیە ئەم بێ ئاگاینە ب هەر حال ئەم نزیکی گوندێ (شنگێلێ) بوین ل رەخەکێ ڤە تەقە ل مە هاتە کرن ومە خۆ دیت کو ئەم یێن هاتینە دۆر پێچ کرن ژ لایێ دوژمنی ڤە جارەکا دی مەڤیا خۆ قورتال کەین بەلێ ڤێ جارێ مرۆڤەکێ مە دناڤ دا ما و کەفتە دەستێ دوژمنی ناڤێ وی (حجی خالد) بوو پیرەمێر بوو ئەمژی بلندی چیاییێ (باب سێڤا) بوین هەتا ئەم گەهشتینە سەرێ چیای خوین ژ دەڤێ مە دهات دتێهنا دا پشتی کو ئەم گەهشتینە بنێ دەریا (هۆرێ) جارەکا دی دوژمنی تەقە ل مە کرەڤە پاشی دەنگێ فرۆکا هات ئەم هەمی چوینە بن تەراشا هەتا بوویە درەنگی شەڤ و مە نەشیا زیدەتر خۆ راگرین د تێهنا و برسادا جارەکادی ئەم ڤەگەریاین بۆ چیاییێ (باب سێڤا) و ئەم لدەڤەرێ دشەهرەزا نەبووین کەس ژ مە نەما بوو کو بیست جارا نەکەڤیت جارەکێ من سەحکرە دەمژمێرا خۆ کو نەجام پێڤە مایە نەمیل بس زنجیرا مای هندی ئەم د کەفتین شەڤ بوو ئەم گەهشتینە (باب سێڤا) مە دیت کو ئاگرەکێ مەزن یێ هەلە مە هزرا جاشا کر پاشان هەڤالا خۆ نزیك کر کو کۆلەکێ پەزی

جاشا ئاگرێ بەردایێ و پـێن چوی و هێشـتا کاریتـا ئـاگرێ پێڤـە مای پاشان ئەم چوینە سەرۆکانیا (بـاب سـێڤا) ومـەگۆت بـلا مـە بکـوژن مـادەم مـە تێـر ئـاڤ ڤـەخوار ل وێـرێ فـەردەکێ ئـاری و تەنەکەکا روینی مە دیتنەڤە و دگەل خـۆ ئینـان چـوار رۆژا ئـەو خوارنا مەبو پشـتی مـەزانی ئـەم یـێ ل (بـاب سـێڤا) و هەرچـوار دەورێن مە دوژمنی پێن گرتی و خێزانێن مە یـێ ل نـاڤ رێکانیـا هەمی پێن کەفتینە د دەستێ رژێمێ دا مـە چ رێـك نـەمان ژبلـی هنـدێ کـو مـرۆڤێن مـە ب خـۆ خیانـەت ل مـە کـر چـونکی ئـەم هێلاین و شـەهرەزایێ مـەژی دگـەل خـۆبری براسـتی پیلانـا وان نــەهێلانا مــەبو و چ رێـك نــەمان ئــەم مـاین ل هیڤیـا دلوڤانیـا خودێ پاشان حکومەتێ (عەفۆ) دا ئـەم نەچـار بـوین مـە نەشـیا خـۆ لسـەر پـێن خـۆ بگـرین و خێـزانێن مـە کەفتنـە د دەسـتێ حکومەتێ دا مە هزرا خۆ کر کو خۆ تەسلیمی فـەوجا سـەربازی ل (شنگێلێ) بکەین, مرۆڤەکێ دان عەمر دگەل مەدا بو ناڤێ وی (حجی عبدالله) زێبـاری خـەلکێ گونـدێ بـانیێ بـوو کـو د بێـژنێ (عەبدولا یێ مەحمیـد) دگـەل چـوار کورێن خـۆ پشـتی کـو ئـەم نەچار بوین و مە چ رێك نەماین خۆ قورتال بکەین و پشـتی کـو هنـدەك مـرۆڤێن مـە خیانـەت ل مـە کـری چـوین و خـۆ ل مـە نـەگرتی ئەڤـە دوازدە رۆژە ئـەم ل سـەر پـێن خـۆ و چیا و چیا دگـەرییێن ب نەچاریڤە مـە گۆتـە (حجـی عبداللـە) ئەڤـە بریـارا (عەفۆ) یێ یا دای بەلێ ئەم د پشت راست نینین ژ ڤێ بریارێ.

ل وى دەمى ئەم ل هنداڤ گوندێ (شنگێلێ) بوين ل پشتا گوندێ (باب سێڤا) ب هەر حال مە ئەو (حەجى عبداللە) هنارت داكو راستيا ڤێ چەندێ بزانين ئەگەر راستە كو خێزانێن مە بخێر و سەلامەتن و دل تەنگيێ بومە چێناكەن ئەم ژى دێ خۆ دەينە دەستێ حكومەتێ چونكى براستى مە هێزا چونێ نەمايە چاڤێ مە ل (حجى عبدالله) بو هەتا كو گەهشتيە دناڤ دوژمنى دا دەمێ كو گەهشتيە ناڤ سەربازێن رژێمێ ئێكسەر بر بۆ نك فەرماندێ وان و پرسيار ژێ كربوۆ تو پێشمەرگەى ناڤبرى دبەرسڤا خۆدا گۆت بوو نەخێر ئەز پێشمەرگە نينم ب تنێ ئەز يێ بۆ خۆ رەڤيم و پشتى كو حكومەتێ بريارا عەفۆيێ داى ئێكسەر من خۆ دا دەستێ هنگو پاشان پرسيار ژێ كر بو تو خەلكێ كيرێى وى ژى گۆت بو ئەز زێبارى مە ئەوى فەرماندەى گۆتە (حجى عبدالله) نو كە خەبەر بۆ من هات كو خێزانا (رزا) زێبارى ل دەڤەرا رێكانيا ل (چەم جى) يێن كەفتينە د دەستێ حكومەتێ دا پاشان (حجى عبدالله) دگەل دو جاشا هاتە نك مە و گۆت بريارا عەفۆيێ يا دروستە و خێزانێن هنگو يێن كەفتينە د دەستێ حكومەتێ دا ئەم (35) پێشمەرگە بوين مە كومبونا خۆ كر و مە برايار دا خۆ بدەينە دەستێ حكومەتێ پشتى ئەم گەهشتينە گوندێ (شنگێلێ) ياراست فەرماندێ وێ بەتاليونێ دگەل سەربازێن خۆ هەمى هاتنە درێكا مەدا و ئاڤ بۆمە ئينا كورێ من هەلگورد دگەل من دا بوو يێ بچويك بوو وان سەربازا

گەلەك كەيفا خۆ پێ ئينا پشتی كو مە چەكێ خۆ داناى هندەك سەرباز دگەل مە هاتن هەتا دەشتا زێ پاشان ئيڤايەكا سەربازى هات و ئەم هەمى سياربوين ئەم گەهاندينە (دێرەلۆكێ) ل وێرێ ئەم كرينە دخانيەكێ ڤە جهێ پەزى بوو يێ تژى زبل بوو پاشان مە خێزانێن خۆ ديتن كو هەمى يێن دناڤ زبلى دا دوى خانى دا گەلەك كەيفا وان هات كو ئەم د ساخين خێزانێن مە چيرۆكا خۆ بۆمە گۆت كا چەوا كەفتينە ددەستێ حكومەتێ دا ئەڤە دەمێ دەه رۆژانە ئەم ژێك جودا بوين پشتی كو ئەم كەفتينە دكەمينا جاشێن (ئيبراهيم منتكى) دا سريا برازايێ وى (صديق منتكى) دو جەنتێن دوبلوماسى تژى پارە و زێر كەفتنە دەستێ واندا و چون, شەڤەكێ ئەم دوى خانى دا ماين و ئەم هەمى دناڤ ئێك دا بوين جه نەبو خۆ درێژ كەى بارودوخەكێ زورێ نەخۆش بوو من كورەك هەبوو ژيێ وى 3 هەيڤ بون شوينا شيرى تليێن ترى دپەقاندنە دەڤێ وى دا هەتا كو ل (جێژنيكانێ) ئەمرێ خودێ كرى رۆژا پاشتر ئەم كرينە د دو ئيڤايێن سەربازى دا و برين بۆ كەلها نزاركێ لدهوكێ پشتی كو ئەم چوينە دناڤ كەلهێ دا هندەك ديمەن من ديتن چ چارا ژ بيرا من ناچن وەختەكێ من ديت (نورى شێخكى و محمد خالد بالەتەيى) هاتنە نك من و ساخ و سەلامەتى ل من كر و كەس نزانيت كا دێ مە كيڤە بەن ئەوێن پێشى عەفوێ خۆ دايە دەستێ حكومەتێ هەمى يێن ئەنفال كرين و ئەم نزانين كا

دوماهیا مه چیه رۆژەکێ ئەم ل وێرێ هێلاین پاشان سێ لیژنە پێك ئینان و خەلك رێز کرن و ناڤ نڤیسین هەر کەسێ ناڤێ وی نڤیسی داکەنە دناڤ ئیڤاییێن سەربازی دا و دابەن کەسێ نەدزانی بۆ کیڤە دێ بەن هەتا کو ناڤێن مە نڤیسین و ئەم هەمی کرینە دناڤ ئیڤاییێن سەربازی دا و ئەم برین بۆ مویسل پاشان هەڤلێرێ پشت عەنکاوا پاشان ئەم برین بۆ (جێژنیکانێ) هندەك مالێن مزیریان ل (بەحرکێ) بون مرۆڤێن (صنعان مزیری) دو قازانێن زادی بۆمە ئینان براستی ئەوێ خوارنێ ئەم ڤەگرتین پشتی پێنج رۆژا دوازدە هزار خێزان خەلکێ بادینان ئینانە (جێژنیکانێ) هەمیان بتنێ جل و بەرگ لبەر مابوون، مە زانی کو ئەم یێن ئیناین بۆ مرنێ ئەز باوەردکەم ئەگەر رۆژنامەڤانێن جیهانی حازر نەبانا دا مە هەمیان ئەنفال کەن هندەك زەلام هەر برن هندەك ئێزدی برن و (نوری شێخکی) بەرزە کر، پتر ژ دو سالان ئەم ماینەڤە ل وێرێ ژیانا مە کەفتە سەر خەلکێ هەڤلێرێ براستی هندی بێژین هندی بنڤیسین ئەم دەرحەقێ چاکیێن خەلکێ هەڤلێرێ دەرناکەڤین ئەز باوەرناکەم ل دیرۆکا دونیایێ من بڤی رەنگی نەدیتیە و نەخواندیە مللەتەك بڤی رەنگی هاریکاریا برایێن خۆ بکەت دختورێن مە بەلاش بون جل و بەرگ بێ هژمار بۆ دەمێ بیست رۆژا بو 24هزار کەسان کەلوپە هاتنە دروست کرن و دیسان خەلکێ هەڤلێرێ بومە خانی چێکرن , براستی ئەڤ ئەرکە ئەم وەکی بادینی دڤێت هەر

دەم قەنجییێن هەڤلێریان لسەر سەرێ مە بن دوان کاودانان دا مە هەست کر کو ئەم ملل‌ەتین خودان وەلاتین چونکی خەما مە سڤك کر بۆ زانین ئاکنجییێن (جیێژنیکانێ هەمی خەلکێ دهۆکێ و ئامێدیێ و زاخۆ و شێخان و ئاکرێ بوون بۆ دەمێ دو سالان بتنێ ئاریشەکا بچویك ژی د ناڤبەرا مەدا نە رویدا، پاشان پشتی دو سالان حکومەتێ بریارا (مەرحەمەت الرئیس) کو هەر ئێك ڤەگەریتە جهێ خۆ لبن حوکمێ زاتی ب مەرجەکێ هەر ئێك بۆ خۆ پەسەندەکێ ل وی جهی بینیت ژلایێ (مستەشارا) و مختارا، زور خەلکی بۆ خۆ پەسەند ئینان و ڤەگەریان رۆژا پاشتر پارێزگارێ هەڤلێرێ (یحی الجاف) داخازا من کر پشتی ئەز چویمە نك گۆتە من ئەڤە بریارا (مرحمەت الرئیس) یا دەرکەفتی کو هەرئێك بچیتە جهێ خۆ بەلێ بەداخەوە ئەڤ بریارە بتنێ ژ تە و و برایێن تە و خزمێن تە ناگریت, چونکە بریارا سەرۆکاتی یا ئاشکرایە دبێژیت (یستثنی من القرار رضا الزیباری واخوانە واقاربە من العودة) ودڤێت تو ل جهێ خۆ بمینیەڤە ئەز ژێ پرسیم بۆچی بۆمە قەدەغەیە پارێزگاری گۆتە من ئەڤە پسامێن تەنە ئەوێن ل مویسل درێکا پارێزگارێ مویسل (طاهر العانی) و رێڤەبەرێ ئەمنا مویسل و دبێژن مە شەهیدێن بۆ حکومەتێ داین دڤێت داخازێن مە جێ بەجێ بکەن دیسان رێزا هەی ژ لایێ (صەدام حسینی) ڤە پشتی ئەز زڤریم من ئەڤ خەبەرە گەهاندیە مال براستی ئەم زور پێ

عاجز بوین هەیامەك چو بتنێ ئـەم دو سـەد مـال ماینەڤـە ئـەو مال بون ئەوێن کـو چ پەیوەنـدی دگـەل (مستەشـار) و مختـارێن حکومـەتێ ڤـە نـەبوون. براسـتی ئـەم زور ژ خـۆ ترسـیاین کـو حکومەت مە بـەرزە بکـەت, دوی دەمـی دا شـەرێ عێراقـێ دگـەل کـوێتێ دەسـت پێکـر و عێـراق چـو (کوێـت) گـرت ئـەز چـومە بارەگایێ بەعسیا ل هەڤلێرێ من گۆتێ دێ مـە کیڤـە بـەن ئەڤـە (جێژنیکان) چول بوو هەمی زڤرینـە جهـێ خـۆ بتنـێ ئـەم یـێن ماین دیسان ئـەوی ژی گۆتـە مـن مـرۆڤێن هنگـو ل مویسل بـالا دەستن وەکی دیار مابەینا هنگو یا نەخۆشـە و نوکـە ئـەو بهێـزن بەلێ من دڤێت ئاخفتنەکێ بێژمە تە و دبەرژەوەندا تەدایە بۆتە زور باشە ئەگەر بکەی, من گۆتێ خێرە گۆت ئەو مالێن ماینەڤـە ل (جێژنیکانێ) راپۆرتەکێ بۆمە بنڤیسن کو ئـەم دحـازرین خـۆ ببەخشین و بچینە کویتێ و خزمەتا دەولەتا خۆ عێراقێ بکـەین ئەز ژی دێ کەمە بروسکە راست بـۆ مەکتـەبا (صـەدام حسـینی) ,مـن ژی گـۆتێ دەرفـەتێ بـدە مـن داکـو بچـم پرسـیارا خـەلکێ کومەلگـەهێ بکـەم چـونکی نـە بتنـێ زێبـاری نـە ل وی دەمـی چوار مالێن زێباریا مابونەڤە پشتی کو ئەز زڤریم شـەڤەکێ ئـەم خەلکێ کومەلگەهێ پێکڤـە روینشـتین و مـە بریـارا خـۆدا داکـو چارەکێ ل خێزانێن خۆبکەین ژ مەترسیا رژێمێ خلاس بکە یـن بلا ئەم وەکی زەلام تێ بچین هندەك دۆسکی کورێمـەی بـوون و بەرواری, شرفانی مە بریاراخۆدا کو ئەم بچین بۆ شـەرێ کـویتێ

بتنــێ داكـو خێــزانێن مــه ژ ڤــێ رەزالــەتێ رزگـار بــبن مــه خــۆ ئامادەكر پتر ژ سەد زەلامـان و مـه خـۆ پێشكێش كـر پشـتی كـو بروسكه هنارتی بۆ (صەدام حسینی) ئێكسەر رازی بوون كو ئـەم بچین پاشان بەرپرسەك بۆمـه دانـا ئێكـێ فەلـه بـوو خـەلكێ هـه ڤلێرێ بوو ئەم برین بۆ كویتێ برینه (مینا الاحمدی) نـاڤێ مـه دانا (فوج العائدون) چل رۆژا ئـەم ل وێـرێ مـاین رۆژا دومـاهیێ ئەم زڤراندینـه هەڤلێرێ بـەری كـو ئـەمریكا بهێـت ئـەم ژمرنـێ رزگـار بـوین پاشـان ئـەم پشـت راسـت بـوین كـو حكومـەت چـنا بێژیته مه ئەم ژی وەكی هاولاتیان لێ هاتین.

وەختێ ئەم ل كوێتێ كەسەكێ كوێتی هـزرێن ئیسلامی هـەبوون و یــێ ب رێــدین بــوو زانــی كــو ئــەم ڤەگــەریاییێن (عائــدون) پێشمەرگەیینه ئەوی كەسی هـەموو زانیـاری لسـەر ئـەنفالكرییێن بەحركێ هەبون زور باوەری ب مه دهات و هەموو نهێنیـێن خـۆ بۆ مه د گۆتن و گۆته مه خۆ ئالۆز نەكەن هەر وەختێ هێرشەكا ئــەمیركی هــات ئــەم هــەوە ب لەشـكرێ عێراقــی نــادانین و دێ رەفتارەكا باش دگەل وە كەین , و گۆت هین كـورد دێ سـەركەڤن و دێ حـوكمێ عێراقـێ كەڤیتـه دەسـتێ وە دا و مـن گـۆتێ چـەوا پشتی ڤێ شكەستنێ دێ ئەم دەسهەلاتیێ ل بەغـدا كـەین ، گـۆت دێ سـبەهی پــەرتۆكا (امـام علـی) بـۆ تـه هیـنم و هۆزانـا وی بخوینه دێ زانی كادێ پشتی شـەرێ عـەجما(ئـیران) و صـەدامی دێ چ ل كوردا هێت , رۆژا پاشتر ئەو پەرتوك بۆ من هینـا و مـن

دیت پەرتوکەکا زۆر کەڤەن بو و ئـەو هۆزانـا بـۆ مـن بـاس کـری نـیشامندا و پشتی من ئەو هۆزان خواندی گەلەك کەیفا من هـات و من ل دەڤ خۆ نڤیسی و ئەڤە ئەو هۆزانـە :

ویل الاعاجم من ویل یحل بهم

من صادم ظل فی رؤس و اعیاق

یأخذهم السیف فی الارض الجفار فما

و یملك الكرد بغداد و ساحاتها

الی خرسان فی شرق العراق

و یشرب الشاة و السرحان مأوها

بالأمن غیر رجاف و أفراق

نەخۆشی و ئازارێن جیژنیکانێ

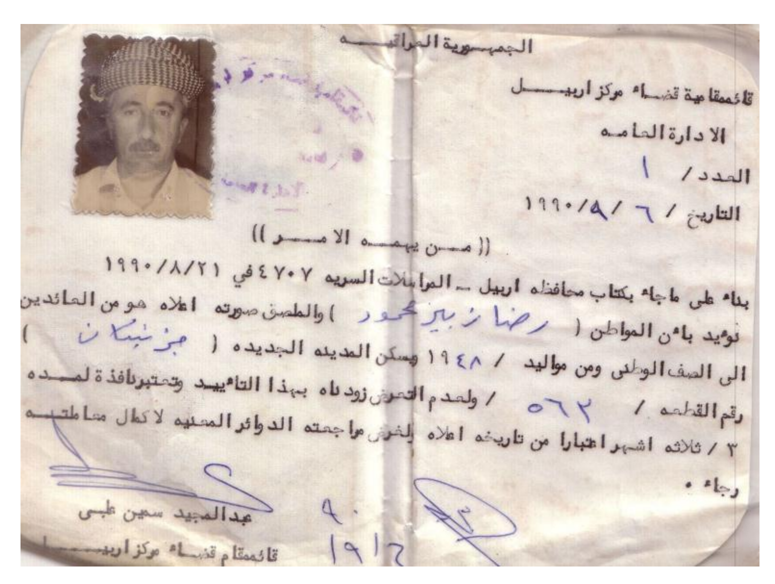
براستی گەلەك ئازار مە ل كومەلگەها جیژنیکانێ دیتن وەكی گوندێ شەبەحا بوو ترس و لەرز دناڤ گیانێ هەر كوردەكێ دا بوو جیژنیکانێ رۆژانە خەلكێ بێ گونەه دابەن و نەدزڤرنادنەڤە مە گەلەك نەهامەتی ل وێرێ دیتن شەڤەكێ هاتن چەند خێزانەكێن ئیزیدیان برن و بەرزەكرن پاشان (نوری عەبدال شێخكی) بر و حەتا نوكە یێ بی سەر و شوینە هەر ل وان رۆژا شەڤەكێ ئەز ل مال بوم وەختەكێ دەنگێ مرۆڤان ل حەوشا مەهات دەرگەهێ مە لێدا و ئەز ژخەو راكرم دەمژمێر دوویێ شەڤێ بوو من گۆت ئەو كیە بزمانێ عەرەبی گۆتن (أنت شيَخ رضا ؟ عدنا شغل معاك) تویی شێخ رزا مە شولا بتە هەی دڤێت دگەل مە بهێی من بهیست دەنگێ ئێكێ كورد دگەل وان دابوو گۆتە من كاك رزا چ هزرا نەكە ئەزێ د گەل وان دا و نەترسە من دەرگەه ڤەكر و من دیت كو حەوشا مە یا پری سیخورێن رژێمێ یە ئێكی دەستێ من گرت گۆتە من دڤێت نوكە بچینە رێڤەبەریا ئەمنا هەولێرێ، مالا مە هەمیێ ژنكا و زارۆكان بەردا گریێ, چونكی زور ترسیان, چوون هەبوو بێ زڤرین رۆژانە ئەڤ رویدانە ل جیژنیکانێ هەبوون من داخاز ژ

وان سیخوران کر کو مرۆڤەکی دگەل خۆ بینم وانژی داخازا مـن جیێ بەجیێ کر و ئەز رابوم مـن (حبیـب حجی یوسـف)یێ سـرانی دگەل خۆ بر ئێك سەر ئەم برینە ئەمنا هەولێرێ ل پرسگەهێ سیخورەکیێ ئەمنیێ ل وێریێ بـوو ل هیڤیا مـن نـاڤیێ وی (غسان العمری) بو وەکی بنەمال ئەم دناسین گۆتە من بروسکە بۆمە یا هـاتی دڤێـت هـەر نوکـە تـە ببـەین بـۆ (مکتـب شـؤون الشـیمال) نڤیسـنگەها (علـی حسـن المجیـد) یـێ ناڤـدار ب (علـی کیمیـاوی) دەمژمێر سییێ شـەڤیێ بـوو ئـەز کرمـە دترومبێلـەکیێ دا ونـەهێلا ئەو مرۆڤیێ د گەل من هاتی سیاربیت زڤرانـدە جێـژنیکانیێ مـالا مە کربو تازی چونکی هاتنـا وان زور یـا ب تـرس بـو ئـەم بوینـە دوو ترومبێل و رێکەفتین بۆ کەرکوکێ دەم ژمێر شەشێ سپێدێ گەهشـتینە کـەرکوکێ و چـوینە خوارنگەهـەکێ مـە تێشـت خـوار هـەتا بوویـە دەمـژمێر هەشـت ئـەز بـرم بـۆ نڤیسـینگەها (علـی حسن المجید) پشتی ئەم ل پرسگەهێ روینشتی ئـەو مروڤـێ ئـەز بـریم بـەری مـن چـوو ژور پاشـان گـازی مـن کـر و ئـەز بـرم سەرکەڤتین بۆ ڤاتێ دوویێ سالونەکا مەزن بو ئـەم چووینە ژور ئێك بەری من چو دەرگەهەکێ دی ڤەکر و سلاڤەك ڤەدا و گۆت گـەورەم ئەڤـە (رزا زێبـاری) مـن ئینـا بدەنگـەکێ بلنـد ل وی سیخوری خۆری گۆت زێباری ب کەرامەتن یێن د گـەل حکومـەتا خـودا و شـەهیدێن ل سـەر حکومـەتا خـۆ دایـن ئـەو نـە زێباریـە بێژێ (رزا بارزانی) چونکی ئـەوێ ژنـا بدەتـە بارزانیـان ئـەو ژی

هەر بارزانیە ئەڤ ئاخفتنە هەمی گۆتن هێشتا ئەز نەروینشتیمە پاشان هندەك ئاخفتنێن کرێت بەرامبەر بنەمالا مە گۆتن بەلێ من خۆ بێ دەنگ کر پاشی گۆتە من روینە ئەز گەلەك هەرشیم ب ڤان پەڤێن کرێت بەلێ من چ دەستهەلات نەبوو من نەزانی ئەو کیە ل جهێ (علی کیمیاوی) روینشی پشتی من پرسیار کری دەرکەفت (عقید مرعي) گۆتە من جەنابێ وی یێ گۆتیە من بینە ڤێرە و رەزیل کە پاشان گۆت ئەڤە کاغەزەکە جەنابێ (علی حسن مجیدی) یا نڤیسی و ب چەند خالان پێك دهێت دڤێت تو ئیمزا کەی ئەو کاغەز ب ڤان خالان پێك دهات:

1) تو تاونبارەکێ بارزانی نەیێ زێباری.
2) دێ سۆزێ دەی رکەبەریا لەتیف و ئەرشەد زێباری ناکەی.
3) مایێ تە ب عەشیرەتا زێباریان ناچیت نەب چاك نەب خراب.
4) نابیت بچیە مویسل ب ئێك جاری.
5) ل کومەلگەها جێژنیکانێ هەر رێکخراوەکا حزبی یان هەر کەسەك ئاخفتنەکێ دژی حکومەتێ بکەت تو پێ بەرپرسی هەر خرابیەك بهێتە کرن تودێ ل پێش چاڤێن خەلکی ل جێژنیکانێ هێیە سێدارەدان.

لدوماهیێ من گۆت دەستور هەیە باخڤم گۆتە من بێژە تە چ دڤێت من گۆتێ ئەزێ رازیمە ل سەر هەمی خالان بتنێ ئێکێ ئەز ئیمزا ناکەم ئەو ژی کومەلگەها جیێژنیکانێ (24) هزار نفوسە زور خەلك هەنە من نانیاسن ئەز چەوا دێ بمە کەفیلێ وان کو کەس خرابیا نەکەت بتنێ زێباریان دێ شێم کەفالەتا وان کەم بەلێ خەلکێ دی نەشێم ببمە کەفیلێ وان بەرێ خۆ دا من راوەستا پاشان گۆتە من ئەڤە ل سەر فەرمانا (علی حسن مجید)یە رابە ئیمزا کە ئەز رابوم من ئیمزا کر پاشان بدەنگەکێ هێدی گۆتە من دڤێت تو راستیەکێ بزانی ئەو ئاخفتنێن پێش وەخت من گۆتینە تە نە ئاخفتنێن من بوون, من گۆتێ سوپاس بۆتە ئێڤاری ئەز زڤراندمەڤ مال.

الجمهورية العراقية

قائممقامية قضاء مركز اربيل

الادارة العامة

العدد / ١

التاريخ / ٦ / ٩ / ١٩٩٠

((من يهمه الامر))

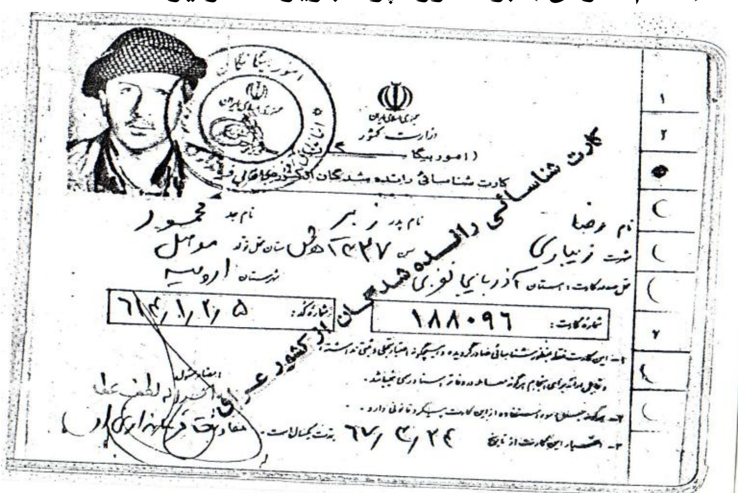
بناء على ما جاء بكتاب محافظة اربيل - المراسلات السرية ٤٧٠٧ في ١٩٩٠/٨/٢١ نؤيد بأن المواطن (رضا زبير محمود) والملصق صورته اعلاه هو من العائدين الى الصف الوطني ومن مواليد / ١٩٤٨ وسكن المدينة الجديدة (جزنيكان) رقم القطعة / ٥٦٢ / ولعدم التعرض زودناه بهذا التأييد وتعتبر نافذة لمدة ٣ / ثلاثة اشهر اعتبارا من تاريخه اعلاه لغرض مراجعته الدوائر المعنية لاكمال معاملته

رجاء .

عبدالمجيد سعين علي

قائممقام قضاء مركز اربيل

(عدم تعرض) بۆ هاتوو چونا باژێرێ هەولێرێ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت کشور

(امور بیگانگان)

کارت شناسائی رانده شدگان از کشور عراق

نام رضا نام پدر زبیر نام جد محمود

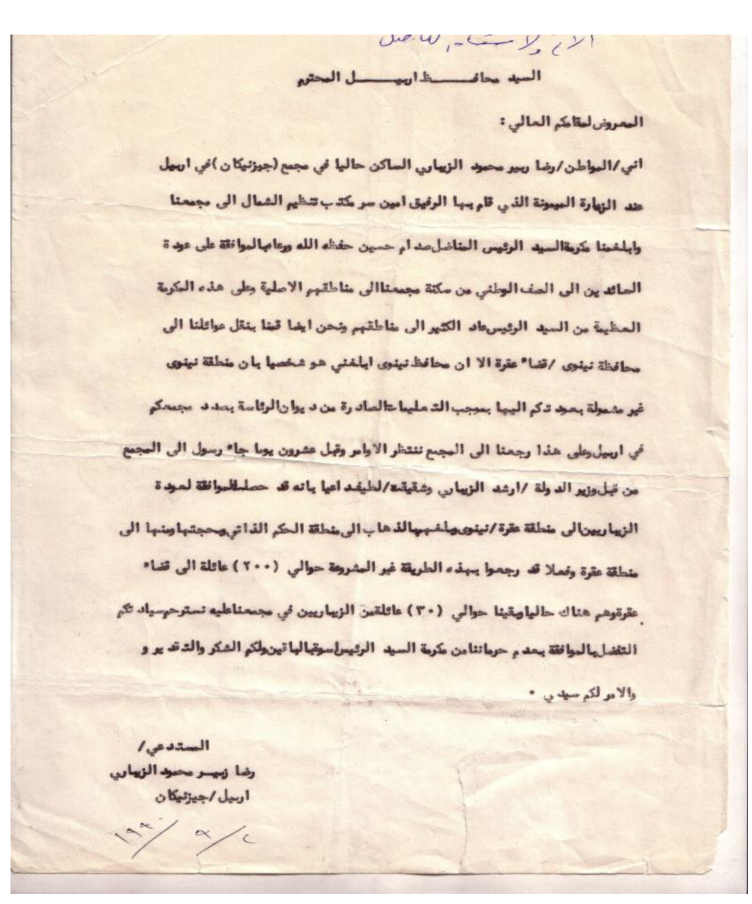
شهرت زنیباری سن ۱۳۲۷ محل تولد موصل

محل صدور کارت استان آذربایجان غربی شهرستان ارومیه

شماره کد: ۵/۲/۱/۴/۶۱ شماره کارت: ۱۸۸۰۹۶

اعتبار این کارت از تاریخ ۶۷/۴/۲۴ بمدت یکسال است.

(عدم تعرض) یا ئیرانی وەختێ ل ئیرانێ

الى الاستاذ الفاضل

السيد محافـــــظ اربيـــــل المحترم

المعروض لمقامكم العالي :

اني /المواطن/رضا زبير محمود الزيباري الساكن حاليا في مجمع (جيژنيكان) في اربيل عند الزيارة الميمونة الذي قام بها الرفيق امين سر مكتب تنظيم الشمال الى مجمعنا وابلغنا مكرمة السيد الرئيس المناضل صدام حسين حفظه الله ورعاه بالموافقة على عودة العائدين الى الصف الوطني من سكنة مجمعنا الى مناطقهم الاصلية وعلى هذه المكرمة العظيمة من السيد الرئيس عاد الكثير الى مناطقهم ونحن ايضا قمنا بنقل عوائلنا الى محافظة نينوى /قضاء عقرة الا ان محافظ نينوى ابلغني هو شخصيا بان منطقة نينوى غير مشمولة بعودة تكم اليها بموجب التعليمات الصادرة من ديوان الرئاسة بصدد مجمعكم في اربيل وعلى هذا رجعنا الى المجمع ننتظر الاوامر وقبل عشرون يوما جاء رسول الى المجمع من قبل وزير الدولة /ارشد الزيباري وشقيقه/لطيف ادعيا بانه قد حصل الموافقة لعودة الزيباريين الى منطقة عقرة/نينوى ولكنهم الذهاب الى منطقة الحكم الذاتي بحجتها ومنها الى منطقة عقرة وفعلا قد رجعوا بهذه الطريقة غير المشروعة حوالي (٢٠٠) عائلة الى قضاء عقرة وهم هناك حاليا وبقينا حوالي (٣٠) عائلة من الزيباريين في مجمعنا عليه نسترحم سيادتكم التفضل بالموافقة بعدم حرماننا من مكرمة السيد الرئيس اسوة بالباقين ولكم الشكر والتقدير و

والامر لكم سيدي .

المستدعي/
رضا زبير محمود الزيباري
اربيل /جيژنيكان

٢/ ٩ /١٩٩٠

داخازا مه بۆ بۆ پارێزگارێ هەولێرێ ل سەر بڕیارا سەرۆکاتیا عێراقێ (صدام حسین) کو پشتی دوو سالا بۆ خەلکێ کەمەلگەها جێژنیکان کو بگەڕێنەوە بۆ دەڤەرا حوکمێ زاتی بەلام ل بڕیارا (صدام حسین) تەنها بۆ من دەرچون ل کومەلگەهێ قەدەغە بی چونکە هاتبو نڤیسین د بڕیبارێ دا (یستثنی من قرار العفو رضا الزێباری و اخوانە و اقاربە)

بسم الله الرحمن الرحيم

قائمقامية قضاء عقرة
المالية

العدد/ ١٠
١٩٤٩
التاريخ / ١/ ١١/ ١٩٨٢

سري وعلى الفور

مديرية التسجيل العقاري في عقرة
الوارد ٦٥٦
التاريخ ١/ ١١/ ١٩٨٢

الى/ مديرية التسجيل العقاري في عقرة
الموضوع/ مصادرة اموال

الحاقا لكتابنا سري وعلى الفور المرقم ٥٦٠ في ٥/ ١٠/ ١٩٨٢
نشير الى كتاب الهيئة العامة للزراعة والاصلاح الزراعي لمحافظة نينوى
المرقم س/ ٢٤٠٥ في ٢٩/ ١٠/ ١٩٨٢.
نرجو اتخاذ ما يلزم لتسجيل حصة المصادرة اموالهم المدونة اسمائهم ادناه من المساحة
المبينة في القطعة المرقمة ٢/ ١ مقاطعة ٤٧/ دينارتا / عشائر اسعد والقطعة
(٤) مقاطعة (٧٤) دودي زيركا / زيبار او تزويدنا بصورة قيد السجل العقاري
ربما يتسنى لنا اتخاذ ما يلزم ليبيعوا من مزارعي الزائدة الفعلية دفع الاثار
والمستقبلات المصادرة بهذا الشأن واعلامنا باجراءاتكم بأسرع وقت
ممكن

الاسماء
١- منال زبير محمود آغا الزيباري
٢- رضا زبير محمود آغا الزيباري
٣- فرزنده زبير محمود آغا الزيباري

علي عزيز عباس
ق/ قائمقام قضاء عقرة

مستعجل

محافظة نينوى/ الحكم الذاتي/ الاملاك السرية
محافظة نينوى/ الاملاك
مديرية التسجيل العقاري في نينوى/ الزهور
اشارة الى المخابرة اعلاه يرجى التفضل بالاطلاع مع التقدير

الهيئة العامة للزراعة والاصلاح الزراعي لمحافظة نينوى - قسم الاراضي/ كتابكم
اعلاه للتفضل بالعلم لطفا

بريارا دەست ب سەردا گرتنێ ل سەر مولك و مالێن مە

(منقوله و غير منقوله)

دەست درێژكرنا سیخورێن رژێمێ

لبەر تایبەتمەندییێن كەسایەتی مە هندەك ناڤ دیار نەكرینە

رۆژەكێ كورەكێ كچەك رەڤاند ئینا مالا من خەلكێ بادینان بوون من ڤیا بێژم كو كومەلگەهێ بگشتی زور حورمەتا من دگرت من ژی بەردەوام خزمەتا وان دكر براستی مە كەش و هەوایەكێ ئارام د ناڤ خۆدا دروست كربو و ئەم هەمی وەكی خۆشك و براییێن ئێك بوین ئەو كچا خۆ دایە رەڤاندن كچەكا جوان بو، بۆ مالا مە سوحبەت كربو كو رۆژەكێ (حمید گۆران) دگەل دوو ترومبێلێن سیخورێن ئەمنێ لدەم ژمێر 12 شەڤێ هاتنە مالا مە گۆتن دڤێت تو دگەل مە بهێی ل سەر داخازا مودیر ئەمنێ عەنكاوە ب ناڤێ(محمد صالح برایێ هشام صباح الفخری) بەلێ من خۆ ددەستێن واندا رزگار كرو من خۆ ڤەشارت دەمێ كو من چێروكا وێ هایژێ بو من ئینا دەڤ خۆ داكو بۆمن بدروستی ل سەر ڤێ رویدانێ باخڤیت پاشان ئەز ژێ پرسیم كا ئەو رویدانا ب سەرێ وێ هاتی ب سەرێ چ خێزانێن دی هاتیە گۆت بەلێ رۆژەكێ هاتنە مالەكێ كچەكا جوان هەبو لدەم ژمێر 12ێ شەڤێ دگەل خۆ بر بۆ مودیر ئەمنی من

هنارته ب دویف دایك و بابێن كچكێ را هەردو هاتنە دەڤ من
من گۆتێ باشه چ جارا (حمید گوران) دگەل سیخورێن ئەمنێ
هاتیه مالا هنگو و كچا هنگو بریه دەڤ مودیر ئەمنێ عەنكاوا
دایكا وێ گۆت بەلێ رۆژەكێ هاتن دەم ژمێر 11 ێ شەڤێ بوو
كچا من ب خۆرتی كره دناڤ ترومبێلێ دا و بر من ژی دەست ب
هەواران كر بابێ كچێ لدویف هەوارێن من هات من ژی گۆتێ
نوكه سیخورێن ئەمنێ هاتن و كچا مه بر بابێ كچكێ ئێك سەر
ل ترومبێلەكێ سیاربو و چو بەردەرگەهێ ئەمنا عەنكاوا دیت
كو كچا وی یا دناڤ دەستێن سیخوران دا لبەر دەرگەهێ ئەمنێ
پشتی كچێ بابێ خۆ دیتی خۆ دبابێ خۆ وەركر سیخور نەچار
بون باب و كچ پێكڤه برنه دەڤ مودیر ئەمنی پشتی كو مودیر
ئەمنی بڤی رەنگی دیتی چ پێ نەما گۆته بابێ كچێ من یێ
هنارتیه دویف هنگو را ئەگەر هنگو خزمەتەك هەبیت ئەزێ
دخزمەت دامە ئەگەر وێ گاڤێ بابێ كچێ ئامادە نەببا دا وێ
كچێ كرێت كەن دەمێ بۆ من ئەڤ چێروكه ڤەگێرای ئەز زور ب
ڤێ رویدانێ دل تەنگ بوم چونكی براستی نامیسا مە هەمیان
ئێك بو و ئەم دناڤ دەستێ دوژمنی دا دبێ دەستهەلات بووین من
گۆتێ ئەز دێ بو هنگو رێكەكێ دانم گەرەكا هنگو یا ل مە دیرە
و ئەو گەرەكا هوین لێ ئاكنجی زەلام كێمن و هەمی یێن هاتینە
ئەنفال كرن و بشەڤێ مە ئاگەه ل هنگو نینە ئەگەر جارەكا دی
هاتن هوین هەمی بئێك دەست ژن و زارۆك ترومبێلێن وان

بدەنە بەر بەرا و جامێن وان بشکێنن بلا مێر چ دەنگا نەکەن ئەم دێ هێجەتەکێ لێ هەلێخین پشتی چەند رۆژا خەبەرەك بو من هات کو بچمە دەڤ مودیر ئەمنی پشتی کو ئەز چوویم بو دەمەکێ درێژ ئەز ل پرسگەهێ هێلام پاشان ئەز برمە ژورا مودیری من دیت کو مودیر زور یێ تورەیە پاشی بەرێ خۆ دامن گۆتە من تو دزانی کو حوکمێ سێدارەدانێ لسەر تە بو بەلێ (سید الرئیس صدام حسین) ی تو عەفو کری و نوکە تویێ بۆیە مرۆڤەکێ خراب و خەلکی هان ددەی کو نەهێنە ئەمنێ و ئاریشا بۆمە چێ دکەی و دبێژیە خەلکێ کومەلگەهێ بەرا لترومبێلێن ئەمنێ بدەن و جاما لێ بشکێنن ما تو نزانی تویێ دەستەسەری, من ژی گۆتێ ئەزێ مەمنونم ژ حکومەتێ کو ئەز یێ عەفوکری ژ سێدارەدانێ و تو دزانی ئەزیێ دەستەسەرم دێ چەوا وێرم ڤان ئاخفتنان بێژمە خەلکی و ڤان ئاخفتنان چ راستی بو نینە گۆتە من تەیێ وە گۆتی و تە ئەو مال یا بریە نك خۆ تە ئەڤ پیلانە یا بۆ دانای پاشان تویێ چویە مالا وان و تەیێ گۆتیێ ئەگەر ترومبێلێن وان هاتن بدەنە بەر بەرا من گۆتێ مادەم تە ناڤێن وان بومن ئینان تو راست دبێژی من ئەڤە یا کری بەلێ بتنێ من نامۆسا تە یا پاراستی گۆتە من چەوا تە نامۆسا من پاراستیە من گۆتێ مرۆڤەکێ هەی دبێژنێ (حەمید گۆران) مرۆڤەکێ پیسە هەمی شەڤێ بناڤێ تە کچکێن کومەلگەهێ دەردئێخیت ب زۆری و ب ناڤێ تە ما کەس دەم

ژمێر 12ێ شەڤێ کچێن خەلکی دبەتە دەرێ ئەز دزانم کو ئـەو درەوا دکەت ئەگەر تە شولەك بکەسەکێ هەبیت دێ ب رۆژ گازی کەی نە نیڤەکا شـەڤێ .. بـۆ دەمـەکێ خـۆ بـێ دەنـگ کـر پاشـان گۆتە من برایێ (رزا) دڤێت ئەڤ رویدانە دناڤبەرا من و تـەدا نـە دەرکەڤیت و ئەز دێ لسەر شولا (حمید گۆران)ی ئاخڤم

پشتی ڤـێ رویـدانێ چ رویـدانێن دی یـێن بڤـی رەنگـی نـە هاتنـە ئەنجام دان.

بەلێ مـن دڤێـت دیـار بکـەم بـۆ ڤـان رویـدانێن بـێ ئـەخلاق هاتینەکرن د ئەنفالێ دا کو هـەر کـورد بوینـە نامۆسا کـوردا بـۆ دوژمنێ کـوردا بریـە وەکو نمونەیـەك ل دەڤـەرا رێکانیـان و ل (چەم جی) هنـدەك خێـزانێن پێشمەرگان هـەلاتن بـو تورکیـا و رێـك لێ هـات بـۆ گـرتن , چـەندەکا خـۆ ڤەشـارت بـو د گەلیـەکێ کـویردا و (6) رۆژان بــێ نــان و ئــاڤ و هنــدەك جــاش ســەر هەلبون . هندەکا هاریکاری لێ کـر بـو وەکـی فـەوجا (عمـر ئاغـا سورچـی) و(سـید بـەرزنجی) زۆر ب نهێنـی نـان و ئـاڤ دا بـوویێ بەلێ هندەك بەرپرسێن فەوجا جاشا, ئێـك ژ ئەفسـەرێن کـورد و ناڤێ وی دیار ناکەم سـەر ب فـەوجا جاشـاڤە بـو هـاتبوو نـاڤ وان خێزانا کو (50) خێزان هەبون ئەفسەرێ کورد پێـنچ ئـافرەتێن جحێل و جوان لێ جـودا کربـوون و ل گـەل ئاخفـت بـو گۆتبـویێ ئــەم دێ هــەوە ژ ڤێــرە دەربــاز کــەین و دێ وە بەینــە هــەولێرێ پاشان بۆ بەغـدا و دێ هنگـو دانینـە دڤەسـرەکێ دا و بـەس هـین

دێ ب ساخی مینن و ئەوێن دی هەمو دێ هێنە ئەنفالکرن بەس ب مەرجەکێ هەر هەموو داخازێن مە دڤێن ل سەر رازیبن و ئامر لیوایێ عەرەب دێ هەوە پارێزیت ل بەغدا و دێ دژینەکا خوش دابن, ئافرەتەکێ گۆتبوییێ شەرم ژ خۆ بکە تو کوردی ئەم نامویسا هەوەینە , مە بۆ ئامر لیوایێ عەرەب دێ بەی شەرم بکە و ئەگەر تە خیرەت هەبیت مە بکوژە دا نەکەڤینە ددەستێ دوژمنان دا , ئەڤ ئاخفتنێن بێ نامۆس چنە تو دکەی.

رۆژەکا دی

هەر ل جیێژنیکانێ بابێ شەهید (محمدصالح بـۆتی سـلمان بۆتی) مرۆڤەکێ ئەختیار بوو هاتە دەڤ من گۆتە من لسەر دەمێ کورێ من (محمدصالح)ی یێ کو ل داستانا (کـانی ماسـێ) شـەهید بوی, ل داستانا (دێرەلۆك) لقا ئێـك تڤەنگەکا برنـۆ دەسکەفتێن داسـتانێ کـرە دیـاری بـۆمن ژبـەر شـەهید بوونـا کـورێ مـن ئـەز خەلات کرم نوکە خـودانێن وێ برنـۆیێ یـێن هاتینـە مـالا مـن و داخازا وێ تڤەنگێ دکەنەڤە یانژی حەقێ وێ بـدەمێ و تـو بـاش دزانـی کـو ئـەم ئـەنفال کرینـە و مـە چ ددەسـتان دا نیـە وەکـی ئێخسیرا بێ دەسـت هـەلاتین بـۆمن وەختـێ دانـای دڤێـت ڤـان دو رۆژان پارێ تڤەنگا وان بدەمێ بۆ زانـین ئـەوێن هاتینـە تڤـەنگێ جاش بوون مە نەڤێت ناڤێن وان دیار بکەین من گۆتێ خۆ بخەم نەئێخە کورێ تە شەهیدێ مەیە و تو هەرە مالا خۆ روینە خوار و پشت راست بە هەر چەندە مالێن مە لبن نایلۆنان بون بلا ئەو خەما من بیت دەمێ کو وەختـێ وان هـاتی بهێنـە پـارێ خـۆ مـن هندەك مرۆڤ حازر کرن دگەل خـۆ بـرن وهـەر ئێـك ژمـە دارەك هەلگرت, چونکی ئەم هەمی بـێ چـەك بـووین و چـووینە رەخ و دۆرێن مالا ناڤبری و ئەم ل هیڤیا وان ماین کەسەکێ ئـەم دیـتین

کو ئەم یێن هاتین بەرڤانییێ ل ڤێ مالێ بکەین ئێکسەر چو درێکا کومەلگەهێ دا خۆ ڤەشارت هەتا کو ئەو جاش هاتین گۆتە وان هشیار بن ژ خۆ (رزا زێباری) دگەل ژمارەکا مرۆڤان یێ ل هیڤیا هنگو و دێ شەرێ هنگو کەن پشتی وان زانی یا ب زەحمەتە بگەهنە مالا ناڤبری ئێکسەر زڤرینەڤە .

(دا مە کەنە بەعسی)

رۆژەکێ ئەم چەند مرۆڤەکێن بەرچاڤێن کومەلگەهێ ئەوێن کو ل بیرا من ئەزو (عارف بادی و ئەحمەد تەیار و رشید شکەفتی بەرواری و عبدالعزیز سپینداری) و چەند هەڤالێن دی و ژمارەکا زور یا خەلکێ کومەلگەهێ ئەم ل هولەکێ کوم کرین چەند بەرپرسێن بەعسیان ل وێ هولێ ئامادەبون براستی دناڤ ئاخفتنێن خۆدا وان بەعسیان دلێ مە خۆش کر و گۆتە مە ئەم دێ ڤی بارودوخێ هنك دناڤدا دژین دێ گورین و خزمەتەکا بەرچاڤ دێ بۆ هنگو کەین بەلێ دڤێت هنك دلسوزیا خۆ بۆ حکومەتێ دیار بکەن ئەوژی دڤێت بهێنە رێك خستن دناڤ رێزێن حزبا بەعسی دا ئەڤێن دهۆلێ دا هەمی بێ دەنگ بون و کەسەکێ دەنگ ژێ نەهات ئەوان زانی کو خەلکێ نەرازیە و نابیتە بەعسی ئێك ژوان بەرپرسێن بەعسیان ب تورەیی ڤە رابو گۆت هەر کەسێ نەرازیە بلا رابیتە ڤە بتنێ ئەز رابوومەڤە من گۆتێ بەلێ هێژا ئەز نابمە بەعسی چونکی هەتا نوکە هنگو ئەم ب عێراقی نە هژمارتینە و مە دهژمێرن ئێخسرێن خۆ و ئەم دەستە سەرین نەشێن بێ دەستیریا هنگو بچینە خەستەخانێ یان دەرڤەی کومەلگەهێ بۆ زانینا تە هنگو تەنانەت ناسنامێن عێراقی یێ ل مە وەرگرتی و دگەل مالێ کو مە هەی دێ چەوا

مه ژ خۆ هژمێرن بەرسڤا من دا گۆتـە مـن مـادەم تـویێ نـەرازی
رابە ژهولێ دەرکەڤە دەمێ کو ئەز رابویم هەمی دگەل من رابـون
دەرکەفتن هەڤال (عارف بادی) ل دویف من هات و گۆتە من کاك
(رزا) تـو دێ مـە تووشـی ڤـان زالمـان کـەی بـلا تـە بڤـی رەنگـی
بەرسڤا وان نەدابا پشتی دەمەکێ کێم داخاز کر کو بچینە د نـاڤ
هولێ دا داکو شەرمێ ژ خـۆ نەکـەن و خـاترا خـۆ بخـازن ئـەم هـە
می چوینەڤە ژور بەحسێ هنـدێ نەکرەڤـە خـاترا خـۆ خاسـت و
چوون.

سەرهلدان و كۆچا مليۆنی

دەسـپێكا سـەرهەلدانێ و كوچـا مليـۆنی مـالا مـە لكومەلگـەها بەحركێ بوو دەنگ و بـاس بـەلاڤ بـوون دنـاڤ خـەلكێ مـە دا كـو پێشمەرگە هاتنـە خـوارێ و سـەرهەلدانێ دەست پێكـر براسـتی هێزەكا مەزن يارژێمێ ل دەوروبەرێن هەڤلێرێ دبەلاڤ بـوون مـە دگۆت چ چارا پێشمەرگە نەشێن بگەهنە هەڤلێرێ بەلێ سـپێدەيا رۆژا پاشتر دەنگێ توپ و تەقەمەنيا ل هـەڤلێرێ گەهشـتەمە و مـەزانی كـو پێشـمەرگە گەهشـتە هـەڤلێرێ و شـەری دەسـتپێكر پاشی خەبەر گەهشـتە مـە كـو ل هاڤينگـەها سـەلاحەدين مللـەت رابوو سەرخۆ و سەرهەلدانێ دەستپێكر ئێكسەر ئەز رابوم دگەل هندەك مرۆڤێن خۆ (احمـد ميكائـل و ئەزوەرعبداللـه و عبداللـه حـەجی سـليمان) چـو ينـە مەسـيفی, بـەرێز مسـعود بـارزانی ل وێرێ بوو ئەز چومە نك جەنابێ مسعود بارزانی گۆتە مە مالێن هنگو لكيرێ نە من گۆتێ مالێن مە يێ ل بەحركێ دوان ئاخفتنـا دا ديار بوو خەلكێ هەڤلێرێ رەڤين بۆ مەسيفی ل جـادا مابـەينا هـەڤلێرێ و مەسـيفی ترومبێـل چـوار رێـزی دهـاتن وەكـی رۆژا حەشـرێ پاشـی فـرۆكێن هليكۆپتـەر هاتنـە هنـداڤ وی خـەلكی, گوندێ ملائومەر و تەقە ل مللەتی كر من گۆتە جەنابێ وی مـە

چ ترومبێل نین کو خیزانێن خۆ ڤەگوهێزین یانکو خلاس کەین گۆتە من بۆ خۆ سەحکەنە ترومبێلەکێ پاشی (سیهادێ) برایێ مسعود بارزانی بۆمە پاسەك پەیداکر بەلێ مخابن نە دوهن نە گازوایل نە شوفێر دوێ ترومبێلێ دا نەبوو پشتی هنگی ئەو جهـ هەمی پربون ژ مەخلوقاتی براستی ئەم گەلەك شەپرزەبوین بۆ خێزانێن خۆ چونکی مە چ ژ وان نەزانی ئەز و هندەك مرۆڤێن مە وەکی (احمد میکائیل و ئەزوەر و عبدالله نپاخی) ب پیا ئەم رێکەفتین بۆ چەپێن مەسیفی مە نەشیان ل سەر جادێ بێین ژ بەر ترومبێلان پاشی بۆ دەستێ راستێ مە لادا بۆ بەحرکێ پشتی ئەم گەهشتینە کومەلگەها بەحرکێ هەر وەکی چ چارا کەس ل ڤێرە نەژیە جهەکێ چول و بێ دەنگ هەمی یێن رەڤین بۆ وان دەشت و زیران ب هەر حال مە خێزانێن خۆ دیتنە ڤە دبینم کورێ من پێشکەفتی تڤنگەکا کەلاشینکوف یا پەیدا کری و برایەکێ وی یێ ل پشتا وی هێشتا ژیێ وی (13) سال بون ئەز گەهشتمێ و من چەکێ وی ژێ ستاند و هاڤێت پاشی ئەز کەفتمە بەراهیا وی خەلکی و ئەم رێکەفتین بۆ گوندێ (میران خورا هەرکیا) پاشی ل وی چیای ئەم سەرکەفتین و دەنگێ گریا زارۆکان ل هەمی جها دهات تێنی و برسی ب هەرحال پشتی شەڤەك و رۆژەکا مە خۆ گەهاندە سەر جادا بەرامبەر ناحیا حەریرێ پاشی لۆریەك هات بۆ مە راوەستا و ئەم هەمی سیاربوین ئەم برین هەتا خەلیفانێ جارەکا دی ئەم

ب پيا رێكـەفتين بـۆ ديانـا مەنـە ديـت جهـەك يـێ بـەتال بـێ راوەستان ئەم رێكەفتين بۆ دەڤـەرا بالـەكيا مـە بريـاردا كـو (3) سێ رۆژا ل بالەكيا بمينينەڤە پاشان ئەم رێكەفتين بۆ ئيرانـێ ل رێكـێ كـورێ مـن كرمـانج بـەرزە بـوو ئـەم گەلـەك شـەپرزەبوين لدوماهيێ ئەم چووينە مزگەفتێ بانگ راهـێلا كـو زارۆكـەك يـێ بەرزەبوى ناڤێ وى كرمانجە و جل و بەرگێن وى بڤى رەنگى نـە بەلێ بێ فايدە بوو وەختەكێ دايكا وى بەردا گريـێ ژنكـەك هاتـە دەڤ دايكا وى و گـۆت كـورێ تـە يـێ ل مـالا هـەنێ ئێكسـەر دايكـا كرمانجى قەستا وێ مـالێ كـر ديـت كـو كـورێ وى يـێ دخـانى ڤـە ڤەشـارتى و جلكـێن وى يــێن لێ گوهـۆرين پشـتى كـو كرمــانج هەلگرتى گۆتە وێ مالێ باشە ئەڤـە دو دەمـژمێرە مـەلا بـانگى را دهێليت بۆچى هنگو كورێ من نە ئيناڤـە خـودانێ مـالێ خـۆ بـێ دەنگ كر ديار بوو كو دڤيا ئەو كور بۆ وى بيت ب هەر حال مـە كورێ خۆ ديتەڤە و جارەكا دى ئەم رێكەفتين بۆ ديانا وبارانـەكا زور ل مە بارى ئـەم گەلـەك بـێ عـەيش بـوين دنـاڤ مخلوقـاتى ل چومان ئەم لێك بەرزە بوين (3) سـێ زارۆك دگـەل مـن دا بـون من رێكەك گرت و خێزانا من رێكەك گرت و ئەم رێكـەفتين مـن سێ زارۆك ڤێ بون خـەلك نەدشـيا ل ئـەڤرازيا سـەركەڤيت لبـەر تـەڤنێ ئـەز نەچـار بـوم مـن هەرسـێ زارۆكـێن خـۆ دانانـە بـن كەڤرەكێ ومن هێلان ئەز چوم بـۆ (زێـوێ) ل سـەر بـەرەكێ ئـەز روينشتم من هزرێن خۆ كرن ئەز نزانم كا خێزانا من چ بسـەرى

هاتیه ومن هەرسێ زارۆکێن خۆ یێن هاڤێتین دلێ من هند مابوو کو ب راوەستیت من نەزانی چ بکەم ژیان ل پێش چاڤێن من رەش بو وەختەکێ دبینم رێزەکا مرۆڤان سەرکەفتن کو هەرسێ زارۆکێن من یێ دگەل وان دا ئەز چومە بەرا وان مرۆڤا من گۆتە وان ئەڤە زارۆکێن منن گۆتە من چەوا تو دبێژی ئەڤە زارۆکێن منن ما چ باب هەنە زارۆکێن خۆ بهێلن من نەزانی چەوا بەرسڤا وان بدەم من گۆتە وان هوین کینە دیاربو دەرکەفتن (گەردی ل کومەلگەها سێ بیرانێ) بەلێ من چ رێکێن دی نەبون ب هەرحال ئەم رێکەفتین پشتی (3)سێ رۆژان ل دیانا ئەم گەهشتینە حاجی ئومەران من جەنتەك هەبو دگەل خێزانا من دابو بەلێ کلیلێن وێ جەنتێ دگەل من دابون پشتی کو خێزانا من چویە پشت سیمەی ل سنورێ ئیرانێ بۆ خۆ رێکەك دیت و دەرباز بون هندەك پاسداران خێزانا من دیت کو جەنتەکا رەش یا دبلوماسی یا دگەل دا چون و رێکا وان گرت نەهێلا دەرباز ببن و ئەو جەنتە ل وان ستاند داخازا کلیلا ل خێزانا من کر بەلێ کلیل دگەل من دابون پاشان جەنتە شکاند هندەك کاغەزێن من تێدا بون و نیشانەکێ زبێر ئاغای تێدابو ئەو نیشان (وسام الرافدین) بوو حکومەتا عێراقێ خەلات دابو بابێ من, ئێك ژ پاسدارێن ئیرانی ئەو نیشان هەلگرت و بر نیشا بەرپرسێ خۆ بدەت پشتی دەمەکێ ئەڤسەرەکێ ئیرانی هات و زانی کو خودانێن وی نیشانی کینە ئێکسەر ترومبێلەك بۆ

خێزانـا مـن گـرت بـۆ بـاژێرێ (شـنۆیێ) لسـەر حسـابا حکومـەتێ لبەر خاترا وی نیشانی بۆ زانین ئەڤ سوحبەتە خێزانا من بـومن ڤەگێرا ڤە چونکی ئەم ژێك بەرزە ببوین ب هەر حال پشتی ئەز گەهشتیمە سنوری من گەلەك چاڤێ خۆ ل خێزانا خۆ گێرا بـەلێ مـن نـەدیتن پشـتی کـو ئـەز ژ سـیمەی دەربـاز بـویم مـن سـیهاد بارزانی دیت ترومبێلەك بۆ من دابین کـر ئـەو هەرسـێ زارۆکـێن دگەل من دا من کرنە دترومبێلێ دا و ئەز رێکـەفتم بـۆ (خـانێ) پاشـی بـۆ (نەغـەدەی) ل وێـرێ پۆلیسـان ئـەز گـرتم و داخـازا ناسـنامێ ل مــن کــر مــن ژی چ ناسـنامە دگــەل دانــەبوون و ترومبێل یا بێ ژمارە بوو سەحکرە سەروبەرێ مـە و ئـەز دگـەل خـۆ بـرم بـۆ رێڤەبـەریا پشـکنینێ وەختـەکێ ژنـەك هـات ئـەو هەرسێ زارۆکێن مـن دیـتن کـو سـەرو چاڤێن وان هـەمی تـەڤنن گەلەك دبـێ سـەروبەر و برسـینە خـۆ ل وان پۆلیسان تـورە کـر گۆتـە وان چـەوا هنگـو ئـەڤ مرۆڤـە دەسـتە سـەر کریـە رێکـێ لێ بەردەن بلا بچن پاشی ئەم رێکەفتین چوینە (شنۆیێ) من پـارە نەبون جارەکێ کورەکێ مـن بـۆ سـێڤا گـری مـن نەشـیا بـۆ بکـرم پاشان ئەم چوینە ناڤ مالا (بیلار سورچـی) خیزانـا مـە زور بـوو دەه رۆژا ئـەم ل مـالا وان بـوین پاشـی مـن قەسـتا مەکتـەبا سیاسـیا پـارتی کـر ل دەڤ (علـی عبداللـه)ی داکـو هاریکاریـا مـن بکـەن چـونکی مـن چ نـەمابو ب هـەر حـال لـدویف شـیانێن خـۆ شیان(3000) دیناران بدەتە من من ژی هندەك ئەرزاق و تەباخ

و بەڕکەك پێ کرین بۆ خێزانا خۆ ئەم دوازدە نەفەر لسەر بەرکەکێ دنڤستین و گەلەکا بالیف نەبون بڤی حالی مە قەتاند هەتا سالا (1991) پاشی وەکی هەمی خەلکێ ئاوارە ل ئیرانێ ئەم ڤەگەریاینە باوەشا کوردستانێ.

فارس ئاغا زێباری ل بەر دەرگەهێ قشلا ئاکرێ ل سالا (1937) دگەل رە سپی و ماقویلان یێ روینیشتی و ل پشت وی چەند چەکدارەکێن زێباری نە.

مەحمود ئاغا زێباری ل دەستێ راستێ (ابراهیم فیصل انصاری رئیس ارکان الجیش العراقی) و ل دەستە چەپ عبد الجبار طیب نەڤیی وی و وەرگێرێ وی

	
فارس ئاغا زێباری	**مەحمود ئاغا زێباری**

	
تەتەرخان مەحموود ئاغا زێباری ل سالا 1981 ب دەستێ سیخورێن سەدام حسێنی ب ترومبێلێ هاتە تیرۆرکرن	**زبەیر مەحموود ئاغا زێباری ل سالا 1980 ب ژەهرێ هاتە تیرۆرکرن**

کورێ مەزن یێ مەحموود ئاغای (طیب) ل نەخوشخانا بەیروت ل سالا (1949)

رزا زێباری ل گەل تیبا شانویا هەولێرێ ل سالا(1970)ل

مووسل ل ئاهنگا یازدێ ئادارێ

رزا زێباری ل نیڤەکێ دگەل چەند هەڤالەکێن شانوگەریا هەولێر ل سالا (1970) ل ئاهنگا سەر خوشی و دەرچونا بەیانا یازدێ ئاداری

دەستێ راستێ زبێر ئاغا دگەل (مرجع) ێ نەجەفێ و دەستێ چەپێ سەرۆك کومار (عبد الرحمن عارف) ل قەسرا کوماری ل بەغدا

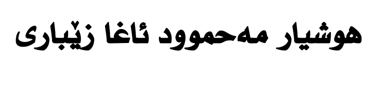
عمر مەحموود ئاغا

زێباری (عەمێ)

ل سالا 1981 ب دەستێ سیخورێن

سەدام حسێنی ب ترومبێلێ هاتە تیرۆرکرن

هوشیار مەحموود ئاغا زێباری

ئامر هێزێ ئاکرێ زبێر ئاغا ل بیرەوەریا دامەزراندنا پارتی دیموکراتی کوردستان ل گەل حوکمەت و جەماوەرێ ئاکرێ ل ئاکرێ ل سالا (1971)

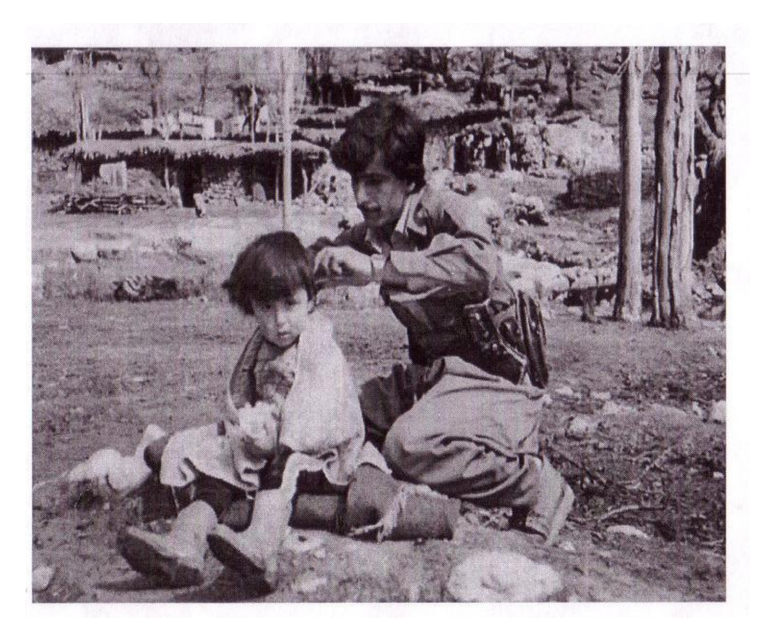
ل گەل قایمقامێ ئاکرێ (جلال خوشناو) و لژنا ناڤخۆیی و ئەڤسەرێن پێشمەرگەی ل بیرەوەریا یازدێ ئادارێ ل سالا (1972)

ل دەستێ چەپێ عبد القهار فارس ئاغا
و زبێر ئاغا و محمد فارس ئاغا

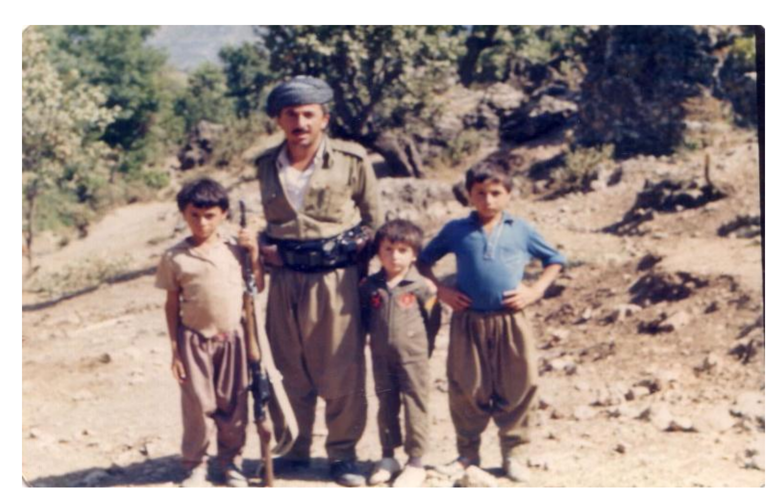
زبێر ئاغا ویسام ئەلرافیدەین ژ
لایێ سەرۆك كومارێ عیراقێ عبد
السلام عارفی ڤە وەردگریت

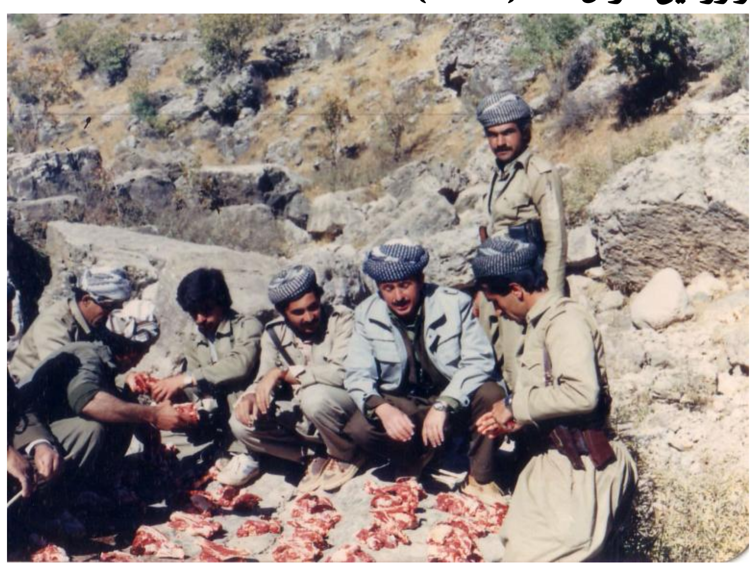
پێشمەرگە سەرتراشیێ دکەت بۆ زارۆکێن پێشمەرگا ل شۆرشا گولانێ ل گوندێ کافیا دەڤەرا زێبار

رزا زێباری ل شۆرشا گولانێ ل گوندێ کافیا دەڤەرا زێبار کارێ جۆتی دکەت ل سالا (1984)

رزا زێبارى ل دوماهيا رۆژ هلاتا چيايێ گارەى و د گەل سێ زارۆكێن خۆ ل سالا (1985)

دابەشكرنا گوشتى ل سەر مەفرازا پێشمەرگەى ل چيايێ توبا، دەستێ راستێ يێ سيێ رزا زێبارى و يێ چارێ هوشيار زێبارى

ل نیڤا هەر دوو برایێن خۆ فرزندە و شیمال ل گەلیێ بالندا بۆ هنارتنا دایکا خۆ بۆ ئیرانێ پشتی کو حکومەتا بەعس دەرکری ل سالا (1985)

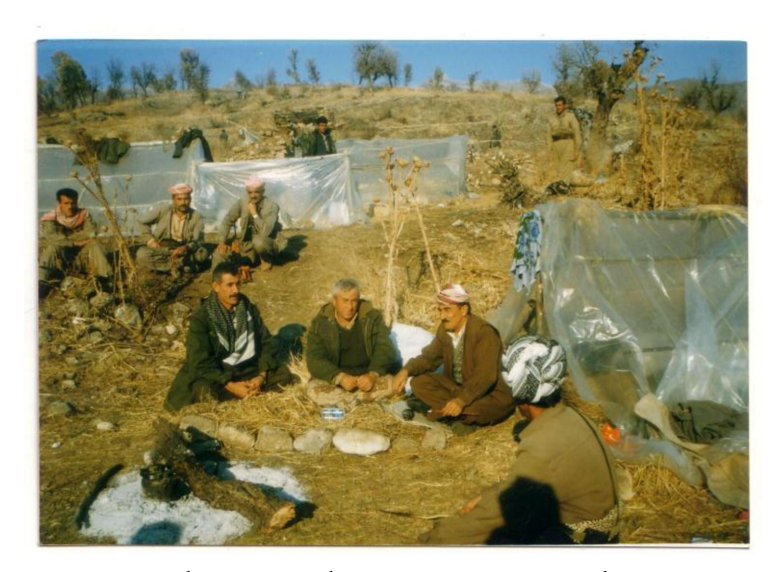

رزا زێباری د گەل (علی خلیل خوشەڤی) ل سالا (1992) ل شەقلاوە

رزا زێباری دگەل (شێخ سعید بەرزنجی) شێخێ رێکا بەرزنجی

ل گەلیێ عبدالعزیز ل ئاکرێ

رزا زێباری د گەل مەفرەزەکا پێشمەرگا ل چیایێ گارەی

دەستێ چەپێ رزا زێباری و عبدالعزیز طیب و شوکت شێخ یزدین و هوشیار زێباری ل کۆنگرێ (11)ێ یێ پارتی دیموکراتی کوردستانێ ل سالا (1993)

ل گەل بارزانی ل گوندێ نیاڤوكێ ل ناڤ عەشیرەتا هەركیا ل سالا(1991)

ل گەل مەسعود بارزانی ل مەكتەب سەرۆك ل هاوینەهواری سەلاح دین

ل گەل مەتران (مەرتومە) يێ ئاشوٚريا ل دەڤەرا نەهلێ و صباح بيت الله جێگرێ لقا (9) يا پارتى ئاكرێ

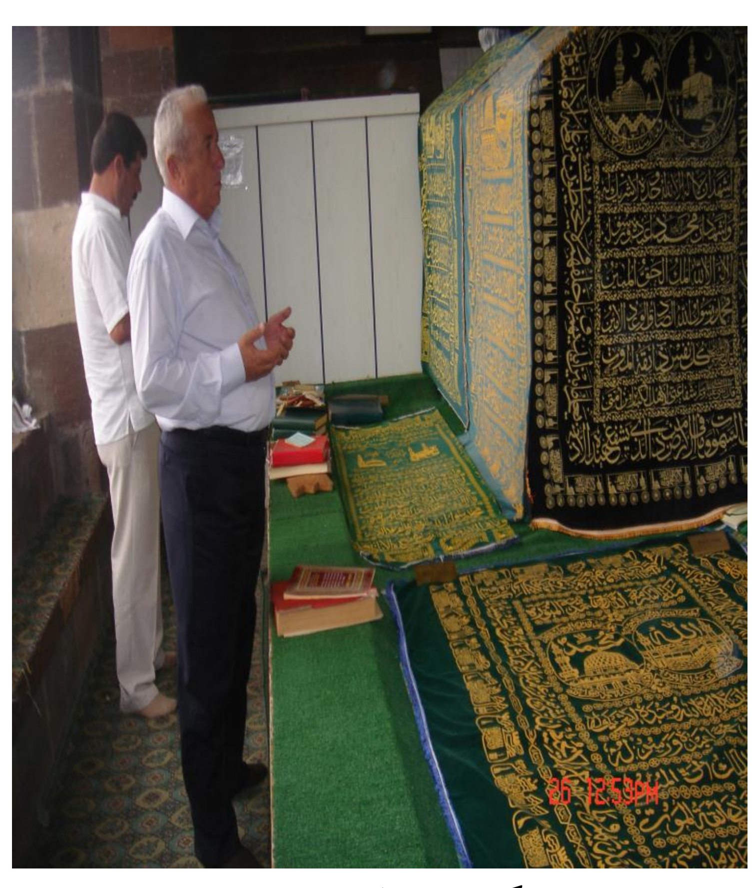
ل گەل قەشە (حەنە زێبارى) ل گوندێ شەرمن

ل گەل لقا ئافرەتان و چەند ئەندامێن لقا (9) یا پارتی ل بیرەوەریا دامەزراندنا یەکێتی ئافرەتان ل سالا (2009)

هەلبژارتنێن ئێکەم پەرلەمانێ کوردستانێ ل سالا (1992) ل گوندێ شەرمن

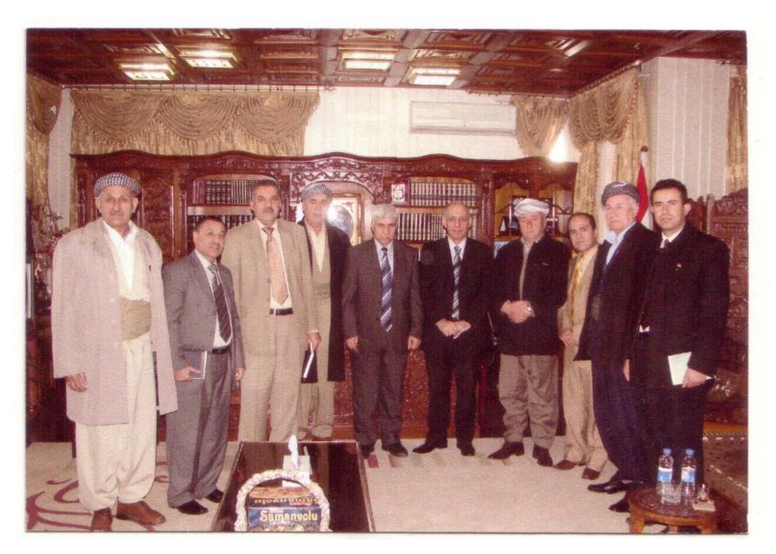
رزا زێباری ل سەر گورێ هوزانڤانێ مەزن ئەحمەدێ خانی ل بازێرێ بازیدێ

ل سەر گورێ شاعرێ مەزن (فەقیێ تەیران) ل نیزێك قەزا موكسێ پارێزگەها وانێ كوردستانا توركیا

ل گەل شاندەکێ دەڤەرا ئاکرێ ل سەر گورێ بارزانییێ نەمر و ئیدریس جانەمەرك ل بارزان

ل گەل شاندەکێ دەزگاییێ ئەنفالان ل گەل (عدنان مفتی)

سەرۆکێ پەرلەمانێ کوردستانێ ل ناڤ هۆلا پەرلەمانیدا

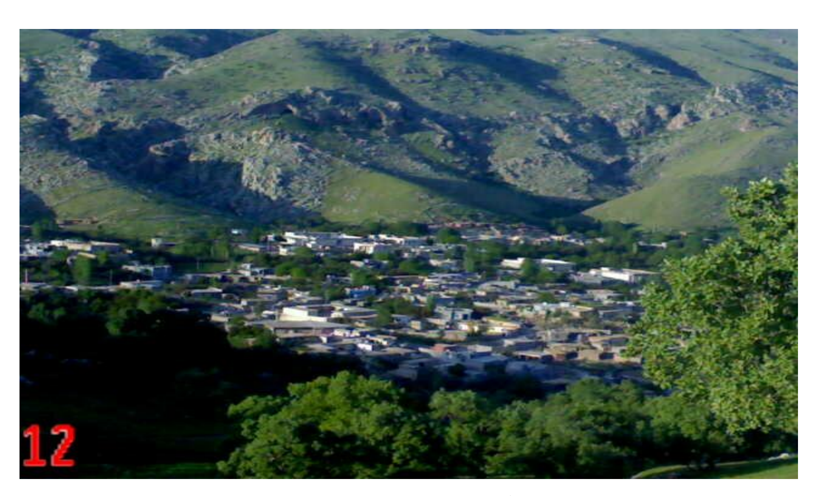
دیمەنەێن دەڤەرا زێباری (بێرما ئاڤێ) ل گوندێ بانیێ

دەشتا نیێ ل دەڤەرا زێبارێ گوندێ کافیا

گەلیێ نیێ دەڤەرا زێبارێ

گوندێ شەرمن

ئاهەنگا نەورۆزێ ل سالا (2009) گوندێ شەرمن دەڤەرا زێبارێ

رزا زێبارى د گەل گارەییێ کورێ خۆ- پشتى بریندار بووى

شێخ جلال الدین البریفکانى و مەحموود ئاغا زێبارى

گەريانا بارزانى بۆ دەڤەرا سوران ل سالا 1944

بابكر زێبارى و عەبدولا قادۆ و فەيزو زێبارى و بشار محەمەد على

رزا زێباری د گەل زێبارییێن دەڤەرا زاخۆ

گوندێ کافیا ل سەردەمێ شۆرەشێ

مەحموود ئاغا زێباری

سەرۆك بارزانی و هشیار زێباری

کومەکا پێشمەرگان ل دەڤەرا زێبارێ

ئافرەتێن زێباریان د کەڤندا

رزا زێباری و علی شنگالی و ئازاد بەرواری و هوشیار زێباری

رزا زێباری

زارۆکێن رزا زێباری ل ئیرانێ

دەڤەرا زێبارێ

الموصل في ١٩٤٤/٩/٩

عزيزى محمود اغا الزيبارى المحترم ٠

تحيـــة واشواق ٠

مع كل الاسف لم اتمكن من زيارتكم في موسم هذا الصيف كما كنت متاملا حيث كنت مشغولا جدا في الموصل ٠ والان اني عازم على السفر بالاجازة في انكلترة لاقوم بفريضـــة الزواج واعتقد بان هذا الخبر يسركم ايضا ٠ ولي الامل ان اعود ثانيةالى العراق في الربيع المقبل وساكون ممتنا لو تتمكنون ان تجدوا لي ستة جلود صنصار من الجنس العال والتي اعتقد ان احسن جنس منها هي متوفرة في طرفكم لانى بحاجة اليها لعمل معطف منها لزوجتي ٠

ولي الامل الان بان قد تمكنا من اتخاذ الترتيبات اللازمـــة للحصول علي توزيعات جيدة من الحبوب والاقمشة الى النواحي التي هي في اشد الحاجة اليها وسوف لا تلاقون اى صعوبات في خلال الشتاء المقبل وكذلك لا توجد أسباب داعية لاعادة المنازعات السابقة الموجودة بين العشائر الامر الذى يسبب مشاكل للطرفين للعشائر والحكومـــة معاً ٠

انشاء الله سوف اجلب زوجتي الى الجبال الشمالية التي نحبها جدا انا وزوجتي في السنة المقبلة ٠ هذا وبالختام ارجو قبول فائق احترامي وتحياتي الخاصـــة ودمتم محترمين ٠

المخلص

Wilson

معاون مشاور السياسي
للمنطقة الشمالية
في الموصل

ناما راوێژکارێ حاکمێ سیاسی یێ بریتانی ل عیراقێ بۆ محمود ئاغا زێباری

رزا زێباری د گەل ل ئەحمەد ئاغا سەرۆکێ عەشیرەتا پنیانشیان ل تورکیا

شەهیدێ نەمر شعبان غەفار

سوپاس بۆ ڤان هێژایان کو هاریکاری و پێزانین داینه مه :

- **زید محمد فارس زێباری**
- **نعمان سلیم خان زێباری**
- **یونس شینۆ زێباری**
- **مهدی سلیم خان زێباری**
- **شێخ عبدالرزاق زێباری**
- **بورهان زێباری**

رزا زێباری د چەند رێزكاندا

- رزا زبێر زێباری ل سالا 1948 ل گوندێ نپاخیێ ل دەڤەرا زێبارێ هاتیە دنێ.
- هەتا قوناغا چوارێ ل گوندێ ناڤبری خواندیە.
- قوناغا پێنجێ و شەشێ ل قوتاپخانا سەعدون تمام كریە.
- قوناغا ناڤنجی ل ناڤنجیا (مەركەزیە ل نەبی شیت ل مووسل تمام كریە.
- ل سالا 1970 گەهشتیە ناڤ رێزێن شۆرەشێ و هەتا نهو پێشمەرگەیە د ناڤ رێزێن پارتی دا.
★ پلە و بەرپرسیارتییێن نڤیسەری وەرگرتی:
- ل سالا 1970 دبیتە بەرپرسێ رێكخراوا پیرس ل هێزا ئاكرێ ل شۆرەشا ئیلونێ.
- ل سالا 1982 دبیتە سەرپەرەشتێ لژنا ناوچا ئاكرێ ل شورەشا گولانێ.
- ل سالا 1984 دبیتە سەرپەرەشتێ لەشكری ل لژنا ئاكرێ.
- ل سالا 1998 دبیتە بەرپرسێ زێرەڤانیا هەڤدە ل ئاكرێ.
- ل سالا 2002 دبیتە فەرماندێ سوپایێ 15 ل فەرماندەیا دهۆك.
- ل سالا 2004 دبیتە فەرماندێ سوپایێ 6 ل ئاكرێ.

ناظةرؤك

پەیڤا نڤیسەری 4
زانا وسەرۆك و ناڤدارێن زێباریان د مێژوویێ دا 5
زێبارێ 12
ناڤێ زێبارێ ژ کیرێ هاتی یە 14
مالباتا ئاغاییێن زێباریان 20
کوشتنا حاکمێن سیاسییێن ئنگلیزی 21
مەحەمەد ئاغایێ باپیرە گەورێ مە پێنج کوڕ هەبون 26
قاسدێ بارزانی بۆ مەحمود ئاغای 33
خولێن پەرلەمانێ عێراقێ لسەر دەمێ فارس ئاغا و مەحمود ئاغا ئەندام پەرلەمان 34
بارزانی و زێباری 36
پەیوەندییێن شێخێن بارزان دگەل ئاغاییێن زێباریان 38
مەلا مستەفا بارزانی ل سالا 1903 هاتیە سەر دنیایێ 38
پەیوەندی دناڤبەرا زێباریان و بارزانیان دا 39
پرۆپاگندە دژی زێباریان 45
رویدانا گوندێ (ئەرەدنا) 46
رویدانا دل تەزینا زێوکا ئاکرێ 48
نڤیسەر د بیر و دیتنێن خۆدا کی یە؟ 50
پەیدابوونا دوبەرەکییێ دناڤبەرا بارزانی و زبێرئاغای: 60
(ئەز و زیندان) 64
خیانەتکاریا جەزائیر 68
هاریکارییێن زبێر ئاغای بۆ (قیادا موئەقەت) شۆرەشا کوردستانی 71
تیرۆرکرنا هەردو مامێن من (تەتەر و عەمێ) 78
گەهشتنا مە بۆ ناڤ رێزێن شۆرەشا گولانێ 82
داستانا شەرمنێ و شەهیدبوونا (شعبان غفار) 88
داستانا سەرێ باکورمان 92
داستانا برکا ئینێ 95
(ئەنفال) 99

نەخۆشی و ئازارێن جیێژنیکانێ 111
دەست درێژکرنا سیخورێن رژێمێ 118
رۆژەکا دی 123
(دا مە کەنە بەعسی) 125
سەرهلدان و کۆچا ملیۆنی 127

PDF version by:
Reber Taha Zebari
FB.com/reberzebari